

Ēka Bauskā, Kalna ielā 6

Arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija

Izpildītājs: Ina Līne
e-pasts: inline@inbox.lv
tālrunis: 29129916

Bauska, 2024/2025

1.	Ievads	3. lpp.
2.	Ēkas vēsture un būvvēsture	4. lpp.
	Īpašnieki, lietotāji, notikumi (tabula)	27. lpp.
3.	Apjoms, konstrukcijas, fasādes	30. lpp.
	Pamati, virspamati	30. lpp.
	Pagrabstāvs	31. lpp.
	Fasādes	33. lpp.
	Jumts segums un pārseguma konstrukcijas	39. lpp.
4.	Plānojums, interjers	45. lpp.
5.	Būvgaldniecības izstrādājumi	50. lpp.
	Logi	50. lpp.
	Ārdurvis	54. lpp.
	Iekšdurvis	58. lpp.
	Kāpnes	64. lpp.
	Grīdas	70. lpp.
6.	Apkure	73. lpp.
7.	Secinājumi, rekomendācijas	80. lpp.
8.	Shēmas, rekonstrukcijas	83. lpp.
9.	Vēsturiskie fotoattēli	87. lpp.
10.	Pielikumi	96. lpp.

Ēka Kalna ielā 6 atrodas valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļa “Bauskas vecpilsēta” (valsts aizsardzības Nr. 7425, KM 1998. gada 29. oktobra rīkojums Nr. 128) teritorijā. Būve kopumā saglabājusi apjomu, konstrukcijas un fasāžu apdari, kas radīta 20. gadsimta sākumā, tomēr dažādos laikos veiktu pārbūvju un remontdarbu rezultātā mainījies ēkas plānojums, daļēji zuduši sākotnējie apdares elementi un mazinājusies tās estētiskā pievilcība.

Lai precizētu, kādas ēkā saglabājušās kultūrvēsturiskās vērtības, saprastu tās sākotnējo veidolu un sagatavotu informāciju un pamatojumu iespējamai ēkas fasāžu sākotnējā veidola atjaunošanai, veikta celtnes arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija.

Inventarizācijas organizētāji, dalībnieki un apstākļi

Inventarizācija veikta 2024. gadā, pieaicinot kā konsultantus Mg. art. Daini Bruģi (izpēte dabā, foto fiksācija) un restauratoru-vecmeistaru Jāni Cepli. Konsultācijas un palīdzību informācijas precizēšanā sniedza Bauskas muzeja galvenā krājuma glabātāja Ilva Strautzele, Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Zemgales reģionālās nodaļas valsts inspektore Mārīte Putniņa. Informāciju par mājas vēsturi sniedza arī kādreizējie muzeja darbinieki Baiba Šulce, Rudīte Kalniņa, Māris Skanis. Inventarizācijas laikā tika apsekotas mājas fasādes un pieejamās iekštelpas.

Inventarizācijas atskaites saturs un forma

Inventarizācijas rezultāti apkopoti vienā sējumā drukāta un digitālā versijā. Inventarizācijas sējumā iekļauts pa nodaļām strukturēts teksts, kuru papildina saturiski atbilstošas ilustrācijas – pētniecības gaitā iegūti digitālā formātā uzņemti fotoattēli ar komentāriem, vēsturiski fotoattēli, kā arī izpētes rezultātus un secinājumus atspoguļojoši zīmējumi – digitāli sagatavoti plāni un shēmas.

Pētniecības metodes

Vēsturiskās, dokumentālās un attēlu informācijas apkopošana, vizuālā apsekošana, krāsojumu zondāžas, foto fiksācija, atradumu kartēšana.

Skats uz Bauskas vecpilsētu. Priekšplāna ēku komplekss Kalna ielā 6. 2011. gada foto

Bauskas pilsētas Kalna ielas 6 apbūve pie Kalna un Rīgas ielas krustojuma sastāv no divām ēkām. Pētījums veikts ēkai ar kadastra nr. 4001 003 0100 001, kuras abas galvenās fasādes vērsta pret Kalna un Rīgas ielu. Lai gan ēkas orientācija precīzi neatbilst debespusēm, šīs inventarizācijas ietvaros tās fasādi, kas vērsta pret Kalna ielu pieņemts apzīmēt kā A (austrumu), pret Rīgas ielu – kā Z (ziemeļu), pret pagalmu – kā R (rietumu).

Ēkas Kalna ielā 6 novietojums gruntsabalā un tās orientācija pēc debespusēm.

Ēkas adrese 18. gadsimtā un līdz 19. gadsimta vidum bija gruntsgabals nr. 18, no apmēram 1870. gadiem – gruntsgabals nr. 67.

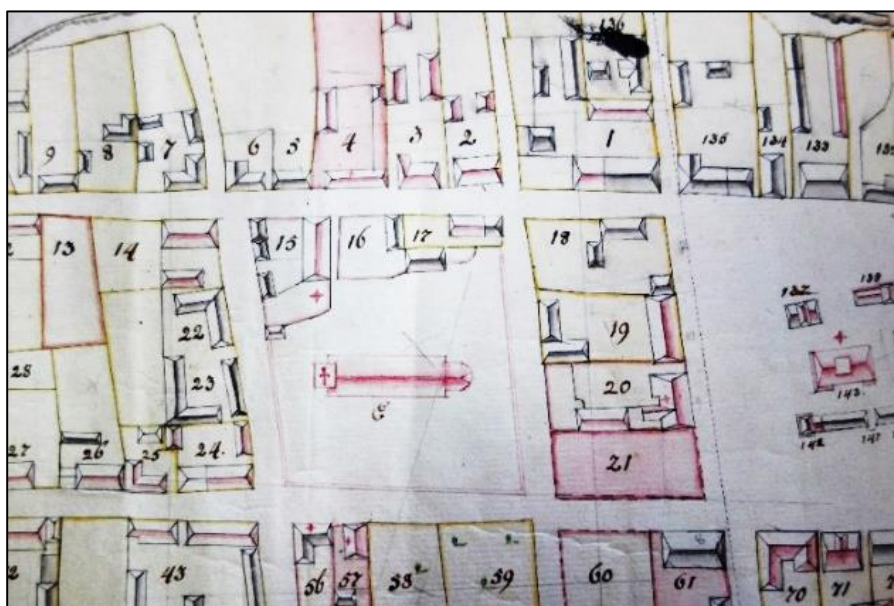
Līdz 1924. gadam tā bija Kalna iela 3, no 1924. līdz 1937. gadam – Kalna iela 6, no 1935. līdz 1945. gada martam – Aizsargu iela 6, no 1945. gada – Padomju iela 6¹, bet no 1995. gada – Kalna iela 6.

Gruntsgabals, īpašnieki un ēkas vēsture

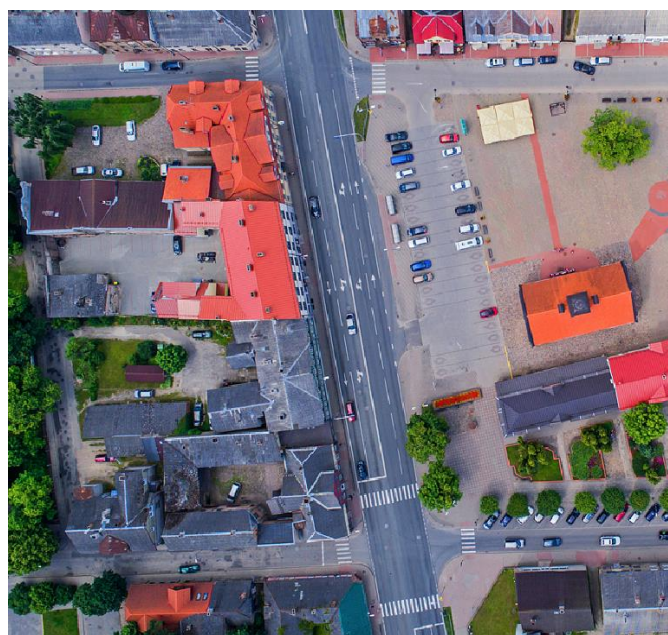
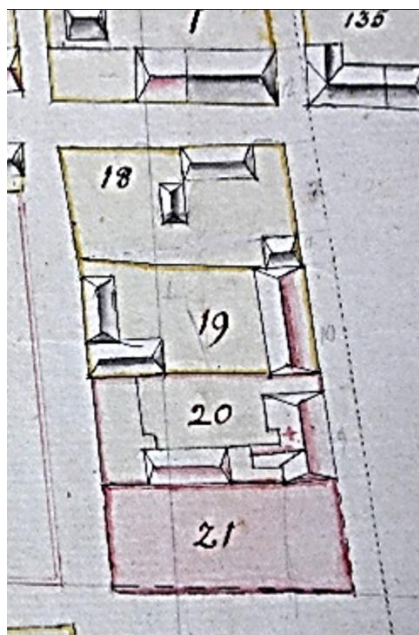
¹ Bauskas Darbs, Nr.12 (08.03.1945)

1797. gadā sastādītā Bauskas pilsētas plānā redzams, ka uz gruntsgabala Nr. 18 tolaik atradušas trīs ēkas: lielākā orientēta ar garenfasādi pret tagadējo Rīgas ielu, paralēli Kalna ielai orientēt celtne gruntsgabala vidusdaļā un ar fasādi pret Kalna ielu orientētā vienkārša ēka ar ieeju no Kalna ielas, tad tirgus laukuma. Gruntsgabalu, šķiet, ierobežojis žogs.

Heinriha Johana Krāmera 1797. gadā zīmētajā Bauskas pilsētas plānā redzams, ka pētāmās ēkas un tās apbūves gabala vietā tolaik bijis gruntsgabals Nr. 18, un uz tā attēlotas trīs salīdzinoši nelielas ēkas. Lielākā no tām orientēta ar garenfasādi pret tagadējo Rīgas ielu un atradās netālu no Kalna un Rīgas ielu krustojuma, cita, mazāka, tai perpendikulāri vērsta celtne atradās gruntsgabala vidusdaļā, bet trešā, vēl mazāka – tieši pie Kalna ielas, vērsta pret toreizējo tirgus laukumu ar gala fasādi.

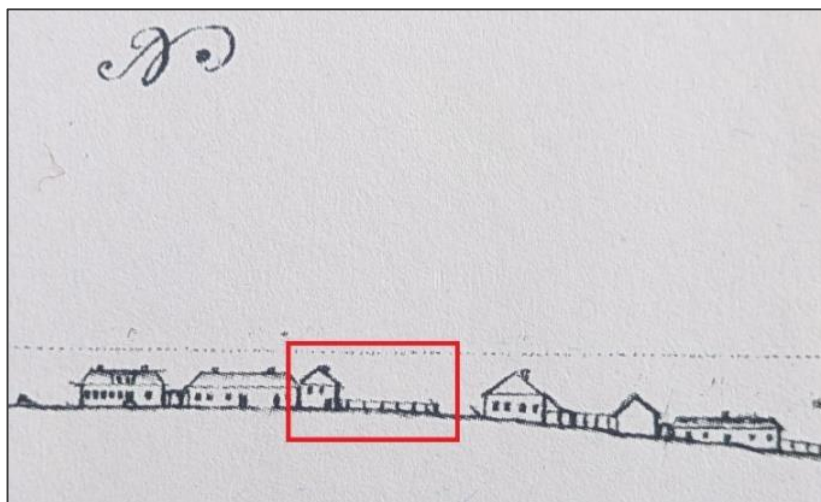
Heinriha Johana Krāmera 1797. gadā zīmētā Bauskas pilsētas plāna fragments, kas ietver izpētes kontekstā svarīgo kvartālu starp tagadējām Kalna, Strautnieku, Rīgas un Viļa Plūdoņa ielām. LNA LVVA, 1679. f., 156. apraksts, 111. lieta

Izkadrējums no senākā Bauskas plāna – Heinriha Johana Krāmera 1797. gadā sastādītā Bauskas pilsētas plāna – un šīs vietas šodienas situācijas aerofoto. Foto, 2015. g. LNA LVVA, 1679. fonds, 156. apraksts, 111. lieta

Plānam pievienotais Kalna ielas ēku ielas fasāžu notinums, kurā nosacīti attēlota pie Kalna ielas celtās ēkas gala fasādes, īsti neļauj izdarīt pieņēmumu, vai tā bija vienkārša vai divstāvu būve,

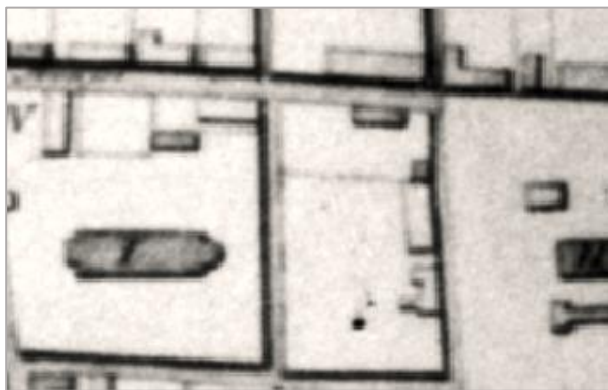
kaut arī ieejas durvis un divi logi šajā fasādē attēloti izteikti atšķirīgā augstumā. Zīmējums toties skaidri norāda, ka visu gruntsgabala pa perimetru tolaik, visticamāk, ietvēra koka žogs.

Kalna ielas ēku fasāžu notinumi – fragments no Heinriha Johana Krāmera 1797. gadā sastādītā Bauskas pilsētas plāna. LNA LVVA, 1679. fonds, 156. apraksts, 111. lieta

Tas, vai tagad pastāvošās ēkas Kalna ielā 6 būvapjomā var būt integrētas kaut kas no šeit aplūkotās apbūves, patreizējā izpētes stadijā nav nosakāms, un to būtu iespējams konstatēt tikai veicot plašas konstrukciju zondāžas, taču vismaz teorētiski, ceļot ja unāku ēku, kaut daļēji varēja tikt izmantoti gar Rīgas ielu būvētās celtnes pamati un pagrabi.

Hronoloģiski nākamajā, 1813. gadā tapušajā, Bauskas pilsētas plānā atspoguļotā situācija ir mainījusies tikai nedaudz. Arī tajā redzamas abas ēkas pie tagadējām Rīgas ielas un Kalna ielām, bet gruntsgabala vidusdaļā iepriekš attēlotā ēka šajā plānā vairs nav iezīmēta.

1813. gada Bauskas pilsētas plāna fragments.
RPM Zinātniskaj arhīvs

Nākamajā pilsētas plānā, kas datēts ar 1840. gadu, redzams, ka inventarizējamās ēkas vietā tolaik bijušas divas savstarpēji nesaistītas ēkas – viena orientēta pret Rīgas ielu (visticamāk, tā pati, kas bija iezīmēta jau abos vecākajos plānos) un kāda jauna, ar garenfasādi pret tagadējo Kalna ielu orientēta ēka, kuras apjoms Z galā jau sasniedzis Rīgas ielu.

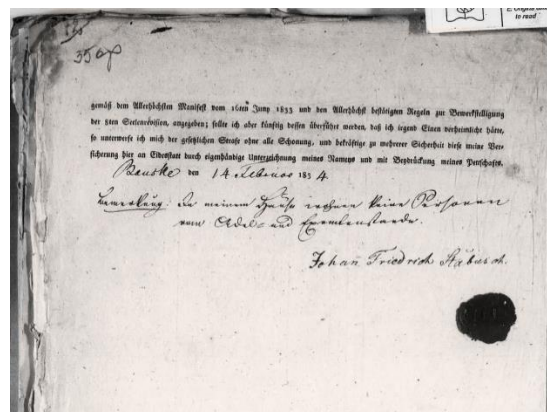

1840. gada Bauskas pilsētas plāna fragments.
LNA LVVA, 6828. fonds, 2. apraksts, 454. lieta, 43. lapa

Sākot ar 19. gs. 30. gadiem jau iespējams vieglāk izsekot attiecīgā gruntsgabala īpašniekiem, kas ļauj izdarīt arī zināmus secinājumus par konkrētās apbūves funkcijām un citiem ar īpašnieka profesiju saistītiem aspektiem. Tā ir zināms, ka 1834. gadā īpašums (gruntsgabals nr. 18) piederēja kalējmeistaram un tālaika pilsētas vecākajam Johanam Frīdriham Štebušam (1786–?), kuram bija meita Auguste Evelīna (1831–?). Īpašumā uz to brīdi bija reģistrēti 10 iedzīvotāji.²

Prot. 2. 14. Febr. 1844.

Hausliste für No. 18 in — Quartier der Stadt Bauske.		Witten.	Ob	Ob	Ob	Ob
Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.
1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9
10	10	10	10	10	10	10
11	11	11	11	11	11	11
12	12	12	12	12	12	12
13	13	13	13	13	13	13
14	14	14	14	14	14	14
15	15	15	15	15	15	15
16	16	16	16	16	16	16
17	17	17	17	17	17	17
18	18	18	18	18	18	18
19	19	19	19	19	19	19
20	20	20	20	20	20	20
21	21	21	21	21	21	21
22	22	22	22	22	22	22
23	23	23	23	23	23	23
24	24	24	24	24	24	24
25	25	25	25	25	25	25
26	26	26	26	26	26	26
27	27	27	27	27	27	27
28	28	28	28	28	28	28
29	29	29	29	29	29	29
30	30	30	30	30	30	30
31	31	31	31	31	31	31
32	32	32	32	32	32	32
33	33	33	33	33	33	33
34	34	34	34	34	34	34
35	35	35	35	35	35	35
36	36	36	36	36	36	36
37	37	37	37	37	37	37
38	38	38	38	38	38	38
39	39	39	39	39	39	39
40	40	40	40	40	40	40
41	41	41	41	41	41	41
42	42	42	42	42	42	42
43	43	43	43	43	43	43
44	44	44	44	44	44	44
45	45	45	45	45	45	45
46	46	46	46	46	46	46
47	47	47	47	47	47	47
48	48	48	48	48	48	48
49	49	49	49	49	49	49
50	50	50	50	50	50	50
51	51	51	51	51	51	51
52	52	52	52	52	52	52
53	53	53	53	53	53	53
54	54	54	54	54	54	54
55	55	55	55	55	55	55
56	56	56	56	56	56	56
57	57	57	57	57	57	57
58	58	58	58	58	58	58
59	59	59	59	59	59	59
60	60	60	60	60	60	60
61	61	61	61	61	61	61
62	62	62	62	62	62	62
63	63	63	63	63	63	63
64	64	64	64	64	64	64
65	65	65	65	65	65	65
66	66	66	66	66	66	66
67	67	67	67	67	67	67
68	68	68	68	68	68	68
69	69	69	69	69	69	69
70	70	70	70	70	70	70
71	71	71	71	71	71	71
72	72	72	72	72	72	72
73	73	73	73	73	73	73
74	74	74	74	74	74	74
75	75	75	75	75	75	75
76	76	76	76	76	76	76
77	77	77	77	77	77	77
78	78	78	78	78	78	78
79	79	79	79	79	79	79
80	80	80	80	80	80	80
81	81	81	81	81	81	81
82	82	82	82	82	82	82
83	83	83	83	83	83	83
84	84	84	84	84	84	84
85	85	85	85	85	85	85
86	86	86	86	86	86	86
87	87	87	87	87	87	87
88	88	88	88	88	88	88
89	89	89	89	89	89	89
90	90	90	90	90	90	90
91	91	91	91	91	91	91
92	92	92	92	92	92	92
93	93	93	93	93	93	93
94	94	94	94	94	94	94
95	95	95	95	95	95	95
96	96	96	96	96	96	96
97	97	97	97	97	97	97
98	98	98	98	98	98	98
99	99	99	99	99	99	99
100	100	100	100	100	100	100

LNA LVVA, 630. fonds, 2. apraksts, 70. lieta, 34. lp.
Bauskas māju Nr. 1–155 un rātsnama; latviešu zvaniķa mājas; tiesas fogta dienesta telpu; kapelāna mājas; ēkas pie kapelas u.c. ēku iedzīvotāju saraksti

Zināms, ka 1839. gadā Johanam Frīdriham Štebušam tika pasludināta maksātnespēja, taču nav zināms, kā tas ietekmēja viņa attiecības ar konkrēto gruntsgabalu. No 1857. gada³ Bauskas

² LNA LVVA. 630. fonds, 2. apraksts, 70. lieta. Bauskas māju Nr. 1–155 un rātsnama; latviešu zvaniķa mājas; tiesas fogta dienesta telpu; kapelāna mājas; ēkas pie kapelas u.c. ēku iedzīvotāju saraksti. 1833.–1834. gads

³ LNA LVVA. 630. fonds, 2. apraksts, 95. lieta. Kurzemes revīziju saraksti. Bauskas amatīem piederīgo iedzīvotāju – nodokļu maksātāju 1857.–1858. gada revīzijas saraksts un tā papildinājumi

iedzīvotāju saraksta var uzzināt, ka atraitnis Johans Frīdrihs Štebušs 1857. gadā bija 72 gadus vecs, bet viņa meitai Augustei Evelīnai tolaik bija 27. gadi.

1857. gada saraksts par 1857. gada 1. decembri, Bauskas apriņķa Bauskas pagastā.

Семья		Мужской полъ		Женский полъ	
№	Имя	Въ	Въ	Въ	Въ
г.	г.	летъ	летъ	летъ	летъ
123	352	Johann	Friderich	72	
		Auguste	Evelina	27	

LNA LVVA, 630. fonds, 2. apraksts, 95. lieta, 358. lp.
Bauskas amatiem piederīgo iedzīvotāju – nodokļu maksātāju 1857.–1858. gada revīzijas saraksts un tā papildinājumi.

Dokumentos atrodami arī ziņas par citiem Bauskas iedzīvotājiem – Štebušiem, iespējams, Johana Frīdriha dēla Leopolda Kristiāna Štebuša (1818–?) ģimeni – sievu Cecīliju Šarloti (1822–?), un bērniem Teodoru Eberhardu (1847–?), Jūliusu Konstantīnu (1851–?) un Adeli (1857–?).

1857. gada saraksts par 1857. gada 1. decembri, Bauskas apriņķa Bauskas pagastā.

Семья		Мужской полъ		Женский полъ	
№	Имя	Въ	Въ	Въ	Въ
г.	г.	летъ	летъ	летъ	летъ
114	33	Leopold	Kristian	38	
115	314	Auguste	Evelina	27	

LNA LVVA, 630. fonds, 2. apraksts, 95. lieta, 29.–30. lp.

1848. gada Bauskas plānā, kurā Sv. Gara baznīca kļūdaini nodēvēta par rātsnamu, iezīmētajās gruntsgabala robežās attēlotas tikai divas pret Kalna ielu (tolaik tirgus laukumu) vērstas koka būves, no kurām viena jau iepriekšējā plānā attēlotās ēkas vietā tieši pie Kalna un Rīgas ielas krustojuma, bet otra, mazāka, – ar atrāvumu no pirmās piebūvēta lielākai ēkai uz blakus esošā gruntsgabala.

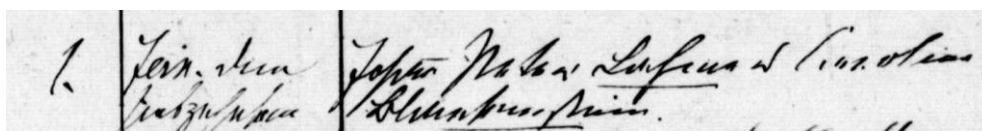
M. Golovin, Mitau
Situations-Plan von der Kreis-Stadt Bauske und der Projection über den Memel Fluss in der geraden Richte der grossen Landstrasse und der Slabodde nach dem Markte zu, zu schlagenden Schiff-Brücke 8.03.1848.
Latvijas Nacionālā bibliotēka,
Letonikas un Baltijas centrs, A. Apīņa Reto grāmatu un rokrakstu lasītava, inv. nr. RKtL-2/63

Vai šajā laikā gruntsgabals vēl piederēja Štebušiem, vai bija jau mainījies īpašnieku, nav zināms, taču, iespējams, ka par mūs interesējošā gruntsgabala īpašnieci nezināmā brīdī bija kļuvusi kāda Emīlija Juliāna Millere, no kuras to, iespējams, iegādājās nozīmīgs Bauskas pilsonis Frīdrihs Blankenšteins.

Ir saglabājusies informācija – 1874. gada 5. jūlija ziņojums presē – kurā lasāms, ka īpašums ar hipotēku 67 tolaik jau pieder atslēdzniekam un kalējmeistaram Frīdriham Blankenšteinam, bet uz tā ir parādsaistības, kuras kā Emīlijas Juliānas Milleres aizbildnis garantējis Štebušs. Tāpat no šī paziņojuma izriet, ka arī Blankenšteins 1853. gada 29. jūlijā saņēmis Bauskas pilsētas maģistrāta aizdevumu kā Fabiāna Fabiansona īpašuma pārvaldītājs. Zināms, ka 1861. gadā kāds cits Blankenšteins vārdā Karls Frīdrihs (1832 - ?) apprecējis Vilhelmīni Mariannu Štebušu (1833 - ?)⁴, kas ļauj pieņemt, ka starp abām dzimtām pastāvēja zināma radniecība.

Kas attiecas uz mūs interesējošo Frīdrihu Blankenšteinu, tad zināms, ka 1860. gadā Bauskas iedzīvotāji viņu⁵ ievēlēja par pilsētas vecāko. No šī amata viņš tika atstādināts 1871. gadā, kad viņa vietu Bauskas maģistrātā ieņēma Frīdrihs Celherts (*Friedrich Zelchert*).

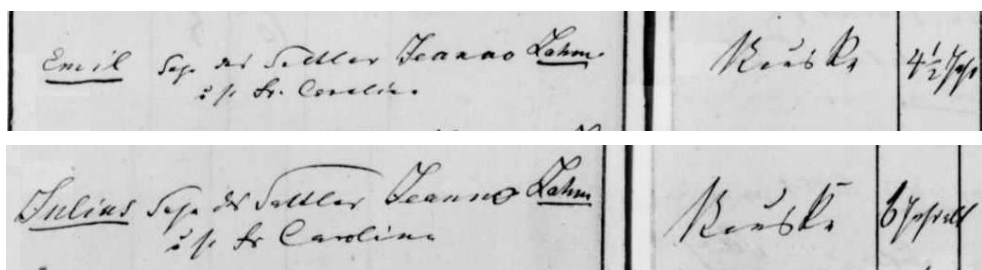
Frīdrihs Blankenšteins nomira 1875. gada 25. jūlijā, 65 gadu vecumā⁶, un viņa nekustamo īpašumu tagadējā kalna ielā 6, visticamāk, mantoja viņa bērni – Jūliuss un Karolīna. Karolīnu Blankenšeina (1841-?) 1871. gada janvārī apprecējās ar kādu Johanu Lāmi⁷,

LNA LVVA, 235. fonds, 2. apraksts, 278. lieta, 23. lp.

Fragments no Bauskas vācu draudzes 1837.-1893. gada laulāto reģistra, kurā ierakstīta Karolīnas Blankenšteinas un Johana Lāmes laulība.

Bauskas Sv. Gara baznīcas vācu draudzes metriku grāmatās ir ieraksts, ka 1875. gada 4. augustā no šarlaka miruši divi Lāmju dēli – 4 ½ gadu vecais Emīls un 6 gadu vecais Jūliuss⁸.

LNA LVVA, 235. fonds, 2. apraksts, 279. lieta, 79. lp.

Fragments no Bauskas vācu draudzes 1837.-1885. gada mirušo reģistra, kurā minēti abi Lāmju bērni.

⁴ LNA LVVA, 235. fonds, 2. apraksts, 278. lieta. Bauskas vācu draudzes 1837.-1893. gada laulāto reģistrs ar alfabētisko rādītāju

⁵ Officieller Abschnitt. 1860.04.27 Курляндские губернские ведомости = Kurländische Gouvernements Zeitung)

⁶ LNA LVVA, 235. fonds, 2. apraksts, 279. lieta. Bauskas vācu draudzes 1837.-1885. gada mirušo reģistrs ar alfabētisko rādītāju LVVA_F235_US2_GV279_0079

⁷ LNA LVVA, 235. fonds, 2. apraksts, 278. lieta. Bauskas vācu draudzes 1837.-1893. gada laulāto reģistrs ar alfabētisko rādītāju LVVA_F235_US2_GV278_0023

⁸ LNA LVVA, 235. fonds, 2. apraksts, 279. lieta. Bauskas vācu draudzes 1837.-1885. gada mirušo reģistrs ar alfabētisko rādītāju. LVVA_F235_US2_GV279_0079

1877. gada nogalē Jūliuss Blankenšteins un Karolīna Blankenšteina, precēta Lāme, ņēmuši hipotēku uz īpašumu uz hip. Nr. 67.⁹ un domājams, ka nauda tika izmantot jauna nama celtniecībai. Visādā ziņā 1878. gadā presē minēts, ka tikko uzcelts jauns Blankenšteina nams pie Tīrgus laukuma.¹⁰

Kāds tieši izskatījies jaunais nams, nav zināms, taču jādoma, ka tas varēja būt neliels mūra nams ar garenfasādi gar Kalna ielu, kas šajā vietā redzams nākamajā, 1882. gadā zīmētajā Bauskas pilsētas plānā.

1882. gada Bauskas plāna fragments.

LNA LVVA, 1679. fonds,
156. apraksts, 106. lieta

1880. gados par zemes gabala ar hipotēkas nr. 67 īpašnieku dēvēts arī Johans Lāme (*Johann Lahme*), taču jādoma, ka juridiski tā īpašniece joprojām bija viņa sieva Karolīne un viņas brālis. Vismaz kopš 1880. gada šajā ēkā atradusies viesnīca¹¹. Te bijis arī veikals un, domājams, kāda ēdināšanas iestāde¹².

Par Jūliusu Blankenšteinu zināms tas, ka viņš 1882. gadā atkāpās no pilsētas domnieka amata, savukārt viņa māsa vīrs Johans Lāme 1883. gadā tika ievēlēts par pilsētas domnieku¹³.

1884. gadā Lāmes kungs dēvēts par tirgotāju un pilsētas galvas vietnieku, kā arī aktīvu zirgu tirgus organizatoru¹⁴.

Kas attiecās uz pašu nekustamo īpašumu, par to jau 1881. gadā bija sakrājušies parādi un zināms, ka pēc advokāta Šimana kunga lūguma 1881. gada 25. augustā tika izsludināta padomniekam Jūliusam Blankenšteinam un Karolīnes Lāmes kundzei piederošā īpašuma pie Tīrgus laukums, hip. Nr. 67 kopā ar tā piederumiem, izsole.¹⁵

Pārdošana, visticamāk, tomēr nenotika, jo vēl 6 gadus vēlāk – 1887. gada 19. augustā gruntsgabala hip. Nr. 67 īpašnieks bija Johans Lāme, kurš tolaik lūdza atļauju uz sava zemes gabala būvēt koka žogu ar nojumi. Lūgumam bija pievienots arī nojumes projekts un ēku izvietojuma plāns.

⁹ 1877.12.21 Курляндские губернские ведомости = Kurländische Gouvernements Zeitung

¹⁰ Latviešu Avīzes, Nr. 39 (27.09.1878)

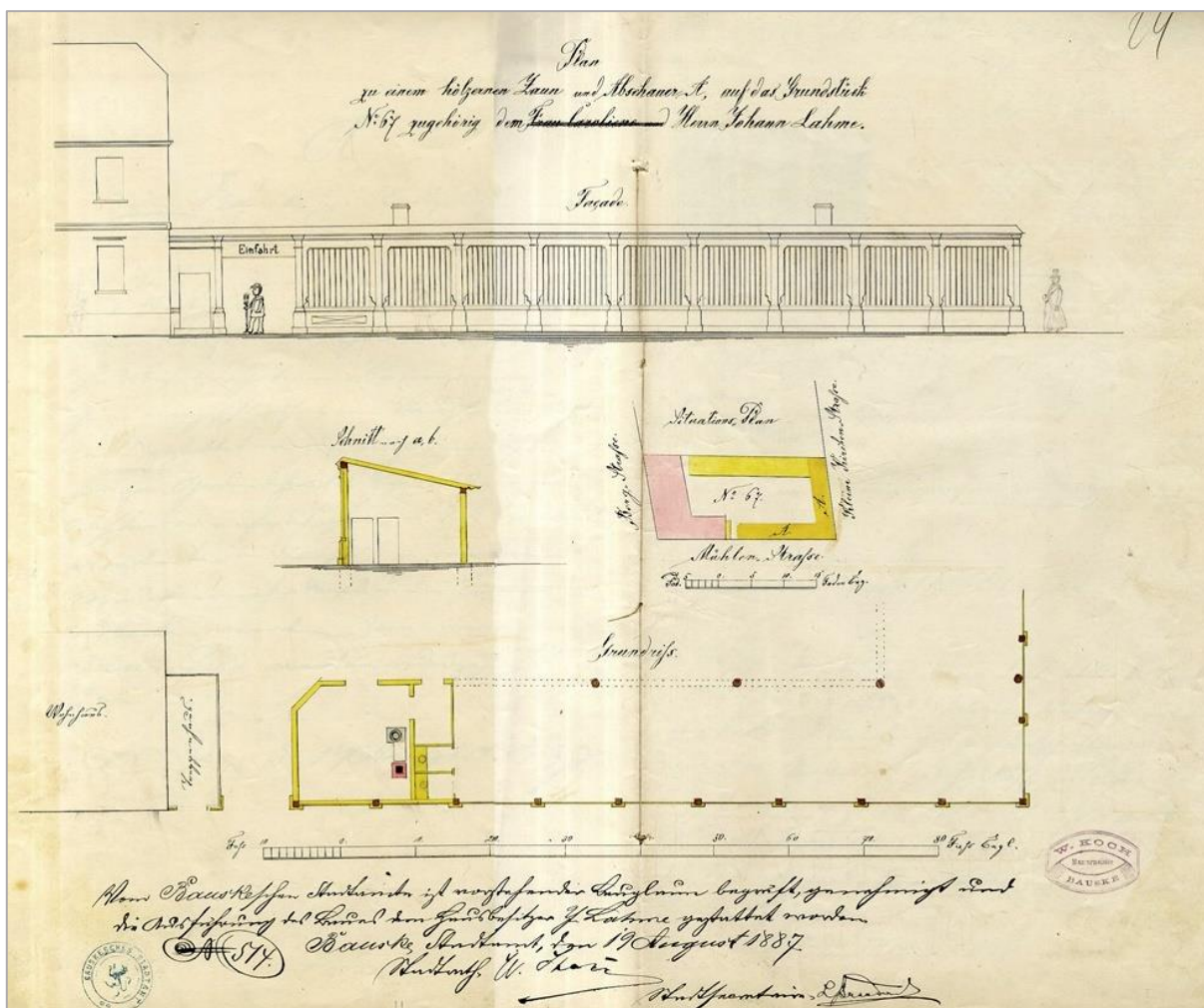
¹¹ Latviešu Avīzes, Nr.8 (19.02.1880). Lāmes kunga gastūzi var dabūt K. Stricka kunga brūža (Rīga, starp Valdemāra un Briāna ielu) alu. Balss, Nr.24 (15.06.1883)

¹² Latviešu Avīzes, Nr.28 (15.07.1881)

¹³ 1883.08.10 Курляндские губернские ведомости = Kurländische Gouvernements Zeitung

¹⁴ Latviešu Avīzes, Nr.18 (02.05.1884)

¹⁵ 1881.07.15 Курляндские губернские ведомости = Kurländische Gouvernements Zeitung, Nr. 55

Koka žoga ar nojumi projekts Kalna ielas 6 pagalmā. 1887.
LNA LVVA, 751. fonds, 2. apraksts, 287. lieta, 24. lp.

Būves projektu apzīmogojis Bauskas mūrniekmeistars V. Kohs (*Mauremeister W. Koch Bauske*), kas liek domāt ka tieši viņš ir gan konkrētā projekta autors, gan, domājams, arī darbu izpildītājs. Šis projekts nozīmīgs arī pētāmās ēkas kontekstā, jo te redzams tās fragments, kāds tas saglabājies līdz mūsdienām – divstāvu apjoms ar starpdzegu un nošļauptu jumtgali, logailas ar sandriku pirmajā stāvā, kā arī galvenās ēkas novietojums gruntsabalā.

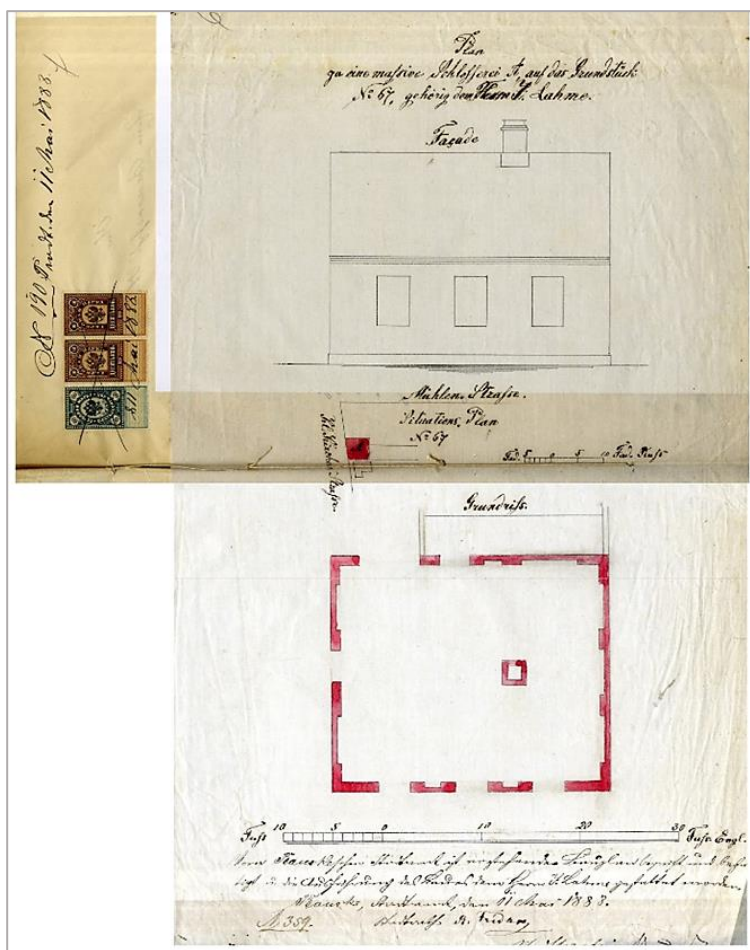

Vilhelma Koha zīmogs uz ēkas
Kalna ielā 6a projekta.

Bauskas vēsturē ir divi mūrniekmeistari vārdā Vilhelms Kohs – tēvs un dēls, tomēr jādomā, ka šī projekta autors tomēr bija tēvs Jūliuss Vilhelms Kohs (1840–1902), jo dēls tolaik bija tikai 21 gadu vecs. Par jaunāko – Vilhelmu Eduardu Gotlību Kohu – Bauskas Sv. Gara vācu draudzes baznīcas grāmatās atrodamas ziņas, ka viņš dzimis 1866. gada 18. maijā, neprecējies no sirds

Списокъ умершихъ въ приходѣ					въ 1894 году.				
Мѣсяцъ, день и часъ смерти.	Мѣсяцъ, день и время для погребенія.	Имя, фамилія, званіе и чинъ, или ремесло умершаго; если дѣти: то имя, фамилія, званіе, чинъ или ремесло родителей.	Мѣсто рожденія умершаго.	Лѣта умершаго.	Мужес. пола.	Женс. пола.	Холостъ, женатъ, вдовъ или разведенный, или же дѣтина, замужняя, вдова или разведенная.	Божья и родъ с	
1. 18. 1894. 18. 1894.	18. 1894. 18. 1894.	Вѣдѣльн. Крѣп., Мамонтова, Лѣна 18. 1894. Мамонтова, Вѣдѣльн. Крѣп.	Бѣлорус.	18. 1894.	1	—	замужняя.	Холостъ и родъ с	

Apbūve papildināta arī vēlāk – 1888. gada 11. maijā saskaņots projekts un dota atļauja te būvēt vēl kādu mūra ēku – atslēdznieka darbnīcu.

Lai arī līdz mums nav nonākuši, iespējams, svarīgāko šī apbūves gabala ēku projekti, ir pamats uzskatīt, ka tieši Lāmes laikā te uzbūvēta viesnīca, kuras viesu un tirdzinieku vajadzībām tika būvēta arī koka nojume, jau pieminētā atslēdznieku darbnīca un, iespējams, vēl kāda maznozīmīgāka celtnē.

12

Par to, kas šī būvniecības buma laikā tika radīts, varam spriest, ieskatoties jau nākamajā – 1899. gadā zīmētajā Bauskas pilsētas plānā, kurā redzams, ka uz gruntsgabala jau atrodas burtā L konfigurācijas mūra ēka, kāda neliela, kvadrātiska mūra ēka, kā arī divas koka būves un sēta ar nojumi.

1899. gada Bauskas plāna fragments un ēku markējuma krāsu nozīmes skaidrojums. LNA LVVA, 554. fonds, 1. apraksts, 7976. lieta

Izkadrējums no 1899. gada Bauskas plāna, kurā tuvplānā redzama tagadējās Kalna ielas 6 un 6a apbūves gabals un tajā esošās būves. LNA LVVA, 554. fonds, 1. apraksts, 7976. lieta

Zināms, ka Lāmes viesnīcā 1888. gadā notikušas Bauskas Labdarības biedrības sapulces, savukārt kāds sludinājums 1888. gada presē liek domāt, ka viesnīcas telpās pulcējušies arī Bauskas Latviešu biedrība. Iespējams, ka īpašumā atradies arī kāds īres dzīvoklis.¹⁷ Ziņas par Lāmes kunga viesnīcu atrodamas līdz 1889. gadam, bet 1892./1893. gada adrešu grāmatā atrodama informācija, ka šajā īpašumā darbojies arī Hermana Kāna (1886–?) audumu veikals, M. Blumfelda apavu veikals un darbnīca, Johana Kronberga kalēja un atslēdznieka darbnīca, kā arī viesnīca, kuras turēšanai 1892. gadā atļauju saņēmis kāds Jakobs Villemzons (*Jacob Willemsohn*).¹⁸

19. gadsimta beigās īpašumu tagadējā Kalna ielā 6 ieguva Teodors Johans Lodings (*Theodor Johann Lohding*, 1841–1910) – Bauskas alus fabrikas dibinātājs un īpašnieks, kuram Bauskā jau

¹⁷ Latviešu Avīzes, Nr.23 (07.06.1889)

¹⁸ Kröger, Alexander Wilhelm. Kurländisches Verkehrs- und Adressbuch: für 1892/1893

piederēja gruntsgabals Nr. 27 (tagad Rīgas ielā 39), uz kuru viņš 1877. gadā bija ņēmis hipotēku. Viņš bija precējies ar Lidiju Vilhelmīni, dzimušu Drengeri (*Lydia Wilhelmine, geb. Drenger*, 1856 – 1919), un viņiem bija pieci bērni.

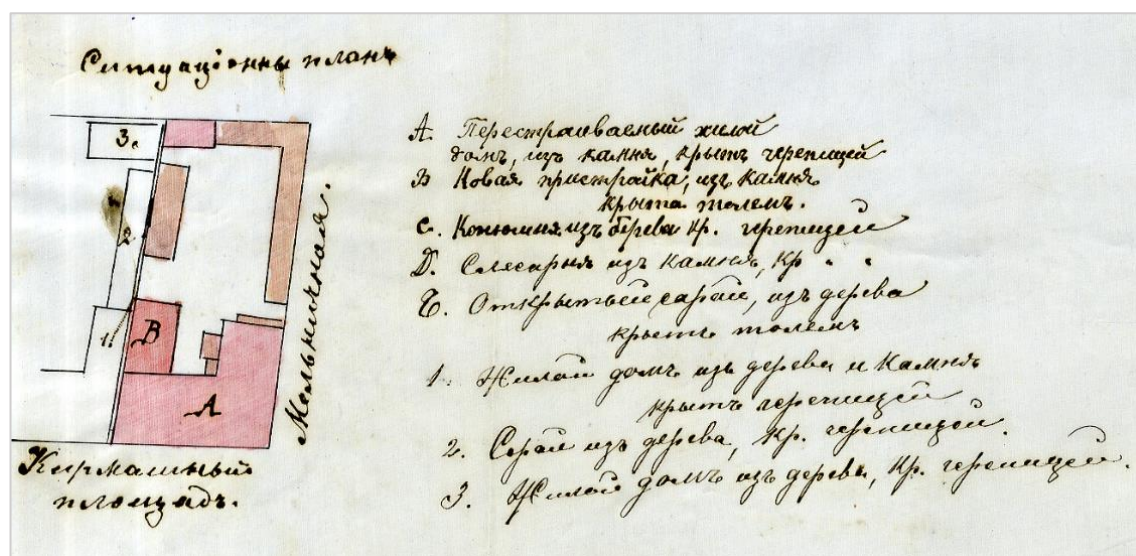

Teodors Johans Lodings
1841–1910

Lidija Vilhelmīne Lodina, dz. Drengere
1856–1919

1901. gada pārbūves projektam pievienotajā situācijas plānā redzamas, ka šodien pastāvošais ēku izvietojums gruntsgabalā un to gabarīti nav manījušies, trūkst tikai pagalmu ierobežojošās 1887. gadā celtās sētas ar nojumi, kura nojaukta ap 1970. gadiem. Ēkas konfigurācija netika izmaināt arī 20. gadsimta 20. un 30. gados, kad te atradās veikali, restorāns, “Kurzemes” viesnīca.

Jaunajam īpašniekam attiecībā uz šo vietu bija tālejoši plāni, kurus viņš, ieguldot savā fabrikā iegūtos līdzekļus, strauji sāka realizēt.

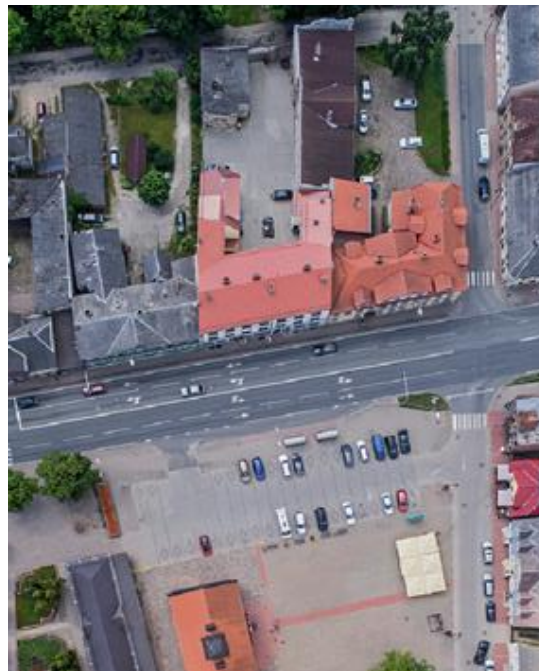
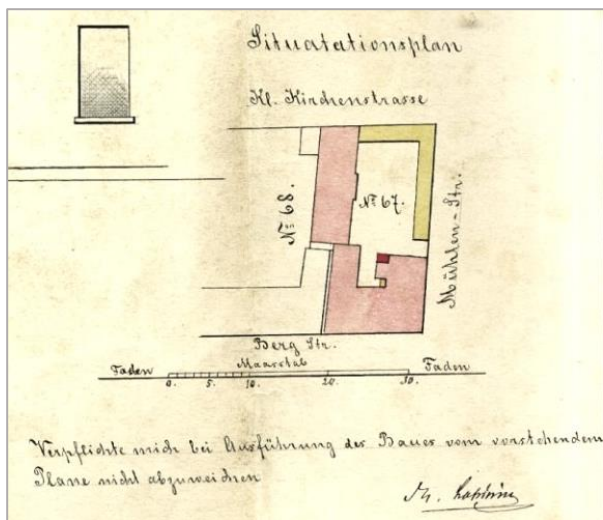
Ēku izvietojums uz Teodora Lodinga gruntsgabalā nr. 67 pirms pārbūves uzsākšanas.

Fragments no nedatēta, pirms 1900. gada izstrādāta, viesnīcas pārbūves projekta.

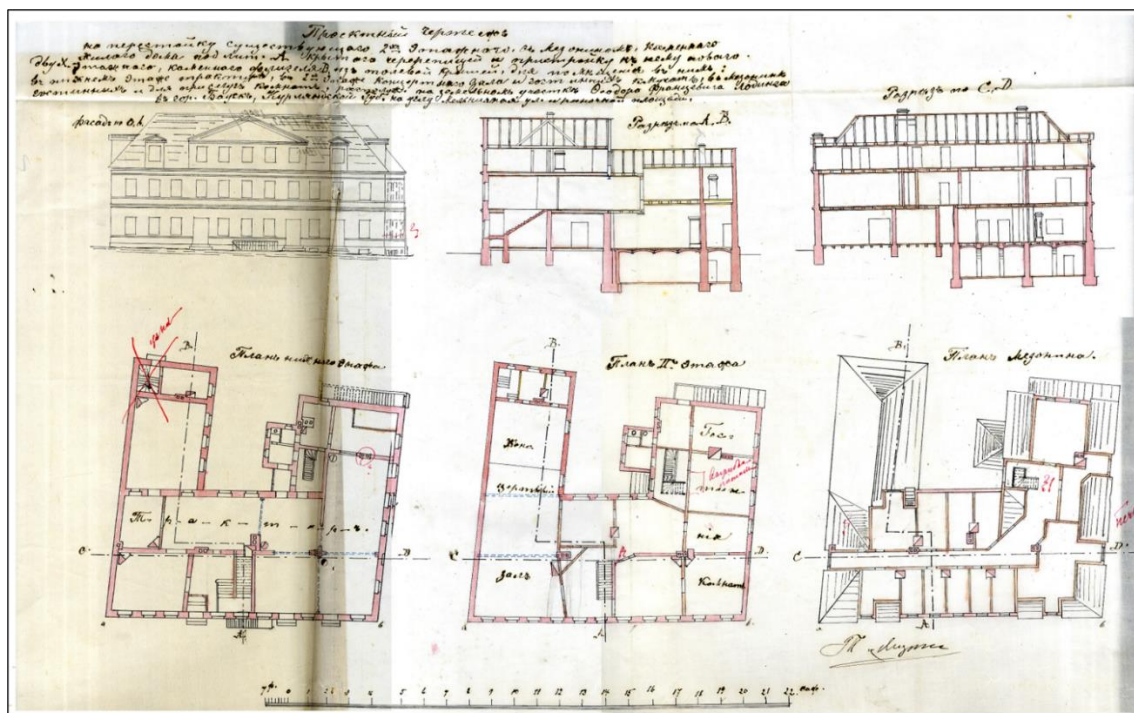
LNA LVVA, 97. fonds, 1. apraksts, 770. lieta, 2. lp.

Zināms, ka jau pašās 19. gs. beigās jaunajā īpašumā līdzās Tirgus laukumam tika izplānota un drīz vien veikta te jau agrāk pastāvošās viesnīcas “*St. Petersburg*”, kā arī citu šeit esošo celtnu pārbūve.

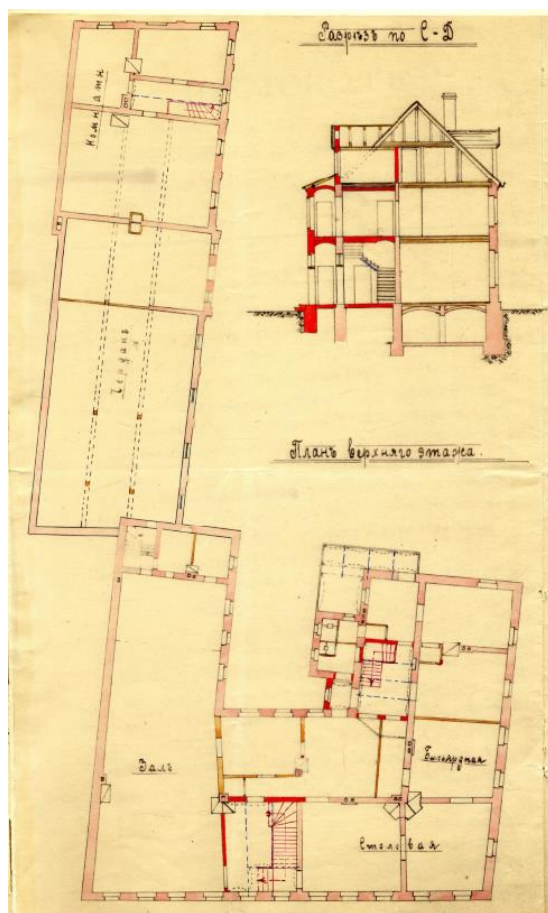
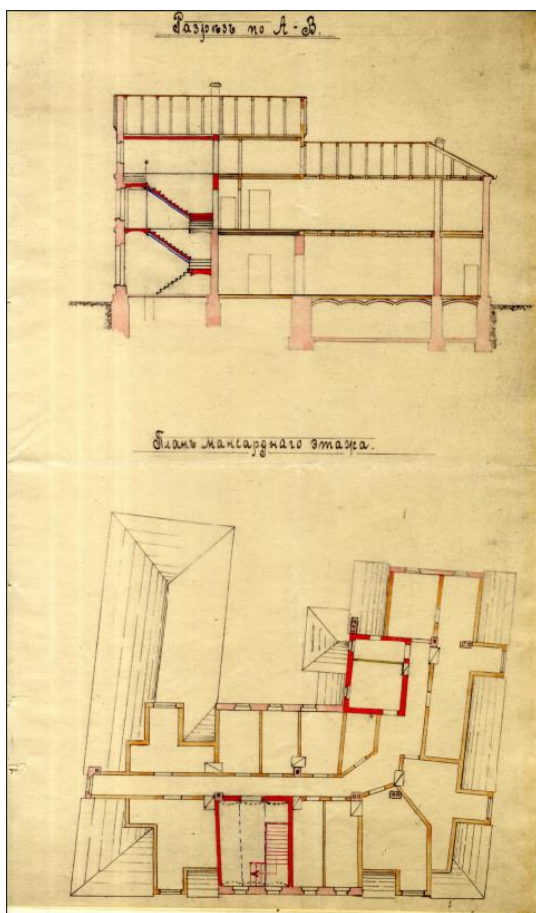
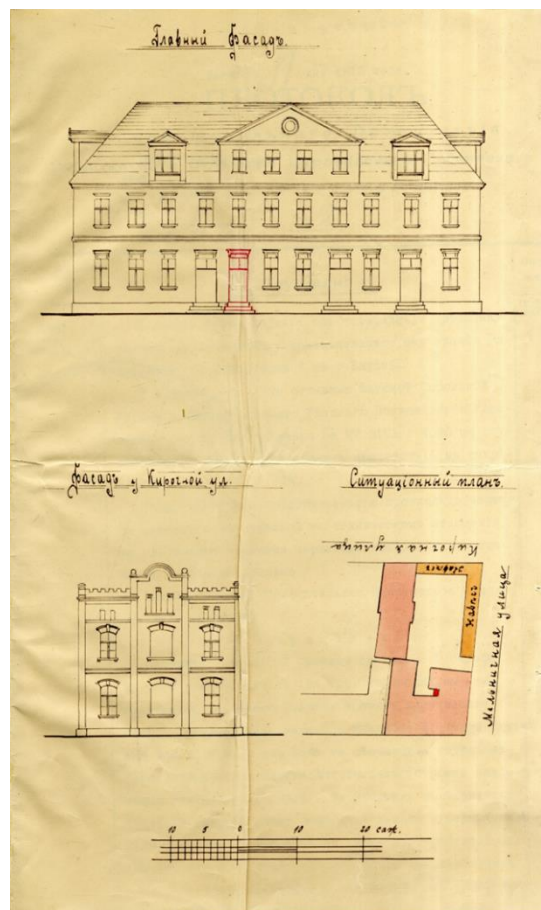
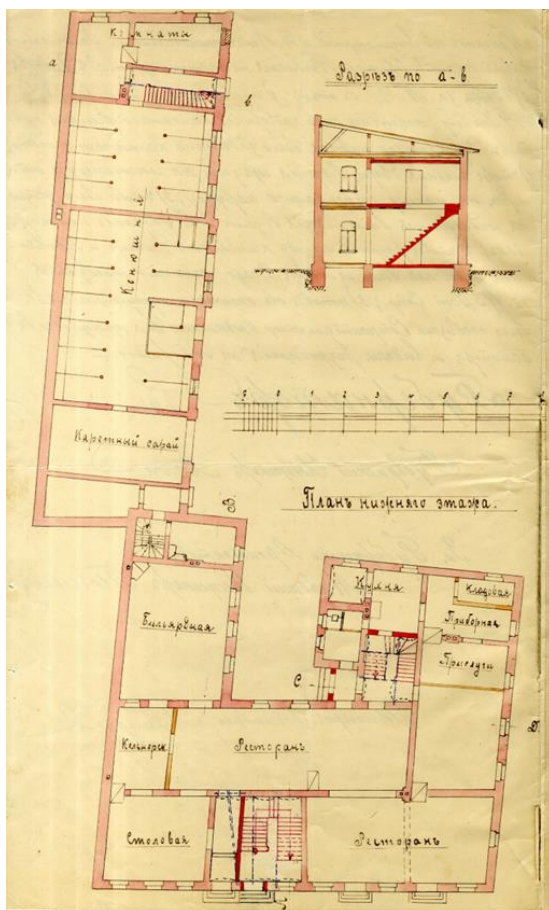
Līdz mums ir saglabāties precīzi nedatēts šis pārbūves projekts, kurā minēts, ka iecerēta esošā mūra nama pārbūve (ar dakstiņu jumtu), un tā pirmajā stāvā būs traktieris, otrā stāvā – viesu istabas un koncertzāle, bet mezonīnā – viesu istabas un telpas apkalpojošajam personālam, kā arī piebūve ar papes jumtu.

1901. gada ēkas pārbūvēs projekta fragments un 2005. gadā uzņemts šīs vietas aerofoto. Redzams, ka ēku izvietojums gruntsgabālā atbilst projektā iecerētajam, vienīgi zudusi 1887. gadā uzbūvētā sēta ar nojumi (projektā dzeltenī iekrāsotā ēka).

Teodora Lodinga īpašuma – viesnīcas – pārbūves projekts, pirms 1900. g.
LNA LVVA, 97. fonds, 1. apraksts, 770. lieta, 2. lpp.

Ēkas uz gruntsgabala Nr.67, Bauska. Staļļa un ratnīcas projekts. 1900. LNA LVVA, 97. fonds, 1. apraksts, 770. lieta

1900. gada 26. oktobra laikrakstā “Dienas lapā” ziņots, ka “alus darītavas īpašnieks Loding kungs ir uzcēlis jaunu un skaistu ēku ar ielu zāli, kuras vienā galā ir plaša skatuve... Pašlaik vēl strādā dekorāciju gleznotājs no Rīgas, bet teātri varēs atvērt 11. un 12. novembrī.”

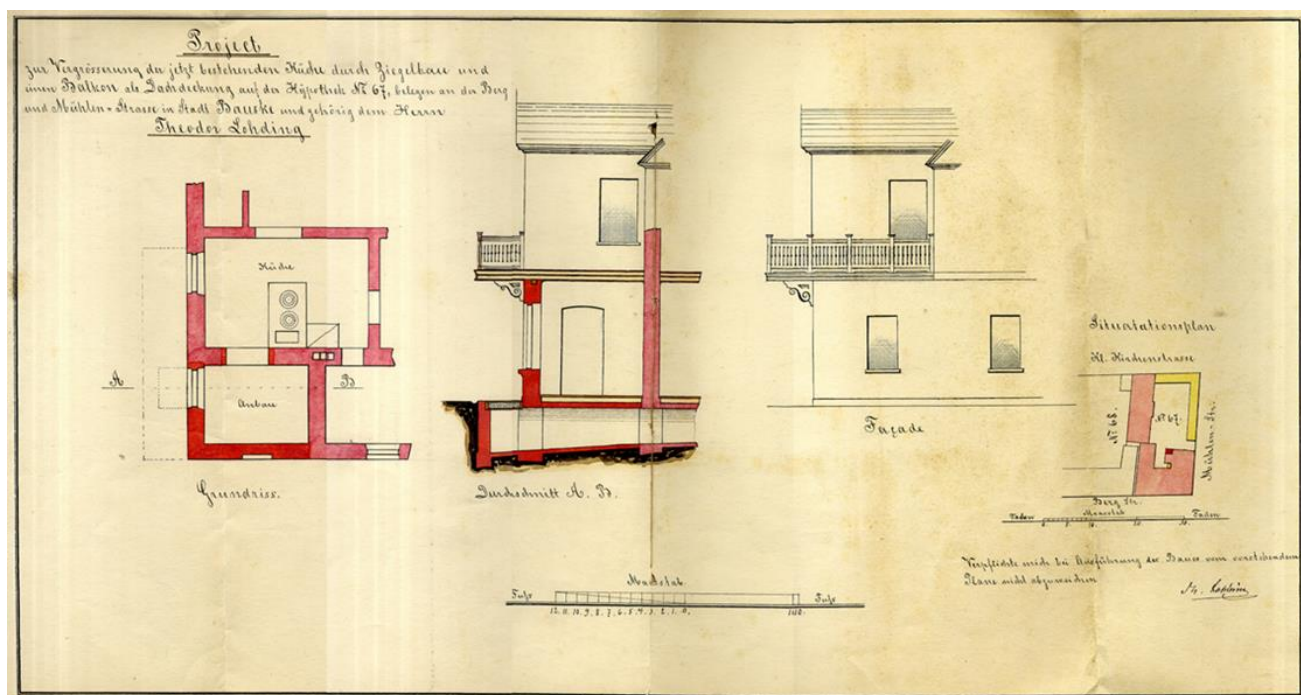
1900. gada 17. novembrī T. Lodings lūdzis Kurzemes guberņas būvvaldei apstiprināt plānu piebūvei pie viesnīcas. Vietā, kur atradās kāda koka dzīvojamā ēka, galvenās ēkas kreisajā pusē A-R virzienā bija paredzēts uzcelt divstāvu mūra piebūvi – stalli.

Iecerētas bija arī dažas plānojuma izmaiņas galvenajā ēkā (ārdurvju vietas maiņa Kalna ielas pusē, Kalna ielas puses iekšējo kāpņu izbūvēšana līdz mansarda stāvam, pagalma kāpņu konfigurācijas pārplānošana, kā arī lieveņa izbūve pie ieejas traktierī no pagalma puses, kuras gan, spriežot pēc visām pazīmēm, tolaik netika realizētas.

1901. gada 18. martā T. Lodings Kurzemes guberņas būvvaldei ziņoja, ka piebūve pēc plāna Nr. 262 pabeigta, lūdzis pārbaudīt veiktos pārbūves darbus un dot atļauju atvērt viesnīcas ēku publikai. Jādomā, ka uz gruntsgabala esošā, 1888. gadā saskaņotā mūra atslēdznieku darbnīca tolaik vai tika vai nu nojaukta, vai integrēta jaunā staļļa ēkā, koka dzīvojamā ēka tika nojaukta, savukārt 1887. gadā celtā nojume ar sētu, kā arī turpmāk noderīga, tika saglabāta.

1901. gada 5. maijā tika saņemta atļauja pārbūvēto viesnīcu atvērt apmeklētājiem.

Jau nākamā gada (1902. gada) 22. maijā T. Lodings lūdza atļauju paplašināt viesnīcas virtuvi un izbūvēt ēkas otrajā stāvā balkonu. Saskaņā ar panākto vienošanos šoreiz plānotos mūrnieku darbus bija paredzēts uzticēt kādam Kristofam Milleram (*Müller*).

Projekts viesnīcas virtuves paplašināšanai un balkona izbūvei. 1902. g.

LNA LVVA, 751. fonds, 2. apraksts, 274. lieta, 61. lp.

1903. gadā presē atrodamas reklāmas par viesnīcu un restorānu Lodes jeb Lodinga namā.

1907. gada adrešu grāmatā minēts, ka ēka atradies arī notāra H. Orlovskā (*Orlowski*) birojs.¹⁹

1907. gadā viesnīca saukta par *Baltisches Haus*²⁰, 1910. gadā – par *Hotel Petersburg*.

Pēc Teodora Lodinga nāves 1910. gadā par viesnīcas īpašnieku kļuva viens no viņa dēliem –

¹⁹ Baltisches Jahrbuch. 1907, S. 175

²⁰ Hotels. Baltisches Haus, Bergstrasse, Haus Lohding. Baltisches Jahrbuch. 1907, S. 176.

Bruno Ādolfs Lodings (*Bruno Adolph Lohding*, 1880–1946), kas bija precējies ar Zeltu Johānu, dzimušu Drengeri (*Selma Johanna Lohding, geb. Drenger*, 1883–1952), un arī viņa laikā ēkā darbojās viesnīca un koncertzāle.²¹ 1913. gadā kādā publikācijā par tiesas procesu, kas saistīts ar Bruno Lodingu, šeit darbojošās ēdināšanas iestāde saukta par “Berlīnes restaurāciju”.²²

Bruno Ādolfs Lodings
(1880–1946)
un
Zelma Helēna Johanna Lodina, dz. Drengere
(1883–1952)

Pēterburgas viesnīca Bauskā.
Pastkarte, A. Kitnera (*Kütner*) izdevniecība, ap 1910. gadu.
Valta Lindes kolekcijā

²¹ Theater und Konzertsaal befindet sich im Hotel Petersburg, Bergstrasse. Besitzer Th. Lohding. Baltisches Jahrbuch. 1910, S. 205

²² Dzimtenes Vēstnesis, Nr.53 (05.03.1913)

Bauskas skaistāko
vietu skati, starp tiem
arī “Kurzemes
viesnīcas” traktieris
un restorāns.
Fotopastkarte,
1930. gadi
Valta Lindes kolekcija

Viesnīca ar nosaukumu “Kurzemes viesnīca” ēkā atradās arī 20. gadsimta 20. – 30. gados. Viesnīcas turētāji tolaik gan bija jau citi – Aleksandrs Eižens Millers (1888–1926) un Otilija Millere (1884–1951), taču pati ēka un gruntsgabals joprojām palika Lodingu īpašumā. Vēl 1939. gadā, fotogrāfijā kas uzņemta fiksējot īpašumus uz Vāciju izceļojošajiem Latvijas iedzīvotājiem, ēkas numura plāksnīti rotā uzraksts: “Aizsargu iela Nr. 6, Bruno Lodings, Hip. Nr. 67”.

Bruno Lodinga īpašums Bauskā, Aizsargu ielā 6.
Foto, 1939. g.
LNA LVVA

Izkadrējums no šīs pašas fotogrāfijas, kurā lasāms,
ka mājas īpašnieks ir Bruno Lodings.

Nama pirmais stāvs Latvijas Brīvvalsts laikā bija iznomāts tirgotājiem. Sētas pusē darbojās traktieris, otrajā stāvā bija restorāns un sarīkojumu zāle, bet trešajā stāvā – viesu istabas.

Sarīkojumu zāle
“Kurzemes viesnīcā”,
virsnieku karnevāls
06.02.1932.
*Bauskas muzejs,
inv. nr.*

Sarīkojumu zāle
“Kurzemes viesnīcā”,
mācītāja Gustava
Tursa 10 gadu amatā
jubilejas svinības
06.01.1931.
*Bauskas muzejs,
inv. nr. BNM 21775*

1927. gada 19. septembrī vietējās avīzes “Bauskas Vēstnesis” numurā viesnīcas īpašniece O. Millere aicināja iegriezties savā uzņēmumā, jo šeit ir “Glītas un ērtas istabas iebraucējiem. Pirmklasīga, higiēniska virtuve. Augstākā labuma atspirdziņoši dzērieni un rūpīga apkalpošana.” 1935. gada adrešu grāmatā minēts, ka viesnīcā ir 10 istabas. 1937. gadā, saskaņā ar paziņojumiem presē, viesnīcā veikts kosmētiskai remonts. Pagalma ēkā šajā laikā atradusies D. Bērmāna iebraucamā vieta “Pie Mārtiņa” (1932. gadā). Līdz 1936. gadam “Kurzemes viesnīcas” iebraucamo sētu turēja Mārtiņš Īzaks, kurš 1936. gadā 67 gadu vecumā nomira. 1938. gadā “Kurzemes viesnīcas” sētā strādājis kāds sētnieks uzvārdā Īzaks, bet 1939. gadā kā iebraucamās vietas turētāja minēta Marija Īzaka.²³

²³ Bauskas Vēstnesis, Nr. 36 (08.09.1939)

Telpas ēkas pirmajā stāvā pret Tirgus laukumu izmantoja tirgotāji: no 1924. līdz 1926. gadam te bija Leo Alfrēda Johana Šrama (1899–?) trauku, lampu, porcelāna un kristāla veikals, 1926. gadā – E. Lipšica tapešu, trauku un lampu veikals (iespējams, *Jechiel Schabse Lipschitz*, 1889–1941). Taubes un Joseļevska manufaktūras un gatavo drēbju veikals pastāvēja līdz pat 1940. gadam.²⁴

No 1924. līdz 1939. gadam ēkas pirmā stāva dienvidu galā, pret Tirgus laukumu, atradās Dāvida Volgemuta (04.10.1890.–?) koloniālpreču, velosipēdu un ieroču veikals²⁵. Volgemutu ģimene dzīvoja Bauska, Pils ielā 6 un 1939. gadā repatriējās uz Vāciju (Elvīra-Zelma Volgemuts, dzim. Ermans, 06.04.1896.–?; Herta 28.02.1923.–?; Valdtraute (*Waldtraut*), 15.02.1928.–?;²⁶) Pēc tam, 1939. gada nogalē Volgemuta veikala telpas pārņēma Bauskas patērētāju biedrība, iekārtojot te pārtikas veikalu gaļas, žāvējumu, konservu, saldumu un augļu tirdzniecībai. Veikalu vadītāja A. Grundmanis.

1939. gadā ēkā Kalna (Aizsargu) ielā 6 atradās arī Bauskas iesaukšanas iecirknis.

Blakus ēkai, pie iebraucamās sētas žoga uz Rīgas ielas bija satiksmes autobusa²⁷ Rīga – Bauska pietāte²⁸.

Satiksmes autobuss
pie Kalna ielas 6 sētas
uz Rīgas ielas
1930. gadi
P. Saulīša kolekcija

Iespējams, finansiālu problēmu dēļ Bruno Lodinga īpašums 1939. gadā tika izlikts izsolē, bet 11. februārī šī izsole tika atcelta.

Saskaņā ar 1939. gada līgumu par vācu tautības Latvijas pilsoņu repatriāciju, Bruno Lodings un Zelma Lodinga 13. novembrī tika atlaisti no Latvijas pavalstniecības un aizbrauca no Bauskas.²⁹

²⁴ Taube Codiks (Zodek / Zodik) 1900–?, 1941. gada 14. jūnijā deportēts, atbrīvots 1946. gada 14. jūnijā; Judels Joseļevskis (Josselewsky, 1890–?).

²⁵ Valdības Vēstnesis, Nr.213 (20.09.1938) Jelgavas apgabaltiesas tirdzniec. reģ. nod., pamatojoties uz Tirdzniec. reģ. not. 39. p., paziņo, ka saskaņā ar tirdzniec. reģ. tiesneša 1938. g. 16. sept. lēmumu (1938. g. 187. žurn. num.), Jelgavas apgabaltiesas tirdzniecības reģistra „A” daļas 937. reģ. num. ir ierakstīta firma „Davids Volgemuts”. Dāvids Volgemuts piedzimis 1890. g. 4. oktobrī Bauskā un dzīvo Bauskā, Pils ielā 6. Uzņēmums dažāda veida jauktu preču tirgotava atrodas Bauskā, Aizsargu ielā 6, un tā darbība atklāta 1924. gada 1. janvārī.

²⁶ Valdības Vēstnesis, Nr.259 (14.11.1939)

²⁷ Autobusus satiksme starp Bausku un Rīgu (Latvijas Vēstnesis, Nr.126, 05.06.1924), un Bausku un Jelgavu (Latvijas Sargs, Nr.146, 03.07.1924) pastāvēja kopš 1924. gada.

²⁸ Rīts, Nr. 94 (04.04.1935)

²⁹ Valdības Vēstnesis, Nr.259 (14.11.1939)

1939. gada nogalē ēku bija iecerējusi pirkt Amatniecības kamera Bauskas amatnieku biedrība: “biedrības priekšnieks Jēkabs Freijs³⁰ informē, ka Amatniecības kamera nolēmusi biedrības vajadzībām iegūt Bruno Lodiņa, kurš aizceļojis uz Vāciju, namu Aizsargu ielā 6. Nams ir celts no ķieģeļiem ar trīs stāviem. Namā ir divi veikali, restorāns, izrīkojumu zāle apm. 200 personām un citas telpas. Bez tam pie nama ir prāva iebraucamā vieta. Nams biedrības vajadzībām ir piemērots, un tanī nekādas pārbūves nav jāizdara.”³¹

1940. gada 8. martā pēc Latvijas hipotēku bankas prasības Bruno Lodiņa nekustāmais īpašums Bauskā, Aizsargu ielā 6, ierakstīts zemes grāmatu reģistrā ar Nr. 67, sastāvošs no gruntsgabala ar 2 divstāvu mūra namiem uz tā, tika izliks izolē ar vērtību Ls 33 300,00 un hipotekārajiem parādiem Ls 70 000,00. Ziņas par izsoles rezultātiem nav atrastas, bet pēc Latvijas okupācijas, 1940. gada 24. augustā, šis īpašums nostiprināts uz Latvijas Kredītbankas vārda. 1940. gada 1. novembrī tika pārdota arī manufaktūras, gatavo drēbju un veļas tirgotava ar visām precēm un iekārtām, un arī uzņēmums, kuru tā īpašnieks Judels Joseļevskis pārdeva Bauskas Patērētāju biedrībai par Ls 35 932,80.

Otrā pasaules kara laikā ēkā turpināja darboties “Kurzemes viesnīca”, kuras īpašnieks bija Bauskas Pilsētas valde, un 15.08.1944. to privatizēja O. Millere.³²

Pēc Otrā pasaules kara Padomju laikā ēka tika nacionalizēta, un 1945. gadā te tika ievietots Bauskas apriņķa kultūras nams. 1946. gadā te atradās arī Bauskas apriņķa Kultūrizglītības iestāžu nodaļa un Bauskas apriņķa bibliotēka³³. Šajā gadā telpas sabiedriskā kārtā tika remontētas. 1950. gadā ēkā tika izvietots 1. vēlēšanu iecirknis.

Bauskas apriņķa
kultūras nams
1947. gads
Bauskas muzejs, inv. nr.
BNM-6431

1947. gadā tika nodibināts Bauskas Novada pētišanas muzejs un 1948. gada 1. maijā Padomju ielā 16 atklāja pirmās ekspozīcijas. Muzejs uz telpām ēkā Kalna (Padomju) ielā 6 tika pārcelts tikai 1950. gada 21. jūlijā, kad bija pabeigts remonts bijušajā Aizsargu namā Kalna (Padomju) ielā 16 un uz turieni pārvietots Kultūras nams un bibliotēka.

³⁰ Jēkabs Freijs (03.04.1876–?), Bauskas drēbnieka amata meistars, brīvprātīgais ugunsdzēsējs, Otrā pasaules kara laikā emigrēja, dzīvoja ASV. Austrālijas Latvietis, Nr.333 (28.04.1956)

³¹ Zemgales Balss, Nr.284 (14.12.1939)

³² Rīkojuma Vēstnesis, Nr.36 (12.02.1944)

³³ Bauskas Darbs, Nr.79 (28.07.1946)

Skats uz Oktobra laukumu un ēku Padomju ielā 6 – muzeju.
Foto, 1951. g.
Bauskas muzejs

Skats kādreizējā sarīkojumu zālē,
1950. gados – muzeja izstāžu telpā.
Bauskas muzejs

1957. gadā pie muzeja ēkas atklāja piemiņas plāksni 1919. gadā dibinātajai Bauskas revolucionārajai komitejai.

Ir zināms, ka 1971. gadā ēkai ir dakstiņu jumts, ēkā ir 12 krāsnis, bet nav ne ūdensvada, ne kanalizācijas. Muzejs aizņem 430 m², no tiem 5 telpas jeb 223 m² ir ekspozīcija, viena fondu glabātava – 10 m², trīs izstāžu telpas – 97,3 m², viena administrācijas telpa – 14 m² un viena 12 m² liela telpa muzeja darbiniekiem.

Nama pirmajā stāvā 1940. gadā un no 1945. līdz 1972. gadam vēl darbojās Bauskas patērētāju biedrības manufaktūras preču (audumu) veikals Nr. 1. Veikala tirdzniecības telpas un noliktavas kopā aizņēma 757,7 m².

Skats Bauskas patērētāju biedrības manufaktūras preču veikalā Nr. 1. (vadītāja Berta Kašķele 30.05.1917–12.09.1998)
Bauskas Darbs, Nr.41 (06.04.1949)

Skats Bauskas patērētāju biedrības manufaktūras preču veikalā,
Zvaigzne, Nr. 17 (01.09.1951)

Pirmā maija demonstrācija
Bauskā, toreizējā Oktobra
laukumā.
Fonā ēka Padomju ielā 6.
1971. gads

Daļā no ēkas otrā un trešā stāva līdz 1980. gadu vidum joprojām darbojās viesnīca (324,8 m²), un tai nepieciešamās palīgtelpas (252,9 m²). Presē minēts, ka viesnīcas labiekārtošanai 1957. gadā izlietoti 60 tūkstoši rubļu.³⁴ Jaunu viesnīcu Bauskā sāka celt 1980. gadā, to pabeidza 1986. gadā, un pēc viesnīcas pārcelšanas uz jauno ēku Slimnīcas ielā 7 no 1986. līdz 1997. gadam ēkas Kalna ielā 6 trešajā stāvā tika izvietota daļa no Bauskas bērnu mūzikas skolas nodarbību klasēm.

Ēkā ilgstoši atradās arī viens dzīvoklis (58,7 m²). Jau 1952. gadā muzeja šīs telpas lūdza savām vajadzībām, taču tam tika atteikts ar argumentu, ka Bauskā trūkstot dzīvokļu. No 1945. līdz 2006. gadam tur dzīvoja Voldemārs Ābeltiņš (03.09.1905 – 28.12.1967), Natālija Ābeltiņa (1928–2006) un viņu dēli Modris (20.06.1947. – 22.10.1990) un Māris (03.07.1951 – 08.07.2012)³⁵. Muzejs šīs telpas ieguva tikai 2007. gadā.

Bauskas Tautas teātra aktieri un režisori elektromontieris
Voldemārs Ābeltiņš un rēķinvede Natālija Ābeltiņa
kopā ar dēlu Modri.
1950. gadu sākums
Ulda Zemzara kolekcija

Visu ēku kompleksu Bauskas muzejs (tolaik Bauskas novadpētniecības un mākslas muzejs) apsaimniekoja kopš 1997. gada un muzeja bilancē ēkas tika nodotas 1999. gadā.

³⁴ Bauskas Darbs, Nr.145 (07.12.1957)

³⁵ Komunisma Ceļš (Bauska), Nr.40 (03.04.1971)

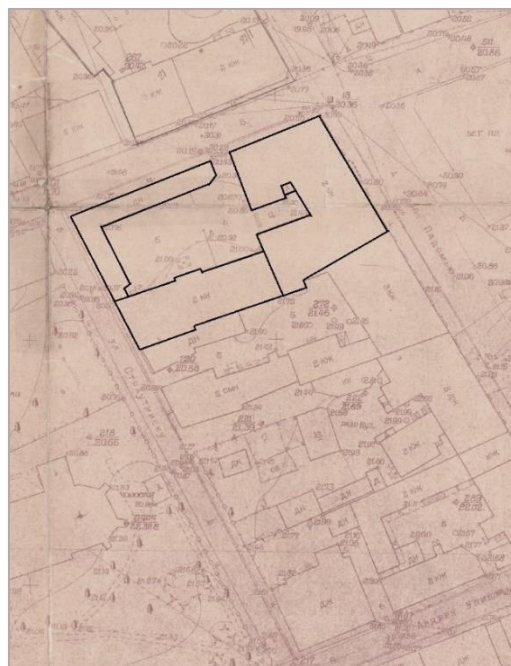
Noslēdzot pārskatu par pētāmās celtnes īpašniekiem un tajā izvietoto telpu daudzveidīgajām funkcijām, vēl tikai jāpārlūko pāris dokumenti, kuri liecina par ēkas situāciju un tās novērtējumu laikā pēc Otrā pasaules kara.

Lai gan Bauskas vecpilsētas apbūve stipri cieta Otrā pasaules kara kaujās 1944. gada augustā, konkrētais ēku komplekss, kā redzams 1955. gada Bauskas topogrāfiskajā plānā, palika savā vietā, pat necietusi nopietnus postījumus.

Jau nākamajā, 1956. gada Bauska pilsētas topogrāfiskajā plānā atzīmēts, ka ēka Kalna ielā 6 ir divstāvu dzīvojamā mūra celtnie (apzīmējums 2КЖ – *кирпичный, жилой*), korpuss Kalna 6a – divstāvu mūra nedzīvojamā (2КН – *кирпичный, нежилой*), un tai ir sēta ar nojumi (ДН – *деревянный, нежилой*). Ēkai bija četras ieejas un noeja pagrabā no Kalna ielas puses.

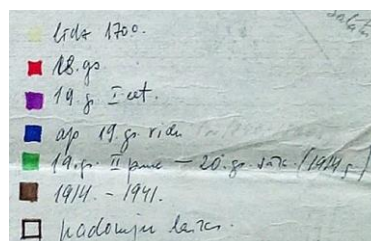

Ēku izvietojums gruntsgabālā 1955. gadā.
Fragments no Bauskas pilsētas topogrāfijas

Ēku izvietojums gruntsgabālā 1956. gadā.
Fragments no Bauskas pilsētas
1956. gada topogrāfijas (M 1:500).
Bauskas novada Būvvaldes arhīvs, inv. Nr. 35

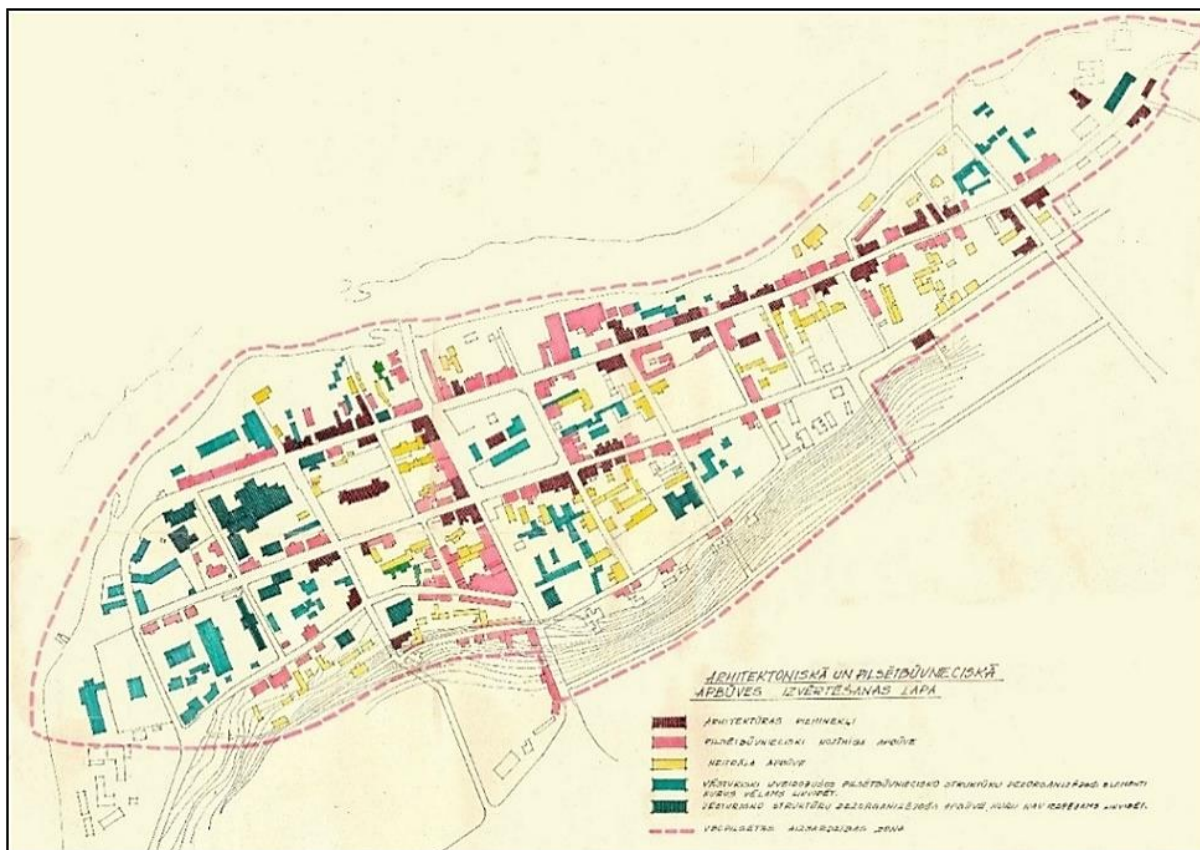
1977. gadā, veicot Bauskas vecpilsētas pilsētas arhitektoniski māksliniecisko vērtību apzināšanu, Rundāles pils muzeja darbinieki ar marķējumu norādījuši, ka ēka Kalna ielā 6 varētu būt būvēta 19. gadsimta vidū un atzīmēta kā arhitektoniski vērtīga apbūve, savukārt pagalma korpuss datēts kā celts 20. gadsimta sākumā.

Bauskas vecpilsētas plāns ar apbūves
izvērtējumu un datējumiem.
1977. gads, fragments. Rundāles pils
muzeja arhīvs
1887. gada sēta ar nojumi šajā plānā
nav atzīmēta, jo iespējams, bija jau
nojaukta.

Viens no hronoloģiski jaunākajiem ēku kompleksa Kalna ielā 6 novērtējumiem pārējās Bauskas apbūves kontekstā ir 1985. gadā izstrādātais vecpilsētas reģenerācijas plāns, kurā atšķirībā no

Rundāles pils muzeja marķētā plāna, kur ēkas šādi datētas, ar atšķirīgām krāsām apzīmētas dažādu ēku atšķirīgās kultūrvēsturiskās kvalitātes. Kā liecina ēkas Kalna ielā 6 marķējums (tumši sarkans), celtni apzīmēta kā ēka ar jau esošu vai vismaz potenciālu pieminekļa statusu.

Bauskas vecpilsētas reģenerācijas plāns ar apbūves izvērtējumu,
1985. gads, fragments.
Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Pieminekļu dokumentācijas centrs

1834	Īpašums (gruntsgabals nr. 18) pieder kalējmeistaram un pilsētas vecākajam Johanam Frīdriham Štebušam (1786 – ?) Ir meita Auguste Evelīna (1831 – ?) Īpašumā reģistrēti 10 iedzīvotāji. ³⁶	
1839	1839. gadā zemes gabals ar hipotēkas nr. 18 piederējis Bauskas pilsētas vecākajam, kalējmeistaram Stabušam (<i>J. F. Stabbusch</i>). <i>Allgemeines kurländisches Amts- und Intelligenzblatt</i> (1839.12.12). <i>Gerichtliche Vorladungen</i>	
1839	Johanam Frīdriham Štebušam pasludināta maksātnespēja.	
No 1853. gada	Johans Frīdrihs Blankenšteins (? – 1875) Leopolds Jūliuss Blankenšteins (? – ?) pilsētas domnieks Karolīne Marija Blankenšteina, precējusies Lāme	
1858	Dvēseļu revīzijā minēts, ka Johans Frīdrihs Štebušs ir atraitnis, viņam ir 72 gadi	
1861	1861. gadā kāds Karls Frīdrihs Blankenšeins (1832 – ?) apprecēja Vilhelmīni Mariannu Štebušu (1833 – ?) ³⁷	
1871	Johans (Žanno) Lāme apprecēja Karolīnu Blankenšeinu (1841 – ?)	
1874	Īpašums ar hip. Nr. 67 ieder namīpašniekam atslēdzniekam Frīdriham Blankenšteinam, īpašumam ir parādsaistības. ³⁸	
	1875	Frīdrihs Blankenšteins, kalējs miris 1875. gada 25. jūlijā, 65 gadu vecumā. ³⁹
	1875	No šarlaka mirušu Lāmju dēli Emīls un Jūliuss
	1877	Jūliuss Blankenšteins un Karolīna Lāme, dzimusi Blankenšteina ņem hipotēku uz īpašumu Bauskā, nr. 67.
	ap 1878	Uzcelts jaunais tirgotāja Blankenšteina nams
	1878–1882	Hermaņa Kāna audumu veikals
	1880	M. Blumfelda apavu veikals un darbnīca
	1885	Par Lāmu Latviešu avīzes: 17. novembrī zagļi ielauzušies Lāma kunga bodē, nozaguši naudu un arī tur pat blakām esošajā viesnīcā 46 rubļus.
	1887	Tirgotāja Lāmes kunga viesnīca
	1888	viesnīcā bāzējusies Latviešu biedrība
	1892	Īpašumā darbojas: viesnīca – turētājs <i>I. Willemsohn</i> (varbūt Jēkabs Viļumsons ?) kalējs un atslēdznieks I. Kronbergs kurpnieks un apavu pārdevējs M. Blumfelds ⁴⁰
1900	Īpašums nr. 67 pieder alus rūpniekam Teodoram Lodingam	
	1901	Namā pārbūves plāns (ar dakstiņu jumtu), piebūve ar papas jumtu, 1. stāvā traktieris, 2. stāvā viesu istabas un koncertzāle, mezonīnā viesu istabas un telpas apkalpojošajam personālam.
	1902	Zirgu staļļa uzcelšana, plānota nelielas pārbūves ēkā, nav realizētas
	1904	Virtuves piebūves plāns

³⁶ LNA LVVA. 630. fonds, 2. apraksts, 70. lieta. Kurzemes revīziju saraksti. Bauskas māju Nr.Nr.1–155 un rātsnama; latviešu zvaniķa mājas; tiesas fogta dienesta telpu; kapelāna mājas; ēkas pie kapelas u.c. ēku iedzīvotāju saraksti. 1833.–1834. gads

³⁷ LVVA_F235_US2_GV278_0018

³⁸ Курляндские губернские ведомости = Kurländische Gouvernements Zeitung. 1874.07.17

³⁹ LVVA_F235_US2_GV279_0079

⁴⁰ Kurländisches Verkehrs- und Adreßbuch für 1892/93. Hrsg. v. A. W. Kröger

	1912	Īpašums pieder Bruno Lodingam. ⁴¹	
	1924–1926	Leo Alfrēda Johana Šrama (1899 – ?) trauku, lampu, porcelāna, kristāla veikals	
	1924? 1935–1939	Dāvida Volgemuta (1890 – ?) veikals	
	1926	E. Lipšica tapešu, trauku, lampu veikals	
	1929	Bauskas iesaukšanas iecirknis, Bauskā, Kalna ielā Nr. 6, Kurzemes viesnīcas telpās	
	1935–1940	Taubes un Judela Joseļevska (1890 – ?) manufaktūras un gatavo drēbju veikals	
	1939	Bauskas patērētāju biedrības veikals	
	1923 – 1944	Kurzemes viesnīca, Aleksandrs Eižens Millers, adrese Kalna iela 3	
		1931	Otilija Millere
		1935	Viesnīca ir 10 istabas
		1937	Viesnīcā veikts remonts, 15 istabas
1939	Februārī izsludinātā īpašuma pārdošana nenotiek, Lodingi aizbrauc		
1940	08.03. Bruno Lodinga īpašumu izliek izsolē. Izsolēs vērtība 33 000 Ls., hipotēku parādi 70 000 Ls		
1940	24.08. Īpašums nostiprināts uz Latvijas Kredītbankas vārda		
1944	15.08. O. Millere privatizē “Kurzemes viesnīcu” ⁴² , kuras iepriekšējais īpašnieks ir Bauskas Pilsētas valde		
1945	Nacionalizācija, dažādu pašvaldības iestāžu izvietošana		
	1945–1950	Bauskas apriņķa Kultūras nams	
		1947	Bauskas muzejs rīko izstādes
	1945 – ?	Bauskas apriņķa Kultūrizglītības iestāžu nodaļa	
	1945–2006	Ēkas 1. stāvā atrodas dzīvoklis (58,7 m ²) Voldemārs Ābeltiņš (03.09.1905 – 28.12.1967), Natālija Ābeltiņa (1928–2006)	
	1940, 1945–1972	Patērētāju biedrības audumu veikals un noliktavas (757,7 m ²)	
	1945–1986	Viesnīca, palīgtelpas (324,8 m ² + 252,9 m ²)	
	1946–1950	Bauskas apriņķa bibliotēka	
	1950	Jaunbauskas vēlēšanu iecirknis nr. 1.	
	1987–1997	Bauskas bērnu mūzikas skolas klases	
	1950 -	Muzejs	
		1957	Atklāj piemiņas plāksni –1919. gadā ēkā nodibināta Bauskas revolucionārā komiteja.
		?	Aizmūrē balkonu
		?	Pilnībā nojauc bijušo iebraucamo sētu.
		1971	Mūra ēka, dakstiņu jumts, 12 krāsnis, nav ūdensvada, kanalizācijas. Muzejs 430 m ² ; ekspozīcija 223 m ² – 5 telpas, 1 fondu glabātava (10 m ²), 3 izstāžu telpas (97,3 m ²),

⁴¹ Richter, Adolf. Adolf Richters Baltische Verkehrs- und Adressbücher. Bd. 2, Kurland. Riga: Selbstverlag des Herausgebers, 1912

⁴² Rikojuma Vēstnesis, Nr.36 (12.02.1944)

			1 administrācijas telpa (14 m ²), 1 darbinieku telpa (12 m ²).
		1972 – 1977	Fasāžu, iekštelpu remonts, dakstiņu jumta nomaiņa ar viļņota azbestcements lokšņu jumtu
		1979	Iekštelpu remonts, jaunu ekspozīciju izveidošana
		1986	Pēc viesnīcas pārcelšanās muzejs iegūst daļu telpu un tualeti.
		1989 (?)	Dakstiņu jumta atjaunošana
		1990. sākums	Jumtiņa uzstādīšana virs ieejas durvīm Kalna ielas fasādē
		2000 (?)	Visu logu nomaiņa
		?	Lokālās centrālpakures uzstādīšana
		2007	Pievieno muzejam dzīvokļa telpas 1. stāvā

Ēka Kalna ielā 6, R fasāde,
kopskats no R.
2024. gada foto

Pašreizējais ēkas Kalna ielā 6 apjoms kopumā ir saglabājis apjomu, kāds tai izveidojās pēc ēkas pārbūves 20. gadsimta sākumā. Tā ir nedaudz asimetriska burta “U” konfigurācijas divstāvu ķieģeļu mūra ēka uz akmens pamatiem ar mezonīniem A un R fasādēs un lukarnām (izvirzītām jumta izbūvēm) A un Z fasādē, kas celta pie tagadējo Kalna un Rīgas ielu krustojuma. Mezonīni un lukarnas jumta stāvā, kā arī ēkas D šķērskorpusi celti pēc ēkas pamatapjoma uzbūvēšanas 19. gs. 80. gados, un, visticamāk, tapuši pašās 19. gadsimta beigās - 20. gadsimta sākumā.

19. gadsimta pēdējā ceturksnī un 20. gadsimta pirmajā pusē ēkas apjomu būtiski papildināja tai R galā piebūvētā koka sēta ar vārtiem un nojumi, kas norobežoja gruntsgabalu Z un R pusē. Ieviešot izmaiņas fasāžu dalījumā un tās pārkrāsojot, veicot jumta seguma nomaiņas, pārplānojot iekštelpas, kā arī veicot visdažādākos remontdarbus, ēkas izskats vairāk vai mazāk mainījies visa 20. gadsimta garumā un pat 21. gadsimta sākumā, un bez plašas arhīvu materiālu izpētes un apjomīgām zondāžām pašā ēkā ne visu pārbūvju apmēri un laiks ir nosakāmi.

Pamati un virspamati

Ēkas pamati mūrēti no laukakmeņiem un to virszemes daļa veido augstu, apmestu, virs sienas plaknes nedaudz izvirzītu cokolu, kas augšpusē segts ar skārda lāšeni. Cokola daļā ēkas A un Z fasādēs virs pagraba logiem ir izveidoti pakāpjveida izvirzījumi.

Ēkas cokols Z fasādē. 2025. gada foto

Skats uz virspamatiem R fasādē. 2025. gada foto

Salīdzinot dabā redzamo situāciju ar vēsturiskiem fotoattēliem, labi redzams, ka Rīgas un Kalna ielas krustojuma vietā ielu līmenis šobrīd ir par apmēram 40 cm augstāks nekā 20. gadsimta 70. – 80. gados, nemaz nerunājot par 20. gs. sākumu, un tas būtiski iespaidojis ēkas izskatu.

Ceļot apkārtējās zemes līmeni, daļa no sākotnēji augstajiem virspamatiem un noejas uz pagrabstāvu nonāca zem trotuāra līmeņa, kas lika samazināt pagrabstāva logu izmēru un noveda pie situācija, kad ēka kopumā šķiet mazliet “iegrimusi” zemē.

Skats uz ēkas R fasādi 1939. gadā

Skats uz ēkas R fasādi 2024. gadā

Pagrabstāvs

Zem lielas ēkas daļas izbūvēti pagrabi, turklāt, spriežot pēc atsevišķām pazīmēm. Nav izslēgts, ka pagrabs zem ēkas daļas, kas celta paralēli Rīgas ielai, var būt vismaz daļēji saglabājies no celtnes, kas šajā vietā redzama Bauskas pilsētas 18. gadsimta beigu plānā.

Vēsturiski ēkas pagrabstāvā vedušas pat vairākas ieejas no ārpuses. Viena tāda bija ierīkota mājas A fasādē (no Kalna ielas puses), citas atliekas saglabājušās pret Rīgas ielu vērstajā ārsienā. Ieeja pagrabā no Kalna ielas puses likvidēta pavisam nesen – minētās ielas rekonstrukcijas laikā 2000. gadu sākumā, bet, kad likvidēta ieeja no Rīgas ielas, nav zināms. Pagraba pārsegumus veido no ķieģeļiem mūrētas velves, kas tapušas 20. gadsimta sākumā, uz ko norāda šim laika posmam raksturīgā konstrukcija, kad lēzenas mucas velves iebūvēja, to ārmas nobalstot uz metāla sijām (sliedēm vai švelleriem). Pagrabu sienas no iekšpuses klāj reljefs “poligrāna” tipa cementa apmetums, kas uz tām, visticamāk, uzstrādāts 20. gs. pēdējās desmitgadēs.

Viena no ēkas pagraba telpām. 2025. gada foto

Vieta, kur paralēli uzstādītas divas velves balstošās metāla sijas un starp tām iebūvēta koka sija ar skaliņiem apmetuma stiprināšanai. 2025. gada foto

Daļā pagraba telpu grīdas klāj kvadrātiskas brūnas keramikas flīzītes, kuru dizains un vājā kvalitāte liecina, ka arī tās tapušas jau minētajā laikā – 20. gs. 70. 80. gados.

Daļu pagraba telpu izgaismo ēkas A un D fasādēs izbūvēti nelieli, horizontāli orientēti lodziņi. Jaunas logu vērtnes uzstādītas 2025. gada martā.

Pagrabā saglabājusies viena aila, kurā izvietotas kāpnes ar pakāpieniem, kas vedusi no pagraba uz telpu ēkas iekšpusē, kur 20. gadsimta pirmajā pusē atradās traktieris. Pakāpieni izmūrēti no ķieģeļiem, to virsma no bieziem koka dēļiem.

Aila ar kāpnēm uz pirmā stāva telpu Z spārna pagrabā.

Attēlā pa kreisi:

Kopskats uz telpas sienu un padomju laikā daļēji aizmūrēto kāpņu ailu.

Attēlā pa labi:

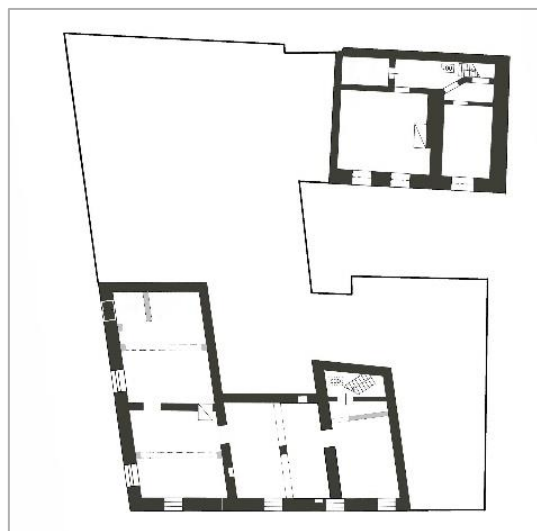
Kāpņu uz pirmo stāvu laids tuvplānā.

2025. gada foto

Muzejā esošajā dokumentācijā pagraba daļas 0-02 uzmērījumi ir klaji nepareizi. Pašreizējā pētniecības formātā ēkas uzmērīšana nebija paredzēta, savukārt klaji neprecīzie plāni neļauj izdarīt pamatotus secinājumus par pētniecības gaitā konstatēto.

Ēkas Z fasādē, kurā labi saskatāma pagraba plāna neatbilstība situācijai dabā, tas ir plānā nav iezīmēta pagraba daļa ar logu ēkas R galā.
2025. gada foto.

Ēkas Kalna ielā 6 pamatu un pagraba plāns, 1976. gada uzmērījums.
Lapa no mājas lietas BM arhīvā

Būve

Ēka celta no ķieģeļiem, tās fasādes apmestas (sākotnēji ar kaļķa apmetumu) un krāsota.

Ēkas pirmo un otro stāvu nodala profilēta dzega (tā sauktā starpdzega), bet sienas augšmalā, zem jumta, izmūrēta stipri izvirzīta un bagātīgi profilēta dzega.

Pirmā stāva līmenī zem logiem A un Z fasādēs ir izveidotas profilētas un ar skārdu segtas ārējās palodzes, bet otrā stāva līmenī logiem izveidotas gan ārējās palodzes, gan virslogu sandriki.

Sākotnēji sandriki, kas attēloti ēkas ap 19./20. gs. miju realizētajā pārbūves projektā un redzami arī senākajās tās fotogrāfijās, bijuši arī virs pirmā stāva logu un durvju ailām.

Fasādes

A fasāde

No galvenās, pret Kalna ielu vērstās, **A puses** ēka ir virs pagrabstāva celta divstāvu būve ar mezonīnu un lukarnām. Vienā plaknē organizētajā fasādē kopumā ir 11 logu un durvju asis, un virs tās vidusdaļas paceļas 4 asis plats ķieģeļu mūra mezonīns ar nedaudz izvirzītām lizēnām sānos, segts ar trīsstūra frontonu un tajā iestrādātu pusloka formas lodziņu bēniņu izgaismošanai.

Mezonīnā ir četras logailas. Augstajā dakstiņu jumtā ir divas, asimetriski novietotas koka izbūves (lukarnas), katra ar samērā masīvām profilētā dzegām un divslīpju jumtiņu. Stāvus nodala izmūrēta profilēta starpdzega, sienas augšdaļā – mūrēta profilētā dzega.

Kāda bijusi fasāde ēkai, kura tika uzcelta ap 1878. gadu, nav zināms. Tiesa, šeit tolaik bijušajai iebraucamajai vietai paredzētās nojumes projektā, kas izstrādāts 1887. gadā, kurā jaunās celtnes perifērijā iekļauts arī neliels tolaik jau esošās dzīvojamās ēkas fragments, redzams, ka 19. gadsimta 80. gados te jau bija divstāvu ēka, kuras stāvus nodalījusi starpdzega, pirmā stāva logiem bija profilētas ārējās palodzes un, iespējams, nelieli sandriki.

Ja domās pārnesam šo tēlu uz ēkas galveno, pret Kalna ielu vērsto fasādi, varam izdarīt pieņēmumu, ka hipotētiski ēkas A fasāde jau tolaik bija līdzīga tagadējai, tikai bez mezonīna un abām lukarnām (jumta izbūvēm).

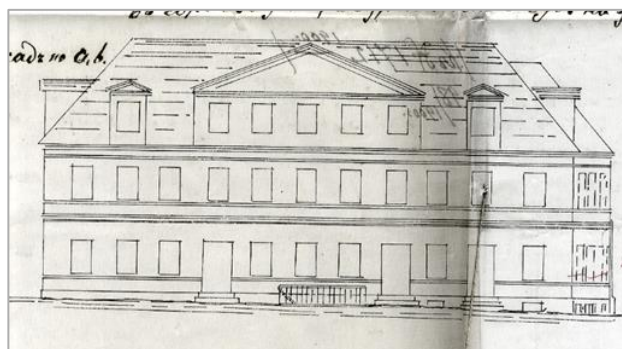
Teorētiska 1880. gadu ēkas A fasādes rekonstrukcija.

Pētniecībā konstatēts, ka mezonīns un lukarnas izbūvētas ap 1900. gadu veiktajā ēkas pārbūvē, kas veikta pēc jaunā īpašnieka Teodora Lodinga pasūtījuma. Pārbūves projektā šīs fasādes skicē mezonīna izbūve paredzēta simetriski centrā, ar 5 logailām, un arī lukarnu novietojums iecerēts simetrisks, taču šo ieceri nav izdevies pilnīgi adekvāti realizēt.

Mums nezināmu iemeslu dēļ (visticamāk, pielāgojoties jau esošās būves īpatnībām), mezonīns tika izbūvēts tikai 4 logu-durvju asis plats, un lukarnas ierīkojot simetriski abpus mezonīna, ēkas fasāde kopumā kļuva asimetriska – ar trim logu-durvju ailām fasādes labajā pusē, un četrām – kreisajā. Jebkurā gadījumā tas netieši apstiprina, ka pārbūvētās ēkas struktūra bija integrēta agrāk un, iespējams, pat divos etapos tapušas būves.

Ēka Kalna ielā 6 ap 1910. gadu.

Ēkas A fasāde ap 1900. gadu realizētajā pārbūves projektā.

Vecākajā ēkas fotoattēlā – pastkartē, kura iespiesta ap 1910. gadu, redzams, ka neilgi pēc uzcelšanas tās cokolstāva līmenī bija ierīkota ar metāla margām norobežota noveja uz pagrabu un divi pagrabu izgaismojoši logi, pirmajā stāvā bija 3 durvis un 8 logi, bet otrajā stāvā – kopskaitā 11 logailas. Divas no durvīm bija ierīkotas fasādes Z pusē (2. un 4. no ZA stūra).

Pārbūves plānā lasāms, ka telpās pirmā stāva Z pusē bija paredzēts ierīkot traktieri, tāpēc nav saprotams, kāpēc vienas funkcijas telpām bija vajadzīgas divas ārdurvis. Tas ļauj izteikt minējumu, ka šāds durvju izkārtojums te varēja pastāvēt jau agrāk – pirms konkrētās pārbūves. Ļoti līdzīgs fasādes dalījums saglabājies līdz pat mūs dienām, lai gan 20. gadsimta gaitā notikušas vairākas pārmaiņas pirmā stāva līmenī.

Ap 20. gs. 30. gadiem A fasādes D galā izveidotas vēl vienas ārdurvis veikala vajadzībām un palielinātas logailas.

Pēc Otrā pasaules kara aizmūrētas fasādes Z gala durvis, ap 1950. gadu aizmūrētas arī D gala durvis un 20. gs. 70. gados, kad muzejs ieguva kādreizējās veikala telpas, aizmūrētas arī otrās durvis fasādes Z galā. Tagad ēkas pirmajā stāvā saglabājušās tikai vienas durvis (ieeja muzejā), divas durvis ir aizmūrētas, bet vienas pārveidotas par logu.

21. gs. sākumā vienīgajām fasādē atstātajām ārdurvīm uzstādīts ar dekoratīviem kalumiem rotāts jumtiņš, kura dizains izvēlēts iespaidojoties no vēsturiskie paraugiem.

Laika gaitā mainījušies arī pirmā stāva logailu izmēri, īpaši 20. gadsimta 20.–30. gados, kad logi pārveidoti par veikalu skatlogiem. To sākotnējais izmērs atjaunots 2000. gadu pašā sākumā, kad pēc Bauskas muzeja iniciatīvas ēkai tika nomainīti visi logu rāmji.

Fasādes pārveidojumi skāruši arī ēkas plastiskos rotājumus. Jau 20. gadsimta 30. gados likvidēti visi pirmā stāva logailu sandriki, kā arī ap 1900. gadu veiktās pārbūves laikā pirmajā stāvā uzstādītie pildīņu konstrukcijas logu slēgi, kas bija fasādes koptēlam būtiska detaļa. 1951. gada fotoattēlā redzams, ka tolaik vēl bija saglabājušies viena pirmā stāva loga slēgi.

Ēkas 2. stāva daļā A fasādē saglabājusies 20. gadsimta pārbūvē izveidotā situācija – visas logaila atrodas savās sākotnējās vietās, saglabājušas arī to profilētas palodzes un sandriki.

A fasādes jumta daļā joprojām ir divas jumta izbūves – lukarnas. Tās būvētas no koka, rotātas ar bagātīgi profilētu dzegu, un to stūrus sākotnēji sedza lizēnas, ar dekoratīvu, bet tehniski vienkāršu profilētu līstīšu apdari. Laika gaitā A fasādes lukarnu apdare būtiski degradēta. Veicot remontdarbus, lizēnu profilistes demontētas, bet to apšuvuma dēļi, kas mainīti vienlaikus ar jauna dakstiņu seguma ieklāšanu, nomainīti uz divreiz šaurākiem.

Lukarnas ēkas A fasādē. 20. gs. 30. gadu foto.

Lukarna pēc tās detaļu vienkāršošanas jumta seguma maiņa laikā.
2024. g. foto

Z fasāde

Ēkas Z fasādes kompozīcija saglabājusies tāda, kāda tā bijusi pēc ēkas pārbūves 1900. gadā. Fasādē ir 6 asis un simetriski izvietotas divas lukarnas bēniņstāva līmenī.

Virspamatos ir 6 neregulāri izvietotas pagrabstāva logailas.

Pētniecības laikā pirmajā stāvā ir viena un otrajā stāvā – divas “aklās” logailas, kurās sākotnēji, spriežot pēc vēsturiskiem fotoattēliem un 1901. gada plāna, bijuši reāli logi. 20. gs. 30. gadu fotoattēlā redzams, ka tolaik viena aila 1. stāva līmenī un 1 otrā stāvā jau bijušas aizmūrētas.

Vēl viena aila aizmūrēta ap 1975.–1980. gadu, jo 1985. gada fotogrāfijā redzams, ka tā jau aizmūrēta ar silikātķieģeļiem, bet vēl nav apmesta.

Šajā fasādē saglabājušies gan pirmā, gan otrā stāva logailu sandriki, profilētās ārējās palodzes, profilēta dzega un starpdzega.

Sākotnēji pirmā stāva logi bijuši aprikoti ar laika ap 1900. gadu uzstādītiem slēģiem. Tie bija saglabājušies vēl 20. gs. 80. gados (redzami kādā 1985. gada fotoattēlā), taču līdz mūsu dienām nav saglabājušies.

20. gs. 30. gadu foto, kur grupas fonā redzami ēkas Z fasādes logi ar slēģiem. BNM-26514

Skats uz ēkas Z fasādi, 1985. gada foto.

R fasāde

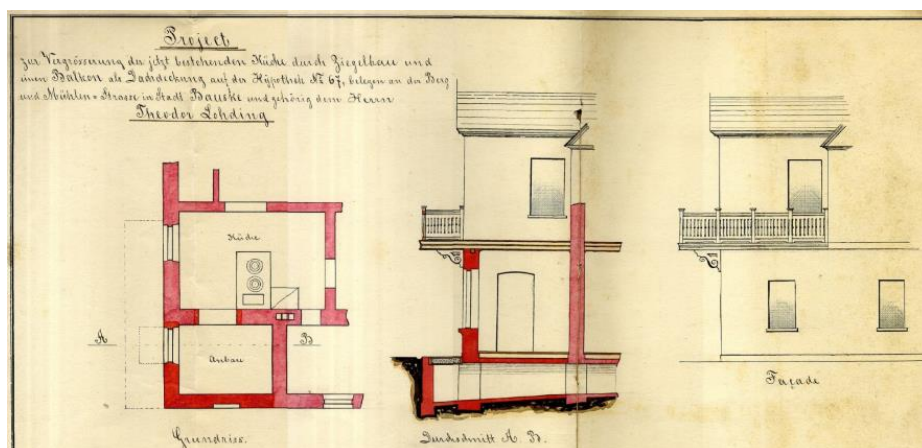

Ēkas R fasādi tās pret pagalmu vērstajā pusē veido vairākas fasādes – gar Rīgas ielu izvietotā, par Z spārnu sauktā spārna R gala fasāde, gar Kalna ielu izvietotā korpusa R fasāde un Kalna ielai perpendikulāri pagalma dziļumā celtā apjoma fasādes. Tas nozīmē, ka konkrētā pētījuma ietvaros ar šo jēdzienu jāsaprot piecu dažādu fasāžu “notinums”.

Šai fasādei (resp., visām šīm fasādēm) logiem nav sandriku, bet logu ārējās palodzes ir vienkāršotas – šķērssgriezumā taisnstūra formas.

Konkrētā ēkas daļa laika gaitā piedzīvojusi visbūtiskākās pārmaiņas.

Vispirms, jau 1904. gadā, drīz pēc ēkas pārbūves, te uzcelta vienstāvu piebūve restorāna virtuves paplašināšanai un virs tās izbūvēts balkons.

Virtuves
paplašināšanas
projekta lapa.
1904. gads.

Dabā projekts gan realizēts nedaudz atšķirīgi – balkonam tika izgatavotas nevis koka margas un dekoratīvas konsoles, kā tas paredzēts projektā, bet askētiski konstruktīvi balkona balsti un metālkaluma margas, kuras saglabājušas līdz mūsdienām.

Analoga dizaina balkona margas ir atrodamas arī citām Bauskas vecpilsētas ēkām, tāpēc var domāt, ka tās izgatavojis kāds 20. gadsimta sākumā Bauskā strādājošs kalējs.

Fotattēls, kurā iztālēm redzams ēkas Kalna ielā
iekšpagalma balkons. 1950. gadu foto.

Fotattēls, kurā redzams ēkas Kalna ielā
iekšpagalma balkons. 1951. gada foto.

Analoga dizaina metālkaluma margas ēkas Rīgas ielā
25 balkonā (pagalma pusē). Foto, 2025. g. foto

Margas ēkas Kalna ielā 6 pagalma pusē uzbūvētajam
balkonam. 2025. g. foto

Ēkas R fasādē atrodas vienīgā lukarna, kura vismaz daļēji saglabājusi sākotnējo dekoratīvo apdari, lai gan arī šeit sākotnējie, platie koka apdares dēļi, kuri, visticamāk, bija izgatavoti ar profilētu malu, jau nomainīti ar ievērojami šaurākiem.

R fasādes lukarna – vienīgā ar daļēji saglabājušos
dekoratīvo apdari.
2024. gada foto

D fasāde

Ēkas D fasāde piekļaujas blakus esošai Kalna ielas ēkai (Kalna 8).

Šīs fasādes jumta stāvā sākotnēji bijusi izbūvēta lukarna, kura līdz mūsu dienām nav saglabājusies.

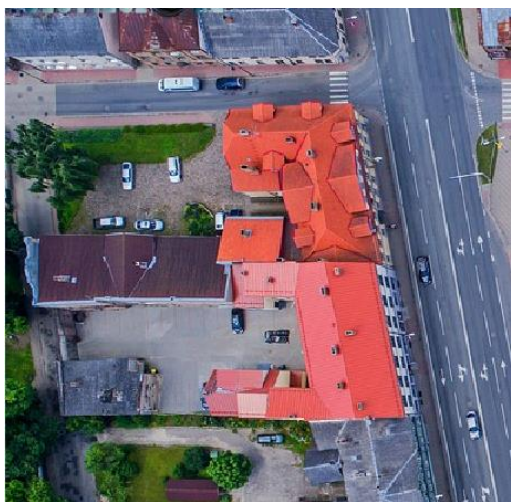
Varētu šķist, ka tā kā zaudējusi savu jēgu varēja tikt nojaukta jau drīz pēc tam, kad blakus namam Kalna 6 1938. gadā tika uzcelta vēl tagad esošā trīsstāvu ēka Kalna ielā 8, tomēr tā tas nav, jo lukarna redzama vēl 20. gs. 80. gadu fotoattēlos. Kad šī lukarna likvidēta, nav izdevies noskaidrot, taču, visticamāk, kas tas darīts, atjaunojot ēkas dakstiņu segumu 1989. gadā.

Jumts - konstrukcijas un segums

Ēkas Kalna ielā 6 pamatkorpusu (korpusu gar Kalna ielu) sedz četrslīpju jumts, kura Z gala slīpne organiski pāraug gar Rīgas ielu celtā korpusa Z puses jumta slīpnē.

Pamatkorpusa jumta vidusdaļā tam mazliet zem kores līmeņa piekļaujas divi tam perpendikulāri orientēti divslīpju jumtiņi, kas sedz ēkas A un R fasādes mezonīnus.

Ēkas gar Kalna ielu celtā korpusa divslīpju jumts, kura konstrukcija savienota ar A korpusa jumtu, pretējā (R) galā veidots ar nošļaupumu, zem kura fasādē izvietojušies divi jumta stāva logi, bet šī korpusa pagalma puses piebūvi un pagalma pretējā pusē būvēto D korpusu – pret ēkas pagalmu pazemināts vienslīpnes jumts.

Aerofoto, kurā labi redzamas visas ēkas Kalna ielā 6 jumta plaknes. 2023. g. foto

Skats uz D piebūves savienojumu ar A pamatkorpusu un šīs vietas jumtiņa skārda segumu. 2024. g. foto.

Lielāko daļu jumta plaknes (gandrīz visu pamatkorpusa jumta, abu spārnu un kāpņu telpas jumtu) uz inventarizācijas brīdi klāja holandiešu tipa māla dakstiņi.

Skārda jumta segums saglabājies tikai uz nelielas jumta daļas – vietā, kur Kalna ielas korpusam pieslēdzas pret to perpendikulāri izbūvētais pagalma D puses apjoms, celts ap 1900. gadu, kad te tika izveidota sarīkojumu zāles skatuve.

Jādomā, ka arī sākotnēji ēkai bija dakstiņa jumts, kurš, iespējams, tika iespēju robežās saglabāts arī pēc ēkas lielās pārbūves ap 1900. gadu.

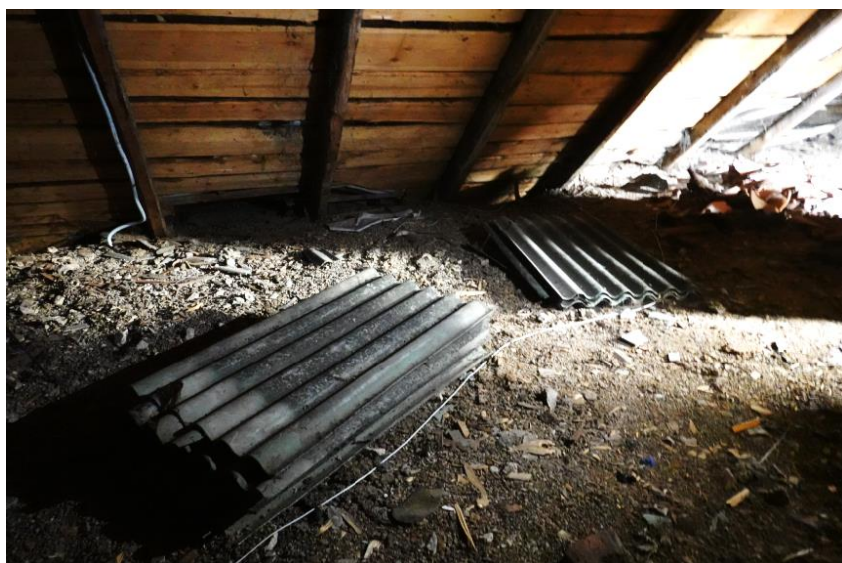
Jumta plakņu apakšmalas, plaknes ap lukarnām, kā arī starp lukarnām un mezonīniem, kā arī pašu mezonīnu un lukarnu jumti kopš to izbūvēšanas bija segti ar valcētu cinkotā skārda lokšņu segumu.

Lai arī skārda lietošana dakstiņu jumtos nav nekas īpašs, konkrētie risinājumi varēja būt saistīti ar izmaiņām jumta segumā, saistītām ar izbūvju veidošanu jau esošā jumtā.

Vecākais foto, kurā ēka redzama jau pēc ap 1900. gadu veiktās pārbūves. Foto ap 1910. g. Labi redzamas atšķirīgo jumta segumu vietas.

Fotoattēlā redzamajā veidā jumta segums bez lielām izmaiņām saglabājās līdz pat 20. gs. 70. gadiem, kad tas tika nomainīts ar gofrētā "šifera" (azbestcements) lokšņu segumu.

Skats uz vienu no ēkas A korpusa slīpnēm ar vēsturiskajām spārēm un no jauna ieklātu dēļu klāju. Priekšplānā ap 1975. gadu jumtam uzklātās un pēdējās jumta seguma nomaiņas laikā atkal noņemtās gofrētā šifera (azbestcements) loksnes. 2025. g. foto

1988. gadā tika izstrādāts projekts sākotnējā dakstiņu jumta seguma atjaunošanai, un 1989. gadā jumts atkal ieguva jaunu, vēl tagad esošo holandiešu tipa māla dakstiņu segumu.

Kas attiecas uz jumta konstrukcijām, tās kopumā saglabājušās no attiecīgo korpusu celšanas un pārbūvju laika. Gan ēkas A, gan Z korpusa jumts būvēts kā vienkārša divslīpju jumta konstrukcija bez atbalsta konstrukcijām (tā sauktā krēsla) – resp., tās paralēli likto spāru pāri nobalstīti tikai korpusa pretējo ārsienu mūrlatās un korē satapatoti.

Jau vēlāko remontu laikā, visticamāk, 1989. gadā, kad likts pašreizējais dakstiņu segums, konstrukcija pastiprināta, daļu spāru pāru augšdaļā savstarpēji savienojot ar spārēm pienaglotiem koka planku saišķiem (bendelēm).

Jumta korē katra pāra spāres ar to galos iecirstu marķējumu (romiešu cipariem) savienotas, savstarpēji vienu otrā ietapojot un tad šo tapojuma vietu satapojot ar caurejošā urbumā iedzītu koka tapu, tā aizsargājot savienojumu no iespējamās izslīdēšanas.

Ar romiešu ciparu III marķētu spāru
pāru savienojuma vieta jumta korē.
2025. g. foto

Pastiprinājumi salīdzinoši īsu atgāžņu veidā izmantoti vienīgi, lai pastiprinātu jumta konstrukcijas stūros iebūvētās spāres.

Skats uz jumta konstrukciju vietā, kur savienojas
korpusa garākās un gala fasādes jumtu slīpnes.
Redzami gan jumta stūra spāri balstošie atgāžņi, gan
viens no pēdējās jumta seguma maiņas laikā spāru
pārim pievienotajiem saišķiem.
2025. g. foto

Tas, ka ēka sākotnēji bijusi bez mezonīniem, lieliski redzams bēniņos, kur vietās, kur tagad izbūvēti mezonīnu jumtiņi, vismaz daļēji saglabājušās sākotnējās jumta konstrukcijas ar latām, uz kurām bija likti sākotnēji šajās vietā bijušā jumta (resp., jumta, kas turpināja pārējā jumta slīpni) dakstiņu balstīšanai.

Vēlāk izbūvētā mezonīna bēniņu telpā saglabājušās sākotnējā jumta spāres un uz tām uzstādītās latas, kā arī viens uz latām palicis sākotnējais dakstiņš.
2025. g. foto

Tieši uz mezonīna daļā redzamajām sākotnējām spārēm, kuras pēc mezonīna daļas palikušas bez pielietojuma, to virspusē labi redzami ar cirvi veikti iecirtumi, veidojot iedziļinājumus latu

Viena no mezonīna daļā palikušajām sākotnējā jumta slīpnes spārēm ar iecirtumiem latu izlīdzināšanai.
2025. g. foto

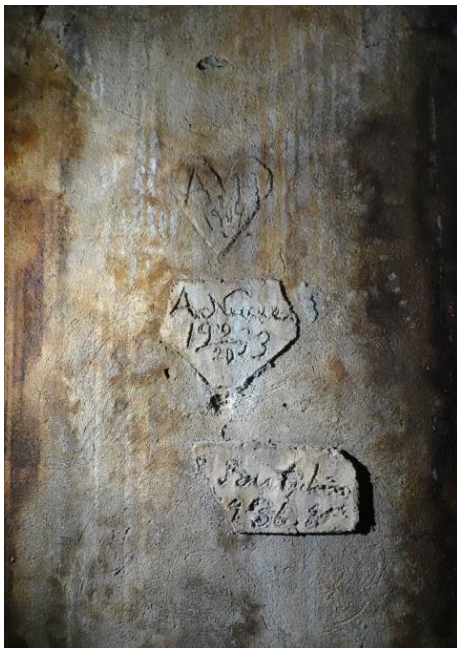
Ēkas pažobelēs un bēniņos bez jumta konstrukcijām atrodamas arī interesantas atzīmes par te veiktajiem būvniecības, jumta seguma nomaiņas, skursteņa labošanas un citiem darbiem – visbiežāk svaigā apmetumā ieskrāpēti gadskaitļi un, acīmredzot, šo darbu izpildītāju vārdi vai iniciāļi.

Pažobelē pie telpas nr. 3-7 gala sienas apmetumā ieskrāpētās atzīmes.
2025. g. foto

Pažobelē pie telpas nr. 3-1 (ar ieeju no Z korpusa kāpņu telpas) sienas apmetumā ieskrāpētās atzīmes.
2025. g. foto

Veikto būvdarbu piemiņai atstātie uzraksti apmetumā uz viena no ēkas A korpusa skursteņiem.
2025. g. foto

Uz ēkas pamatkorpusa R puses mezonīna frontona daļas iekšpusē, bēniņu pusē, atstātie uzraksti: "AH 1907", "I(?) B 1921", "Ručins (?)", "10/ 1979" un "10. IX. 29. 1989".

Īsi raksturojot jumta konstrukciju tehnisko stāvokli, jāatzīst, ka redzami konstrukciju elementi ir salīdzinoši labā stāvoklī, lai gan nav šaubu, ka vietās, kur koka konstrukcijas atrodas kontaktē ar mūra (piemēram, mūrlatu daļā), šis stāvoklis var būt pavisam atšķirīgs.

Izņēmums ir lukarnu ārējās koka sienas, kuras atšķirībā no ārpusē redzamajām atrodas bēniņos un, visticamāk, gar to sienām ilgstoši tecējušo nokrišņu dēļ ir ļoti smagā tehniskā stāvoklī – vietām gandrīz pilnībā satrunējušās.

Ēkas šķerskorpusa (Z korpusa) A puses lukarnas sienas fragments skatā no pažobeles. 2025.g. foto. Redzams, ka lukarnas sākotnējā koka konstrukcija ir gandrīz pilnībā satrunējusi.

Fasāžu apdare

Ēkas Kalna ielā 6 visas fasādes ir apmetas un krāsotas. Uz sienām lielākoties saglabāties sākotnējais un 20. gs. 1. pusē veikto remontu kaļķa-grants apmetums, bet daudzviet satopami arī ar cementa-grants javu veikti vēlāku apmetuma labojumu laukumi.

Šobrīd ēka krāsota brūngani dzeltenā krāsā ar vēsi brūnām (dzegas, starpdzegas) un pelēcīgi violetām (daļa sandriķa, sienas cokola daļa) dekoratīvajām detaļām.

Logu un durvju krāsa – brūna.

Visās plāknēs sienu krāsojums lielos laukumos lobījies, nomazgājies, plaisājies.

Ēkas vēsturisko krāsojumu varēs noteikt fasādes rekonstrukcijas laikā, kad būs uzstādītas sastatnes, jo sasniedzamā augstuma pirmie krāsu slāņi nav saglabājušies.

Fasādes polihromo krāsojuma sistēmu apliecina arī 20. gadsimta sākumā uzņemtie ēkas vēsturiskie foto, kuros redzams, ka uz gaišāku sienas plakņu fona ar tumšāku krāsu bija izceltas fasādes reljefās detaļas – cokols, starpdzega, dzega, sandriķi u. c.

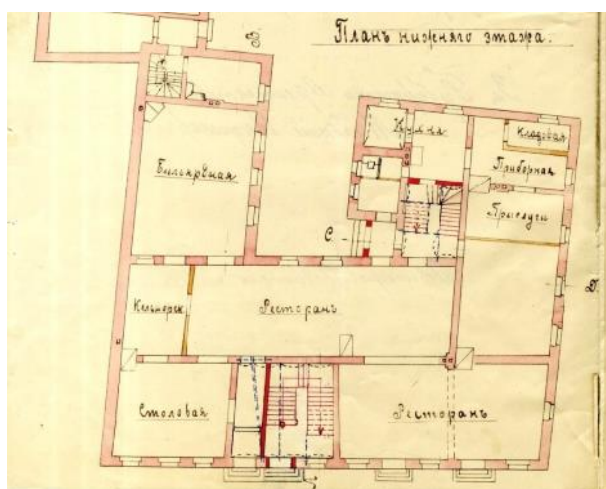
Arī slēgi sākotnēji bijuši krāsoti divos atšķirīgos toņos – tumšāks rāmis un gaišāki pildīņi.

Logu rāmji sākotnēji bija tumšāki par fasādi, bet 20. gs. 30. gados – gaišāki, iespējams, balti.

Ziņas par to, kāds bijis ēkas plānojums un interjera apdare tūlīt pēc uzcelšanas 1880. gados, nav zināms. Pēc vairākām pārbūvēm un neskaitāmiem sīkākām remontiem arī informāciju par ēkas sākotnējo interjeru apdari – sienu, griestu dekoratīvajiem krāsojumiem vai tapetēm – inventarizācijas laikā iegūt neizdevās, un iespējams, ka tā var būt pilnībā zudusi jau ap 1900. gadu veiktās pārbūves laikā. Atliek cerēt, ka kaut nelielas šīs apdares atliekas izdosies atrast ēkas renovācijas darbu laikā.

Pilnībā skaidra nav arī katras ēkā sākotnēji bijušās telpas funkcija. Zināms tikai tas, ka te tolaik bija gan veikals, gan kāda ēdināšanas iestāde, gan viesu telpas un, visticamāk, arī pašu īpašnieku – Lāmjū ģimenes – dzīvojamie apartamenti.

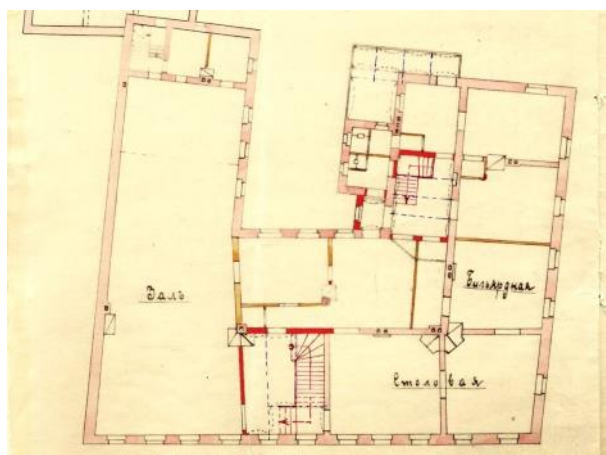
Kas attiecas uz jau nākamo ēkas stadiju pēc laikā ap 1900. gadu Lodīnga realizētās pārbūves, šī laika (20. gadsimta sākuma) plānojums ir labi zināms, jo ir saglabāties ēkas pārbūves plāns ar tajā minētām telpu funkcijām.

Laikā ap 1900. gadu realizētās pārbūves projekts – ēkas 1. stāva plāns.

Redzams, ka ēkas 1. stāvā bija iecerēta biljarda zāle (tag. telpas nr. 1-18), bufetes telpa (tag. telpas nr. 1-17), ēdnīca (tag. telpas nr. 1-16), restorāns (tag. telpas nr. 1-12, 1-9, 1-8), kā arī saimnieciskās telpas virtuves un kalpotāju vajadzībām.

Līdz pat mūsu dienām šis plānojums ir maz mainījies.

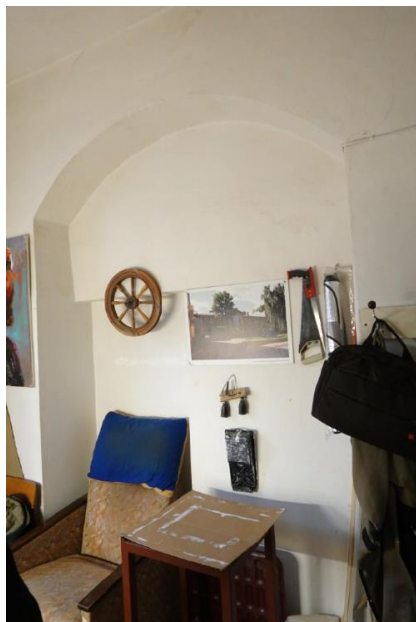
Laikā ap 1900. gadu realizētās pārbūves projekts – ēkas 2. stāva plāns.

Redzams, ka ēkas 2. stāvā bija iecerēta sarīkojumu zāle ar skatuvi (tag. telpas nr. 2-21, 2-22, 2-23, 2-24, 2-26), ēdnīca (tag. telpas nr. 2-16, 2-15), biljarda zāle (tag. telpa nr. 2-13).

Citā plānā tagadējās telpas nr. 2-12, un 2-11 gan apzīmētas kā viesu telpas.

Pēc Lodinga veiktās pārbūves, atšķirībā no Lāmju laika, kad ēkā, visticamāk, saimnieciskās funkcijas bija apvienotas ar īpašnieku mājvietu, tā bija paredzēta tikai saimnieciskai darbībai. Projekta aprakstā teikts, ka ēkas galvenā korpusa 1. stāvā paredzēts izvietot traktieri, otrajā – viesu istabas un koncertzāli, bet mezonīnā – viesu istabas un telpas apkalpojošajam personālam.

Jau vēlāk, 1902. gadā, māja papildināta ar virtuves piebūvi (tagad telpa nr. 1-3) un balkonu. Apliecinājums šai pārbūvei redzams arī tagad - kādreiz ar pusloka arkas pārsedzi veidotā platā durvjaila (D1-4) uz pagalmu tagad atrodas telpas iekšienē.

Kādreizējā ārdurvju vieta ēkas Z spārnā pagalma pusē.
2025. gada foto

Protams, ne visas ieceres piepildījās, un praktiskā dzīve ienesa plānos korekcijas. Tā ir zināms, ka ēkas pirmajā stāvā tika izveidotas arī citas funkcijas telpas. Mājas daļā pret Kalna ielu tika ierīkotas veikalu telpas, bet ieeja pirmā stāva traktierī – organizēta no pagalma puses. Domājams, šādas plānojuma izmaiņas tika veiktas galvenokārt pēc 1. Pasaules kara. Vēlāk līdz 1939. gadam telpu plānojums būtiski nemainījās. No šī laika posma dažas liecības par interjeru apdari saglabājušās ne tikai vēsturiskajos foto, bet arī dabā. Tas ļauj secināt, ka ar kaļķa apmetumu (uz niedrēm) klātās telpu sienas bija krāsotas ar krīta-līmes krāsu, bet būvgaldniecības elementi – kāpnes, sienu paneļi, durvis, logi – krāsoti ar lineļļas krāsu.

Skats vienā no ēkas pažobelēm, kur uz koka planku iekšsienas apmetuma nobiruma vietā labi redzams zem tā stiprinātais niedru klājs.
202.. g. foto

Sienu apdarē bija izmantoti krāsoti vienkāršas formas, no vertikāli liktiem dēļiem veidoti paneļi ar profilētu augšmalu nosedzošo elementu, virs kuriem sienu klāja viena toņa krāsojums. Šāda apdare bija gan 1. stāvā, traktiera telpās, gan otrajā izbūvētajās viesu istabās un sarīkojumu zālē.

Izkadrējums no vēsturiska 20. gs. 30. gadu foto, kurā labi redzams panelējums pa ēkas otrajā stāvā ierīkotās Svētku zāles perimetru.

Sienas paneļa fragments ēkas 1.stāvā, kādreizējā traktiera telpā (telpa nr. 1-8). 2024. g. foto

Sienas paneļa fragments ēkas 2.stāvā, kādreizējās viesu telpās (telpa nr. 2-11). 2024. g. foto

Sienas paneļa fragments ēkas 1.stāvā, kādreizējā traktiera telpā (telpa nr.1-8). 2024. g. foto

Traktiera telpas ēkas pirmajā stāvā 1930. gados. Redzams panelējums, dēļu grīdas (tagad telpa nr.1-12)

Kā to apliecina kāds presē publicēts reklāmas sludinājums, remontdarbi ēkā veikti arī 20. gs. 30. gados, un, visticamāk, šajā laikā, kā liecina daži foto, sienas tika izlīmētas ar tapetēm.

Traktiera telpas (tagad telpas nr.2-16, 2-15) ēkas otrajā stāvā 20. gs. 30. gados. Redzamas ar tapetēm izlīmētas sienas, dēļu grīdas un trīs pildīņos dalītas diivīru durvju vērtnes.

Viena analoga dizaina vērtne ir pārvietota un saglabājusies muzeja darbnīcas telpā, līdzīgas redzama kādā 20. gs. 50. gadu fotoattēlā

Rokdarbnieču pulciņa dalībnieces kādā no muzeja telpām 20. gs. 50. gadu foto.

Pirmā stāva telpā nr. 1-11, veicot remontdarbus, ir atklāts agrāk nezināmas griestu apdares fragments – uz niedru klāja likts kaļķa apmetums ar polihromu krīta-līmes krāsojumu. Krāsojuma veidots ar vairākām paralēlām līnijām, starp kurām mijas baltas un primitīva marmorējuma veidā dekorētas joslas, taču tā kopējā kompozīcija nav nosakāma.

Ēkas pirmā stāva telpā nr.1-11 remontdarbu laikā atklātās griestus apdares fragments. 2025.g. foto

Pēc ēkas nacionalizācijas 1945. gadā ēkā tika izveidots viens dzīvoklis, pret Kalna ielu vērstā A korpusa Z gala telpās turpināja darboties audumu veikals, daļā telpu iekārtojās muzejs, bet ēkas trešajā stāvā darbojās viesnīca. Spriežot pēc informācijas presē 1940. gadu beigās viesnīcā tika veikts kosmētiskais remonts.

Fotoattēlos redzami un dažās vietās ir saglabājušies sienu krāsojumi no 1950. gadiem.

Rokdarbnieču pulciņa dalībnieces kādā no muzeja telpām, iespējams, telpā nr.2-24. 20. gs. 50. gadu foto.

Redzama tam laikam raksturīgā sienu dekoratīvā apdare, kura veidota ar krāsotāja rulliša palīdzību.

Krāsojuma atliekas telpā nr. 3-17. 2025. g. foto

Krāsojuma atliekas telpā nr. 3-5. 2025. g. foto

Ēkā šobrīd dominē apdare, kas, sākot ar 20. gs. 70. gadu otrās puses radīta muzeja veikto remontdarbu laikā – balti krāsotas izstāžu un ekspozīciju telpu sienas un griesti, tālaika durvju vērtnes, atsevišķās telpās ieklātās parketa grīdas (skat. sadaļā “Grīdas”).

Inventarizācijas gaitā konstatēts, ka ēkā saglabājusies daļa no vēsturiskajiem būvgaldniecības izstrādājumiem, tomēr daudz kas laika gaitā zudis vai aizstāts ar jaunākiem izstrādājumiem.

Logi

Ēkā sākotnēji lietotie logi (vērtnes un kārbas) līdz mūsu dienām nav saglabājušies, un par to izskatu liecina vairs vienīgi vēsturiski fotoattēli.

Skats uz Bauskas tirgus laukumu, viesnīcu "Petersburg".
Pastkarte, ap 1910. gadu
V. Lindes kolekcija

Vecākajā, ap 1910. gadu uzņemtajā šīs mājas fotoattēlā redzams, ka tās pirmā un otrā stāva logi sākotnēji bija ar T veida dalījumu – neveramu, horizontālu augšdaļu, dalītu divās rūtīs, un divām savstarpēji pieveramām vērtņēm apakšdaļā bez vertikāla statņa un sīkāka dalījuma rūtīs. Atšķirīgi bija logi ēkas centrālajā mezonīnā un lukarnās.

Mezonīna logu kārbās bija iestrādātas divas vērtnes, katra dalītā trīs kvadrātiskās rūtīs, bet lukarnās – logi ar trim tāda paša dalījuma vērtņēm, no kurām vidējā, visticamāk, bija neverama. Sākotnējo logu krāsojuma troni noteikt nav iespējams, spriežot pēc fotoattēla, tas bijis vidēji tumšs.

Pagrabstāva logu rāmju dalījumu fotogrāfijā nav iespējams saskatīt.

Skats uz muzeja ēku no Rīgas un Kalna ielas krustojuma,
Pastkarte, 1933. g. foto
V. Lindes kolekcija

Aplūkojot 1933. gada fotogrāfiju, kurā redzama ēkas Kalna ielas fasāde un daļa no Rīgas ielas fasādes, sākotnējie otrā stāva, mezonīna un lukarnu logi redzami jau detalizētāk. Spriežot pēc

fotattēliem, 1930. gadu remontu laikā logu rāmji pārkrāsoti balti. Attēlā redzams arī viens sākotnējais pirmā stāva logs pret Rīgas ielu vērstajā fasādē, kuru papildina divi rāmja-pildiņa konstrukcijas koka slēgi, kuri sākotnēji bijuši arī polihromi krāsoti – tumšāks rāmis un gaišāki pildiņi. Attēlā redzams arī loga šķērsi iestrādātais tā sauktais atsperes mehānisms slēgu fiksēšanai aizvērtā stāvoklī.

Skats uz muzeja ēkas pret Kalna ielu vērsto fasādi no toreizējā Tirguslaukuma puses.
Foto, 20. gs. 30. gadi
Bauskas muzejs, inv. nr. BNM 20337

Logi pret Kalna ielu vērstajā fasādē vēl labāk saskatāmi citā fotogrāfijā (BNM 20.337), kurā sākotnējie logi ar trīs pildiņos dalītiem slēgiem redzami arī ēkas galvenajā fasādē. Attēlā labi redzams, ka visi pārējie šīs fasādes pirmā stāva logi uz attiecīgo brīdi jau bija pārbūvēti (paplašināti un paaugstināti), un tajos bija iebūvēti lieli, neverami vitrīnu tipa logi ar dalījumu divās izteikti nevienādās daļās – šaurā augšējā un ievērojami platākā (augstākā) apakšējā. Konkrētajā foto labi saskatāmi arī mezonīna un lukarnu logi, turklāt redzams, ka lukarnu logu neveramās vidējās vērtnes augšējās rūts vietā bija ierīkots atsevišķi verams vēdlodziņš. Vēsturiski foto liecina, ka vismaz daļēji sākotnējie logi ēkā bija saglabājušies vēl 20. gadsimta 50., 60. un daļēji pat 70. gados. Atsevišķos attēlos redzams, ka pie daļas no logiem saglabājušies arī 20. gadsimta sākumā rāmja pildiņa konstrukcijā izgatavotie slēgi.

Skats muzeja ēkas pagalmā.
Foto, 1950. gadi, fragments
Bauskas muzejs, inv. nr. BNM 6424
Priekšplānā labi redzams pirmā stāva logs ar sākotnējo rāmi, slēgiem un to fiksācijas

Situācija mainījās tikai 1977. gadā, kad plašāku remontdarbu ietvaros lielākā daļa ēkas sākotnējo logu tikai aizstāti ar jauniem – ar divām vienāda platuma vērtņēm bez sīkāka dalījuma.

Kāds 1985. gada foto rāda, ka līdzās jaunajiem logiem ēkas mezoninā un lukarnās joprojām bija saglabājušies sākotnējie logi.

Skats uz muzeja ēkas pret Kalna ielu vērsto fasādi no toreizējā Oktobra laukuma (tagadējā Rātslaukuma) puses.
Foto, 1985. gads

Pēc pārbūves logi rāmji – gan vecie, gan jaunie – atšķirībā no 1030. gadu gaišā (baltā) krāsojuma ieguva izteikti tumšu, jādūmā, brūnu krāsojumu.

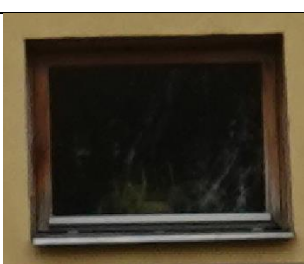
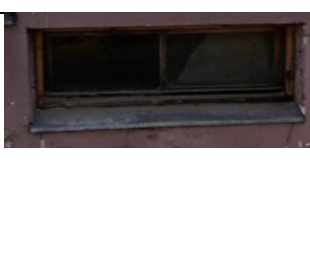
Skats uz muzeja ēkas pret Kalna ielu vērsto fasādi no Rātslaukuma puses. Foto, 2010. g.

Šobrīd muzeja ēkas logailas rotā salīdzinoši nesen iebūvēti koka logi ar tajos iestrādātām stikla paketēm, kuri pēc sava dalījuma atkārtoti ēkas sākotnējo logu dalījumu. Šie logi fasādēs iebūvēti 2000. gadu sākumā veiktā remonta laikā, un tajos iestrādātā stikla pakete ļauj muzeja telpas kaut daļēji pasargāt no automaģistrāles A7 trokšņa un putekļiem. Iebūvējot jaunus logus, pabeigta arī jau iepriekšējā remontā daļēji veiktā vitrīnu logu transformēšana uz sākotnējā izmēra logiem.

Pašreizējie ēkas otrā stāva logi un to fiksatori atvērtā un aizvērtā stāvoklī.

Šobrīd ēkas Kalna ielā 6 fasāžu logailās atrodami kopumā 6 dažāda izmēra un konfigurācijas logi, no kuriem neviens nav sākotnējs.

	Tips Nr. 1	R, Z, A fasādes logi pirmajā un otrajā stāvā		Tips Nr. 2	R, A fasādes mezonīnā, A fasādes trešajā stāvā
	Tips Nr. 3	Visu fasāžu lukarnās		Tips Nr. 4	Rīgas ielas spārna pagalma fasādes pirmajā un otrajā stāvā
	Tips Nr. 5	A fasādē otrajā stāvā		Tips Nr. 6	Pagrabā

Rekomendācijas attiecībā uz ēkas logiem

Ņemot vērā situāciju, kad šobrīd esošie ēkas logi ir izgatavoti atbilstoši sākotnējo logu dalījumam, tie ir tehniski labā stāvoklī un pilda savas funkcijas, kā arī apzinoties “vēsturiskāka” dizaina un vēsturiskās tehnoloģijās izgatavotu jaunu logu izmaksas, tiek rekomendēts arī pēc ēkas renovācijas saglabāt tās fasādēs pašreizējos logus, veicot koka daļu krāsojuma atjaunošanu.

Ēkā saglabājušas vairākas vēsturiskās **durvju vērtnes**.

Ēkai Kalna ielā 6 vēsturiski bijušas vairākas **ārdurvis**.

Ēkas galvenajā A fasādē jau sākotnēji bijušas trīs ārdurvis, kuru skaits, mainoties ēkas īpašniekam un telpu funkcijām, laika gaitā vispirms palielinājies līdz četrām un tad pakāpeniski samazinājies, līdz šobrīd šajā fasādē ir palikušas tikai vienas durvis.

Kādā 20. gadsimta sākuma foto redzams, ka ēkas A fasādē tolaik ir 3 divviru (resp., divu vērtnu) durvis. Cik to ļauj saskatīt ne pārāk kvalitatīvais foto, tās ir bijušas eklektikas stilam raksturīgas rāmja-pildīņa konstrukcijas durvis ar divās rūtīs dalītu stiklotu virsgaismu un šaurām, vertikāli izstieptām vērtņē, kas katra dalīta trīs nevienāda izmēra pildīņos (apakšējais un augšējais vertikāli izstiepta taisnstūra formas, vidējais – horizontāla). Vērtņu pildīņi, cik to var nojaust, bijuši ar reljefām detaļām, kas piešķīra durvīm plastisku bagātību un nosacītu greznību.

Ārdurvis ēkas A fasādē, izkadrējums no 1900. gadu sākuma foto

Laika gaitā sākotnējās vērtnes pakāpeniski tika aizstātas ar vienkāršākām, bet, jādomā, drošākām masīvu dēļu durvīm, daļa no kurām, iespējams, varēja būt pat apnāglota ar skārdi. Piemēram, kādā 1939. gada foto redzams, ka sākotnējās vērtnes tolaik saglabājušās tikai vienā durvjailā (vietā, kur arī tagad ir muzeja ārdurvis), bet pārējās ir jau nomainītas.

Ēkas Kalna ielā 6 A fasāde. 1939. gada foto

Kā liecina 1947. gada rudenī uzņemta fotogrāfija, šajā laikā vienas no četrām pirms tam A fasādē esošajām ārdurvīm jau bija aizmūrētas, bet vienā no ailām (no Z puses trešās) joprojām bija saglabājušās sākotnējās vērtnes.

Skats uz ēkas Kalna ielā 6 A fasādi.
Foto, 1947. gads.
Bauskas muzejs, inv. nr. BNM 6431

Vēlākajos gados kā nevajadzīgas aizmūrētas vēl divas citas A fasādes ārdurvju aillas, saglabājot vienīgi durvis trešajā ailā no Z, kura kā ēkas ieeja kalpo vēl joprojām.

Pašreizējās ēkas galvenās ārdurvis, kuras ir arī apmeklētāju ieeja muzejā, atrodas vietā, kur durvjaila tika ierīkota ēkas 1901. gada pārbūves laikā.

Šobrīd ailu rotā asimetriskas, tumši brūni krāsotas divviru rāmja pildīņa konstrukcijas koka durvis, kuras šeit uzstādītas 20. gadsimta 90. gadu beigās (precīzs to uzstādīšanas laiks muzeja dokumentācijā nav atrasts). Saglabāts sākotnējais durvju konstrukcijas risinājums ar virsgaismu, kas gan risināts, neņemot vērā ēkas celtniecības laikam raksturīgos principus. Vēsturiskai ēkai būtu jāievēro arī virsgaismas sākotnējais dalījums ar spraišļiem divās kvadrātiskās rūtīs, nevis šodienas risinājums ar vienu nesadalītu horizontālu rūti.

Durvju priekšā ērtākai ieešanai izbūvēts viens betona pakāpiens, bet virs durvjailas ap 2004. gadu uzstādīts divslīpju skārda jumtiņš, ko balsta divi simetriski izvietoti mākslinieciski kalti melnā metāla kronšteini, kā arī jumtiņa priekšpusē, tā zelmiņa daļā iestrādāts simetrisks ornamentāls metālkalums.

Ēkas Kalna ielā A fasādi ar jau 20. gs. 70. gados nomainītajām ārdurvīm un jaunās ārdurvis tuvplānā.
1985. gada un 2024. gada foto.

Ēkas pagalma pusē no 1900. gadu sākuma pārbūves laika saglabājušās ārdurvis AD2, kuras šobrīd no tiešas atmosfēras iedarbības aizsargā salīdzinoši nesen būvēts vējtveris ar vēl vienām mūsdienu dizaina ārdurvīm, nebūtiskām ēkas vēsturiskā veidola aspektā.

Vecās, tagad jau ēkas iekšpusē “nonākušās” durvis ir divu vērtnu pildīņa durvis ar virsgaismu, kurā augšējie, vertikāli izstieptie pildīņi jaunākos laikos (nav precīzi zināms, kad) nomainīti ar

stiklojumu. Durvjailas augšdaļā, iestrādāts kopējā kārbā un nodalīts no vērtņēm ar vienkāršu šķērsi, saglabājies oriģinālais trīs rūtis dalītais virsgaismas logs ar jaunāka laika stiklojumu.

20. gs. sākumā iebūvētās pagalma puses ieejas durvis ar jaunāka laika stiklojumu un sākotnējo virsgaismu. 2024. gada foto

Viena no pagalma ārdurvju sākotnējām, iespējams, 1880. gadu kalējkaltajām virām, iekārta sākotnējā viras kāsi. 2024. gada foto

Skats uz ēkas Z spārnu vietā, kur vēsturiski atradās pagalma puses ieeja un tagad piebūvēts vējtveris ar jaunām ārdurvīm (attēlā redzamas daļēji). 2024. gada foto

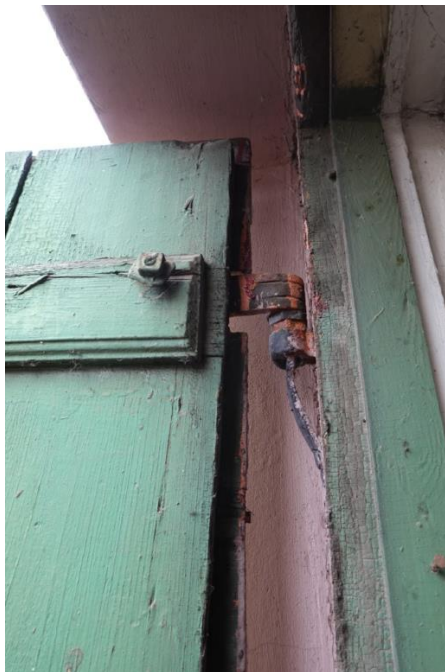
Ēkas Kalna ielā 6 ārdurvju uzskaiti jābeidz ar otrā stāva līmenī izbūvētām ārdurvīm, kuras šeit ierīkotas 1905. gada pārbūves laikā un jau sākotnēji veda (ved arī tagad) uz ēkas Z spārna R galā izbūvēto balkonu. Ņemot vērā, ka durvis veidoja robežu ar ārtelpu, tās saprotamu iemeslu dēļ darinātas kā dubultas ar ārpusē viru kāšos iekārtām dēļu durvīm, kuru iekšējo kārtu veido vertikāli, bet ārējo apšuvuma kārtu – horizontāli uznaģloti dēļi, bet iekšējās izgatavotas kā klasiskas rāmja-pildīņa konstrukcijas durvis ar diviem nevienāda augstuma pildīņiem.

Skats uz 1905. gada pārbūvē ierīkotajām durvīm uz balkonu. 2024. gada foto

Durvis atvērtā stāvoklī, kur redzama gan ārējās vērtnes iekšējā plakne, gan iekšējās pildīņu durvis. 2024. gada foto

1905. gada pārbūvē ierīkoto balkona ārdurvju ārējās vērtnes fragments, kurā redzama daļa no vertikālo dēļu konstrukciju saturošā profilētā iedzītņā un durvju kārbā stiprinātais viras kāsis. 2024. gada foto

Iekšdurvis

Senākās iekšdurvis ēkā saglabājušās pat, iespējams, no tās celšana laika (1880. gadiem).

Tās ir divviru rāmja-pildīna vērtne oriģinālajā kārbā, aprīkotas ar oriģinālo apmali. Šīm durvīm saglabājusies arī autentiskā furnitūra – stobrviras ar dekoratīvi virpotiem galiem, taču slēdzenes mehānisms un rokturis jau ir mainīti.

No šī paša perioda ēkā varētu būt saglabājušās arī noejas dēļu durvis uz pagrabu celtnes Z spārnā, kuras ieeņģotas kalējkalto viru kāšos iekārtās lentveida virās.

Pilnā komplektācijā saglabājušās divviru rāmja-pildīna konstrukcijas sākotnējās durvis D1-5 starp telpām nr. 1-5 un nr.1-6 . 2024. g. foto

Vienkārsa dizaina tā sauktās “dēļu durvis” D1-3 noejai uz pagrabu celtnes Z spārnā. 2025. g. foto

No ēkas lielās pārbūves laika ap 1900. gadu tajā saglabāties jau ievērojami lielāks skaits durvju. Lielākoties tās ir vienviras durvis, kas aprīkotas ar rāmja-pildīna konstrukcijas vērtne. Tā dalīta divās nevienādās daļās – ar kvadrātam tuvas formas pildīnu apakšdaļā un vertikāli izstiepta taisnstūra formas pildīnu augšdaļā. Krāsoto skujkoka vērtņu pildīni darināti ar pacēlumu, kas atkārtot pildīna ārējo konfigurāciju, un tiem nav nekādu dekoratīvu detaļu.

Kopā ar vērtņiem lielākoties saglabājušās arī profilētās tā paša laika durvju apmales. Minētā pārbūves laika durvis lielākoties saglabājušās šīs pārbūves laikā izbūvētajā mezonīna daļā, taču tādas ir atrodamas arī pārējos ēkas stāvos.

Bez laika ap 1900. gadu izgatavotajām vienviras iekšdurvīm ēkā ir daļēji saglabājušās arī šī būvperioda divviru durvis. Tā ir bijušas vienviras durvīm līdzīga tipa divviru durvis ar divām izmēros lielākām (augstākām) vērtņēm, katru no kurām veido trīs nevienāda augstuma pildīni. Vienas no tādām, no kurām savā vietā saglabājusies tikai viena vērtne, pilnā komplektācijā redzamas kādā 20. gs. 50. (?) gadu fotogrāfijā. Saglabājusies vērtne ir iekārta stobrvirās ar dekoratīvi virpotiem galiem.

Ap 1900. gadu izgatavotās un uzstādītās durvis D2-17 starp telpām nr. 2-19 un nr. 2-17. 2024. g. foto

Ap 1900. gadu izgatavotās un uzstādītās durvis D2-13 starp telpām nr. 2-1 un nr. 2-12. 2024. g. foto

Ap 1900. gadu izgatavotās un uzstādītās durvis D2-12 starp telpām nr. 2-11 un nr. 2-12. 2024. g. foto

Vienas no laikā ap 1900. gadu uzstādītajām ēkas divviru durvīm
20. gs. 50. gadu foto

Viena no šo pašu durvju vērtņēm, kas saglabājusies līdz mūsu dienām.
2025. g. foto

Otrā stāva telpā nr. 2-24 līdz mūsu dienām ir saglabājusies šī paša laika posma divviru durvju aila ar daļēji saglabātām oriģinālajām apmalēm, kas laika gaitā pārveidota par sienas skapi.

Šo durvju vērtne uz vietas nav saglabājušās, taču muzeja restaurācijas darbnīcā viena šo durvju vērtne ir izmantota, lai norobežotu kādu pavisam miniatūru telpiņu.

Laikā ap 1900. gadu izbūvētās divviru durvju aila, kas transformēta par sienas skapi. 2025. g. foto

Vēsturiskā fotogrāfijā, kurā fiksēta kāda laika posmā pēc Otrā pasaules kara (iespējams, 20. gs. 50. gados) muzejā iekārtota mākslas izstāde, telpas tālākajā galā redzamas arī kādas augšdaļā stiklotas durvis. Spriežot pēc vērtnes izmēra, tās ir bijušas divviru durvis (otrā vērtne fotogrāfijā nav redzama), kādas līdz mūsu dienām ēkā nav saglabājušās.

Durvju stiklotās daļas spraišķojums ar lielāku rūti vidusdaļā un sīkākām pa perimetru ir raksturīgs 19./20. gs. mijai un bieži lietots tā laika vasarnīcās, verandās un citviet. Parasti šādas durvis ierīkoja starp labi apgaismotu telpu un telpu, kurā nebija iespējams citādi novadīt dabīgu dienas gaismu, vai kāda cirta iemesla dēļ slikti izgaismotu telpu – visbiežāk kādu gaiteni. Kurā vietā atradās konkrētās durvis, šīs inventarizācijas laikā nav noskaidrots.

Vēsturisks fotoattēls, kurā kādā Bauskas muzeja ekspozīcijas telpā daļēji redzamas divviru pildīņu durvis ar stiklotu augšdaļu. 1957. gada foto

Vairākās vēsturiskajā durvju ailās, kurās vērtne (vai vērtne un virsgaismas lodziņi) jau nomainīti uz jaunākiem, saglabājušies vismaz atsevišķi sākotnējo vai ap 1900. gadu ierīkoto durvju elementi.

Augšējā attēlā: vienu vēsturisko vienas vērtne durvju aila D2-9 ar padomju laikā nomainītu vērtni un virsgaismas daļu, taču saglabājušos virsgaismu nodalošo šķērsi. 2024. g. foto

Attēlā pa kreisi: Vēsturiskā durvjailā iebūvēta vērtne ar 20. gs. 50.–60. gadiem tipisko dalījumu piecos pildiņos, kā arī no durvju ierīkošanas laika saglabājušos oriģinālo virsgaismu. 2024. g. foto

Atsevišķu iekšdurvju sadaļu veido šķietami marginālās un izmēros miniatūrās pažobeļu durtiņas ar vienu rāmja-pildiņa konstrukcijas vērtni, kurā plats rāmis ietver vienu vienīgu taisnstūra formas pildiņu, kura pacēlums atkārto tā ārējā perimetra konfigurāciju. Pažobeļu durtiņas aprīkotas ar stobrvirām, kuru galus rotā profilēti virpoti noslēgumi un daļa no kurām, iespējams, izmantotas atkārtoti (resp., var būt vecākas).

Pažobeles durtiņas un viena no pažobeles durtiņu stobrvirām. 2024. g. foto

Kopumā visā apjomīgajā ēkā atrodams ievērojams skaits iekšdurvju, kuru rūpīga izpēte un klasificēšana ir atsevišķa pētījuma vērta tēma.

Šā inventarizācijā atliek tikai norādīt uz šo durvju lielo daudzveidību un visdažādākajām iespējamajām kombinācijām (vecā vērtne – jaunas apmales, vecās apmales – jauna vērtne, vecā durvjaila – jauna virsgaismā u. c.), kā arī viru, slēdzeņu, rokturu u. tml. daudzveidību, šo elementu precīzu uzskaiti atstājot uz vēlāku laiku.

Specifiskā veidā “apšūta” dēļu durvju vērtne durvīs D1-15 uz ēkas D spārna pagrabu. 2024. g. foto

Ēkas trešajā stāvā, agrākajā viesnīcā, ap 1900. gadu ierīkotās durvīs D3-9, kuras padomju periodā – 20. gs. nogalē – papildinātas ar savā laikā izgatavotu šaurāku vērti (priekšplānā). 2024. g. foto.

Ēkā kopumā saglabājušās vairākas jau pieminētā padomju laika rāmja-pildiņa konstrukcijas vērtnes ar dalījumu piecos vienādos pildiņos, kuras visbiežāk iestrādātas vecajā ailās un kurām visbiežāk saglabājušās arī ap 1900. gadu uzstādītā profilētā apmales.

Tāpat saglabājies lielāks skaits 20. gs. 70. gados uzstādītu ar oškoka nažfinieri finierētu un lakotu iekšdurvju, kuru dizains ar pilnīgi gludām plaknēm un plakanām apmalēm atbilst tā laika funkcionālisma ideoloģijai.

Tipiska 20. gs. 50. gadu vai 60. gadu sākuma iekšdurvju vērtne D2-7 ar 5 pildiņiem ēkas Z korpusa
2. stāvā. 2024. g. foto

Tipiska 20. gs. 50. gadu vai 60. gadu sākuma iekšdurvju vērtne D1-2 ar 5 pildiņiem ēkas Z korpusa
1. stāvā. 2024. g. foto

20. gs. 70. gadu vidū izgatavotās vienviras oša iekšdurvis D2-14. 2024. g. foto

20. gs. 70. gadu vidū izgatavotās divviru iekšdurvis D2-16 ar asimetriskām vērtņēm. 2024. g. foto

Kāpnes

Nemot vērā, ka ēka Kalna ielā ir divstāvu būve ar jumta stāvā izbūvētu mezonīnu un jumta istabām, ir tikai loģiski, ka tajā satiksmei bija nepieciešams kāpnes. Ēkā saglabājušās četras dažāda veida un dažādu periodu kāpnes.

Pašreizējā pētniecības stadija ļauj uzskatīt, ka ēkas Z (paralēli Rīgas ielai vērstajā) spārnā, līdz mūsu dienām ir saglabājušās sākotnējās, 1880. gados iebūvētās koka kāpnes, kuras gan tūlīt pēc uzbūvēšanas savienoja tikai ēkas pirmo un otro stāvu. Tās ir ar pagriezienu veidotas kāpnes ar pakāpieniem un pretpakāpieniem, kuru margu apakšējie statņi veidoti kā masīvi, figurāli izzāģēti stabi ar izliekti ieliektas formas priekšpusi un vertikālu, taisnu aizmuguri un kuru augšdaļā izgrieztas ietītas volūtas, kas noslēdz margu rokturus.

Kāpņu margas starp to vaigiem un margu rokturi aizpilda tievas simetriski virpotas dokas (reliņi), bet kāpņu rokturis (lenteris) veidots ar iegropēm abās pusēs tā ērtākai aptveršanai.

Sākotnējās 1880. gadu kāpnes ēkas Z spārnā tā pirmā stāva līmenī.
2025. gada foto.

Kāpņu pakāpieni to ilgajā mūžā ir krietni izstaigāti (arī šobrīd kāpnes kalpo kāda muzeja dienesta kāpnes un tiek intensīvi lietotas), taču regulāra kāpņu pārkrāsošana tās ir pasargājusi no plašākiem bojājumiem.

1880. gados uzbūvētās ēkas kāpnes no pirmā uz otro stāvu šobrīd turpina jau vēlāk – 20. gadsimta sākumā reizē ar jumta stāva izbūvēšanu izveidotās kāpnes no otrā uz trešo stāvu un jāatzīmē, ka šo kāpņu izbūvē daļēji izmantoti jau esošo kāpņu elementi. Tā kā šādas kāpnes ēkā sākotnēji nebija paredzētas, to iebūvēšana bija sarežģīts uzdevums, un vēl tagad labi redzams, ka to nav izdevies atrisināt nevainojami. Veidojot neplānoto kāpņu telpu (resp., iebūvējot kāpnes vietā, kur iepriekš tās nebija paredzētas), jauno kāpņu margu apakšdaļu balstošo statni, vizuāli līdzīgu statnim pirmā stāva līmenī, nācās novietot pārāk tuvu jau esošajai durvju ailai – tā, ka tas neloģiski izvirzās ailas atvērumā un vienlaikus nosedz durvju apmales profilu. Visticamāk, lai netraucētu kustībai, noskaldīta arī otra, pretējās margu puses statņa priekšdaļa, kā rezultātā izveidojies ne pārāk estētisks risinājums.

Skats uz 20. gs. sākumā iebūvētajām kāpnēm no otrā uz trešo stāvu no telpas nr.2-1
2024. gada foto.

Skats uz 20. gs. sākumā iebūvēto kāpņu margu apakšējiem statņiem, kuri ailes vietā veido traucējošus izvīrzījumu. 2024. gada foto.

No pirmā uz otro stāvu vedošo kāpņu augšējā statņa augšdaļa, kuras nocirtums skaidri norāda un to, ka sākotnēji kāpnes norobežojošās sieniņas vietā bija izbūvēts horizontāli orientēts margu turpinājums.
Sakarā ar kāpņu atvēruma aizdēlošanu, margas likvidētas, to turpinājumu robusti nošķēlot.
2024. gada foto

Nav šaubu, ka sākotnēji šajā 2. stāva telpā vietā, kur tagad ar dēļu sienu aizsegta augšup vedošo kāpņu patrepe, atradās horizontāla marga ar pārējām kāpnēm analogām dokām, bet, patrepi aizdēlojot (tas, visticamāk tika darīts, lai taupītu siltumu un mazinātu caurvējus), šo margu dokas tika izmantotas jauno, augšup vedošo kāpņu margās. Uz to, ka tas bija tieši tā, skaidri norāda vertikāls nošķēlums apakšējo, no pirmā uz otro stāvu vedošo, kāpņu augšdaļā, kur tas veidots ar pagriezienu uz turpinājumu otrā stāva līmenī – atliekām no savulaik te izbūvētajām margām (tagadējā aizdēlojuma vietā tās nodrošināja ēkas iemītniekus un viesus no riska iekrist kāpņu telpā). Ne pārāk veiksmīgs bija jauno kāpņu risinājums arī trešā stāva līmenī, kur to laids un margas iegāja stipri dziļi telpā, to būtiski sašaurinot, un kur pa visu kāpņu atvēruma perimetru nācās izbūvēt pret iekrišanu nodrošinošas horizontālas margas. Šīs margas vēl jo

vairāk radija neērtības, apgrūtinot gan pieeju pie vienīgā šo telpu izgaismojošā loga, gan ieešanu vienā no ēkas R puses pažobelēm.

Jaunāko, 20. gadsimta sākumā izveidoto no ēkas otrā uz trešo stāvu vedošo, kāpņu augšdaļa un daļa no jaunizveidotās kāpņu telpas ēkas trešajā stāvā.
2024. gada foto

Šīs kāpnēs uzskatāmas par vienu no nozīmīgākajiem un autentiskiem ēkas būvelementiem un to sgalabāšana, kvalitatīva restaurācija ir būtiski svarīga. Kāpņu demontēšana vai būtiska pārveidošana nav pieļaujama.

Bez jau apskatītajām koka kāpnēm ēkā ir arī citas, gar Kalna ielu būvētajā spārnā iebūvētas betona kāpnes, kuras šobrīd kalpo muzeja otrā stāva ekspozīciju un izstāžu telpu sasniegšanai, bet sākotnēji bija ierīkotas ēkas pārbūves laikā 20. gadsimta sākumā.

Skats uz 20. gadsimta sākumā iebūvēto betona kāpņu apakšējo laidu un pirmo kāpņu laukumiņu no muzeja ieejas vestibila puses.

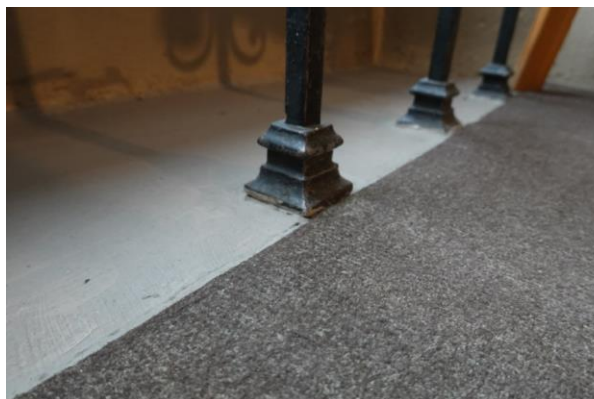
2024. gada foto

Skats uz betona kāpņu vietu ēkas otrā stāva līmenī (telpā nr.2-19), kur aizsardzībai no iespējamā iekrišana kāpņu šahtā izbūvētas margas ar dekoratīvi kaltiem reliņiem.

2024. gada foto

Spriežot pēc vizuālām pazīmēm, pirmā laida, kāpņu laukumiņa un otrā īsā laida līmenī margas ir sākotnējās, tātad, izgatavotas reizē ar kāpnēm 20. gadsimta sākumā, bet otrā stāva līmenī tās izgatavotas jau mūsu dienās (20. gs. pēdējā ceturksnī), rūpīgi atdarinot oriģinālos kalumus. Atšķirības starp abām margām ir nelielas, taču tās nolasās dažādos sīkumos – piemēram, tajā, kā veidoti reliņu stieņu stiprinājuma elementi (vecie, kvadrātiskie lieti no čuguna, jaunie profilēti virpoti).

Reliņu statņu apakšdaļas elementi uz pirmā kāpņu laukumiņa grīdas. 2024. gada foto

No jauna darināto reliņu statņu virpotie apakšdaļas elementi stiprināti pie metāla slīdes 2. stāva grīdas līmenī. 2024. gada foto

Skats uz koka kāpnēm telpā nr. 2-27.
2024. gada foto

Vēl vienas saimnieciska rakstura koka kāpnes saglabājušās mājas D spārnā, kur tās savieno ēkas otrā stāva kādreizējo skatuves līmeni ar otrā stāva pamatlīmeni. Kāpņu laidus veido to vaigos stiprināti dēļu pakāpieni un pretpakāpieni, bet margas – starp masīviem, pagriezienos noapaļotiem statņiem iestrādātas savstarpēji krustotas kvadrātiska šķērsriezuma latas un lenteris ar iedziļinājumiem abās malās, kādas Latvijā vienkāršu kāpņu izgatavošanai izmantotas ilgstoši – no 19. gs. 1. puses līdz pat 20. gs. sākumam.

Tā kā gandrīz zem visas ēkas ir izbūvēti pagrabi, tajā ir arī vairākas pirmo stāvu un pagrabstāvu savienojošas kāpnes. Vienas no tām, ar dēļu pakāpieniem un pretpakāpieniem, turpina jau tikko apskatītās kāpnes ēkas D spārnā un to atšķirība no augšup vedošajām kāpnēm, ir tikai tajā apstākļi, ka šeit pakāpieni iebūvēti tieši mūrī, bet margas aizstāj pie sienas stiprināts koka lenteris. Turpinājumā (starp ēkas pirmo un pagrabstāvu) agrāko vēsturisko kāpņu vietā (to izskats nav zināms) tagad iebūvēta mūsdienu dizaina kāpnes ar presēta skārda pakāpieniem.

Koka kāpnes no ēkas otrā stāva uz pirmo telpā nr. 2-27. 2025. gada foto

Mūsdienu kāpnes ar presēta skārda pakāpieniem, kas iebūvētas satrunējušu vecāku kāpņu vietā. 2025. gada foto

Bez jau minētajām kāpnēm uz ēkas pagrabu ved arī citas mājas Z spārnā no koka būvētas kāpnes, kuru pakāpienus veido uz mūra pamatnes balstītas masīvas kvadrātiska šķērsriezuma brūsiņas, spriežot pēc tajās atrodamajām ietapojumu vietām, – kādas vecākas ēkas būvkonstrukcijas – sijas vai jumta konstrukciju balstoši statņi.

No koka brūsiņām būvēto pagrabu kāpņu pakāpieni no telpas nr.1-xx uz pagrabtelpu nr. Z spārnā, un vienā no brūsiņām redzamā ietapojuma vieta, kas norāda, ka tā ir kādas vecākas koka konstrukcijas daļa. 2024. gada foto

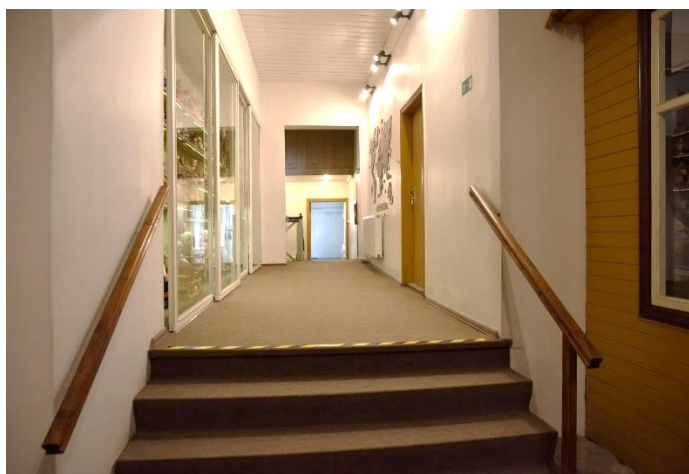
Jādomā, ka 20. gs. sākumā izbūvētas vēl vienas ēkas pirmo stāvu un pagrabstāvu savienjošas kāpnes, kuras saista pirmā stāva telpu nr.1-xx ar Z spārņa pagrabstāva telpām. Tās ir no sarkana māla ķieģeļiem (liktiem “uz kantes”) mūrētas viena taisna laidiena kāpnes, un to pakāpieniem augšpusē uzstrādāti koka dēļi. Šīs kāpnes, pa kurām, iespējams, varēja nokāpt, vispirms atverot

pirmā stāva grīdā iebūvētu lūku, visticamāk, kalpoja satiksmei starp T. Lodinga veiktās 20. gadsimta sākuma pārbūves laikā šajās telpās ierīkoto restorānu un zem tā esošo pagrabu, kurā tolaik, visticamāk tika glabāti produkti un dzērieni.

Ķieģeļu kāpnes, kas savulaik veda no restorāna telpām uz zem tā esošo vīna pagrabu, kopskats un fragments. Skats no Z puses pagraba telpas. 2024. gada foto.

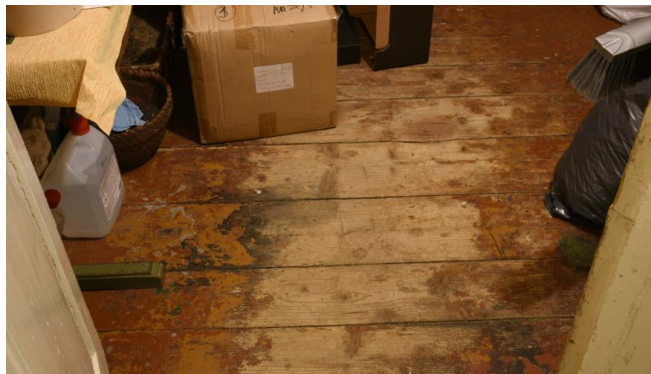
Nosacīti pie kāpnēm pieskaitāmas vēl kāda tikai trīs pakāpienus augsta būve, kura savulaik veda uz 20. gs. sākuma pārbūvē izveidotās sarīkojumu zāles skatuvi. Virs sarīkojumu zāles (telpas nr. 2-21, 2-23, 2-22, daļēji 2-26) grīdas līmeņa par trīs pakāpienu tiesu paaugstinātā skatuve ir saglabājusies (telpa 2-24, daļēji 2-26), taču šobrīd tās lielākā daļa ir organiski integrēta muzaja ekspozīciju telpās, un uz to vedošās kāpnes ir redzamas tikai tām garām vedošā gaitēņa daļā.

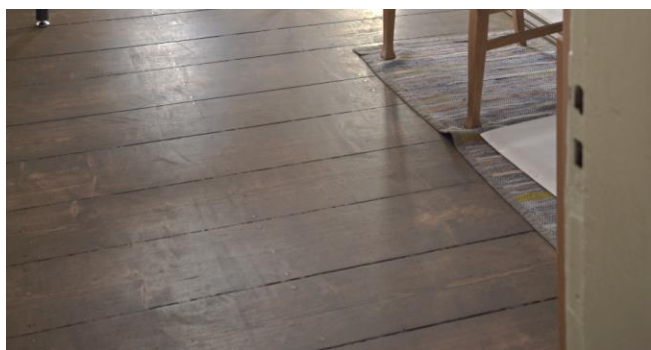
Savulaik uz sarīkojumu zāles skatuvi vedošās kāpnes, kuru pārējā daļa ir integrēta muzeja izbūvētajās ekspozīciju telpās (telpa nr. 2-26). Skats no telpas nr. 2-22 puses. 2024. gada foto

Grīdas

Lielākajā daļā ēkas Kalna ielā 6 vēl šobrīd kā grīdas segums kalpo vienkāršas koka dēļu grīdas, kuras, visticamāk, ieklātas pašā 20. gadsimta sākumā veiktas pārbūves laikā. Dēļu vidējais platums svārstās no 16,5 līdz 22 cm, bet biezums ir vismaz 4,5 cm. Vietās, kur tas bija nosakāms bez plašāku zondāžu veikšanas, konstatēts, ka dēļi jau sākotnēji bijuši brūni krāsoti.

20. gs. sākuma dēļu grīdas fragments
ēkas trešā stāva telpā nr. 3-13.
2024. gada foto

No pārkrāsojumiem un uzslāņojumiem attīrīta
dēļu grīda ēkas trešā stāva
telpā nr. 3-15.
2025. gada foto

Lielā daļā telpu gan ēkas otrajā, gan trešajā stāvā pieņemums par 20. gs. sākuma dēļu grīdu pastāvēšanu var izdarīt teorētiski, jo tur kā virsējais segums ieklāts mūsdienu vinila linolejs.

Attēlā pa kreisi:
Ar vinila linoleju segtās
grīdas muzeja darba
kabinetos un gaitenī
trešajā stāvā.
2025. gada foto

Attēlā pa labi:
Ar vinila linoleju segtās
grīdas muzeja bibliotēkā
telpā nr. 2-12.
2025. gada foto

20. gs. 70. gados veikto remontu laikā otrā stāva izstāžu zālēs ieklāts lakots dēlišu parkets: telpā 2-21 – “skujiņas” rakstā, telpās nr. 2-13, 2-15, 2-16, 2-19 – ar nobīdi paralēli liktu šauru dēlišu parkets (tā sauktā “basketbola grīda”).

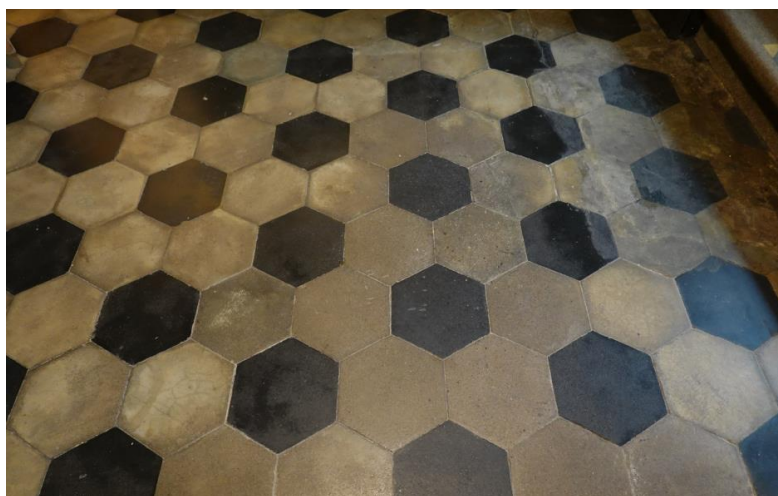

Lakots dēlišu parkets izstāžu zālē
telpā nr. 2-11. 2025. gada foto

Lakots dēlišu parkets izstāžu zāļu priekštelpā
telpā nr. 2-19. 2025. gada foto

Viena no autentiskajām grīdām ēkā ir grīda, ko veido betona javā stiprinātas sešstūra formas divu krāsu (melnu un gaiši pelēku) betona flīžu segums pirmā stāva vestibulā, kas, iespējams, ieklāts 20. gs. 30. gados. Flīžu izgatavotājs nav zināms, taču tas, visticamāk, ir E. Ramana firma Bauskā, Pils (tagad Plūdoņa) ielā 16, kura tolaik nodarbojās ar betona izstrādājumu – kāpņu pakāpienu, flīžu un betona dakstiņu – izgatavošanu.

Betona flīžu grīda ēkas vestibulā –
telpā nr. 1-14.
2025. gada foto

Pēc muzeja darbinieku liecībām nelielajā ēkas pagalma puses kāpņu telpā, kur sākas vēsturiskās koka kāpnes uz otro stāvu (telpā nr. 1-1) pirms pēdējiem plašākajiem

remontdarbiem grīdu vēl klāja sarkanā māla ķieģeļi – segums, kas vismaz teorētiski tur varēja būt saglabājusies no mūra ēkas celšanas laika (1880. gadi).

Rekomendācijas

Attiecībā uz grīdām iecerēto ēkas renovācijas darbu laikā būtu vēlams iespēju robežās saglabāt vēsturiskās koka dēļu grīdas, atjaunojot to sākotnējo apdari (lineļļas krāsojumu).

Ņemot vērā, ka šī ir vēsturiska ēka, būtu vēlams likvidēt visus sintētiskā materiāla linolejus. Obligāti saglabājama, attīrāma un ar flīžu virsmu nostiprinošiem un aizsargājošiem materiāliem apstrādājama autentisko betona flīžu grīdu.

Izstrādājot renovācijas projektu, pārdomājams jautājums par ķieģeļu grīdas seguma atjaunošanu (pēc vēsturiskiem prototipiem) pagalma puses kāpņu telpā (telpā nr. 1-1).

Sākotnēji telpas Kalna ielā 6 tikušas apsildītas ar podiņu krāsnīm un plītīm, kas bija būvētas tiešā ēkas trīs skursteņu tuvumā. 1900. gada projektā redzams, ka ēkas 1. stāvā bija iecerēts ierīkot 9 apkures ierīces, 2. stāvā – 6 un 3. stāvā – vēl 6 krāsnis. Reāli pēc 20. gs. sākuma pārbūves ēkas pirmajā stāvā bija ierīkotas 6 krāsnis, bet 2. stāvā – 7, savukārt ēkas 3. stāva plānojums pēc pārbūves nav uzzīmēts.

1971. gada ēkas aprakstā minēts, ka muzeja izmantotajās telpās 1. un 2. stāvā bijušas 12 podiņu krāsnis, bet līdz mūsu dienām saglabājušās kopumā astoņas apkures ierīces, no kurām viena samazināta veidā iemūrēta telpā, kur tā sākotnēji nav bijusi.

Pētniecības laikā ēku pasildīja ar gāzi kurināma lokāla apkures sistēma ar ūdens radiatoriem, ierīkota 2000. gadu sākumā, bet tajā saglabātās krāsnis un viena plīts apkurei reāli izmantotas netiek.

Senākās ēkā saglabājušās krāsnis tapušas pēdējās lielās pārbūves laikā 20. gs. sākumā.

Visefektīgākā šī perioda krāsns ēkā gan līdz mūsu dienām nonākusi tikai daļēji. Tā būvēta no krēmdzelteniem podiņiem, kas rotāti ar reljefu jūgendstila ornamentu, un sākotnēji atradusies telpā nr. 2-17, kuras funkcija ne pārbūves projektā, ne plānā, kas izgatavots jau pēc pārbūves, nav minēta. Pēc muzeja darbinieku atmiņām, tā atradusies telpā, kura līdz 1986. gadam bija toreiz te darbojošās viesnīcas recepcijas telpa un pēc tam izmantota kā muzeja direktora kabinets. Neviens vēsturisks foto ar krāsni tās sākotnējā vietā nav zināms.

Krāsns telpā nr. 2-5, kas uzmūrēta no fabrikā “Zelm & Boehm” ražotiem un telpā nr. 2-17. sākotnēji iebūvētas krāsns podiņiem. Daļa podiņu zuduši.
2024. g. foto

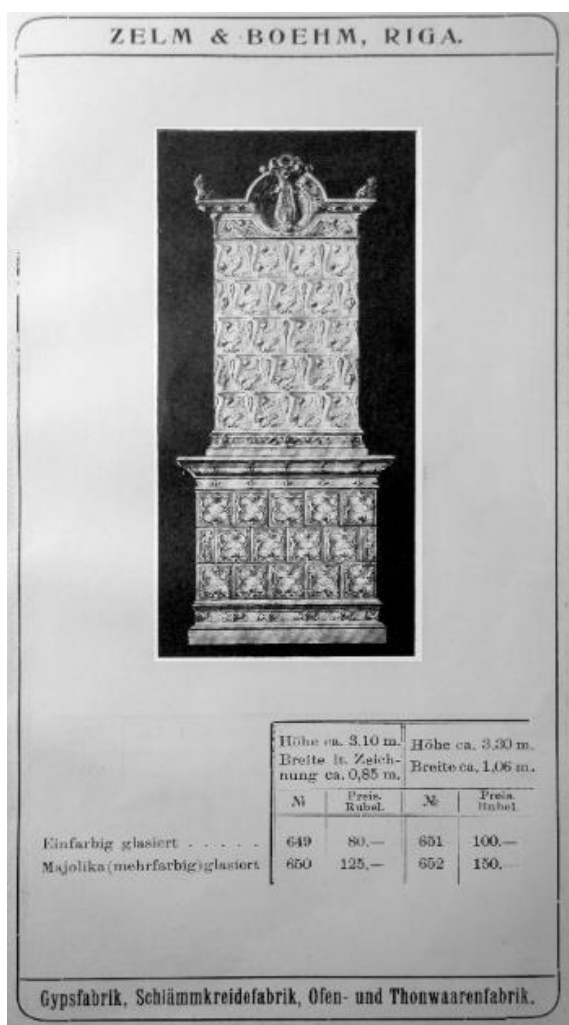

Fabrikā “Zelm & Boehm” izgatavots krāsns podiņš, un tā iekšpusē iespiesta ražotāja zīme.
Bauskas muzejs

No nojauktās 20. gs. sākuma krāsns podiņiem uzmūrētās krāsns fragments ēkā Kalna ielā 6, telpā nr. 2-5.
2024. g. foto

Ieskatu tajā, kāda šī krāsns varēja izskatīties sākotnēji, sniedz fabrikas “Zelm & Boehm” ražojumu katalogā atrodamais attēls, šajā ražotnē izgatavotās analoga reljefa podiņu krāsns (baltā un polihromā versijā), kuras saglabājušās Rēzeknē, Rēzeknes pilsētas pirmsskolas izglītības iestādē “Varavīksne”, ēkā Rīgā, Lāčplēša ielas 18, 8. dzīvoklī un citur.

Lappuse no fabrikas “Zelm and Boehm” produkcijas kataloga.

Redzams, ka konkrētā reljefa podiņus varēja pasūtīt vienas krāsas vai polihromā glazūrā, un krāsni varēja pasūtīt divos izmēros (3,10 × 0,85 m vai 3,30 × 1,06 m)

No analogiem podiņiem būvētās krāsnis Rēzeknes pilsētas pirmsskolas izglītības iestādē "Varavīksne".

Jāatzīmē, ka analoga reljefa podiņi tika ražoti ne tikai Rīgā, bet arī vienā no lielākajām un nozīmīgākajām 19. gadsimta – 20. gadsimta sākuma krāsns keramikas ražotnēm Vācijā, Feltenā.

1905. gadā Feltenā bija 38 krāšņu rūpnīcas, kas Berlīnei piegādāja 100 000 podiņu krāsnis, padarot Feltenu par lielāko krāšņu ražotāju Vācijā. Baltās kausētās glazūras izgudrojums padarīja "Veltener Kachel" (Veltena podiņus) par globālu koncepciju, un šeit ražotās krāsnis un keramikas izstrādājumi bija pieprasīti tālu ārpus Berlīnes. 1905. gadā pilsēta piedzīvoja savus ziedu laikus, un tajā darbojās gandrīz 40 krāsns keramikas rūpnīcu. Viena no pazīstamākajām bija *Schmidt-Lemmann* rūpnīca.

Schmidt-Lemmann rūpnīca Feltenā, kuras sortimentā 20. gs. sākumā bija Bauskas muzeja krāsns podiņiem analoga reljefa podiņi.

Bauskas krāsns podiņam analogs podiņš, kas izgatavots *Schmidt-Lemmann* rūpnīcā Feltenā.

Apskatītā krāsns ēkā Kalna ielā 6 savtīgu iemeslu dēļ tika nojaukta ap 1986. gadu. No vēl nenozagtajiem podiņiem muzeja virtuves telpā tika uzbūvēta taisnstūra apjoma apkures ietaise, kura neatbilst sākotnējam krāsns apjomam un konfigurācijai, un kurā nav ievērots arī sākotnējais podiņu izvietojums krāsns stāvos. Diemžēl krāsns kronis līdz mūsu dienām nav saglabājies, un zudusi arī lielākā daļa profiljoslu podiņu.

Otra 20. gadsimta sākumā būvēta krāsns atrodas telpā 1-8. Lai gan, neredzot ražotāja zīmi podiņu iekšpusē, ražotāju noteikt pilnīgi precīzi nav iespējams, domājams, ka tā, līdzīgi kā jau aplūkotā otrā stāva krēmdzelteni glazētā jūgendstila krāsns, arī izgatavota fabrikā “*Zelm & Boehm*” Rīgā. Šī krāsns mūrēta no gludiem, balti glazētiem taisnstūra formas podiņiem, un tai ir zaļi glazētu podiņu augšdaļa, ko veido reljefa, ornamentāla frīze un profilēta dzega ar akanta akrotēriju vainagojošo podiņu rindu.

Balti glazētu podiņu krāsns ar zaļi glazētu augšdaļu telpā nr.XX. 2024. g. foto

Krāsns fasādē saglabājušās rūpnīcā “*Р. Г. Мантель*” Rīgā izgatavotas čuguna durtiņas.

20. gs. Sākuma krāsns sākotnējās čuguna lējuma durtiņas (ārējās un iekšējās). 2024. g. foto

Nākamais periods, kad ēkā būvētas krāsni, visticamāk ir 20. gs. 30. gadi. No publikācijām presē zināms, ka šajā laikā ēkā atradās “Kurzemes viesnīca” un tajā notika remonts.

Balti glazētu podiņu krāsns kādreizējā “Kurzemes viesnīcas” sarīkojumu zālē (tagad telpas 2-21, 2-22, 2-23, 2-26), līdz mūsdienā nav saglabājusies Bauskas muzejs, inv. nr.

Ēkas otrajā stāvā saglabājušās divas šī perioda balti glazētu podiņu krāsni bez profilētas dzegas un ar noapaļotiem stūriem, kā arī divas neglazētas līdzīgas formas krāsni – viena ēkas pirmajā stāvā, otra otrajā. Atšķirīgu nokrāsu baltā glazūra dažādos šo krāšņu podiņos, visticamāk, norāda uz to, ka laikā gaitā krāsni remontētas un bojātie podiņi aizstāti ar līdzīga izmēra, bet mazāk kvalitatīvi glazētiem podiņiem.

20. gs. 30. gadu podiņu krāsns telpā nr. 2-12, kas mūrēta no atšķirīgās nokrāsās balti glazētiem podiņiem. 2024. g. foto

20. gs. 30. gadu podiņu krāsns telpā nr. 2-19, kas mūrēta no atšķirīgās nokrāsās balti glazētiem podiņiem. 2024. g. foto

Neglazētu podiņu krāsns aizmugure telpā 2-21 un krāsns telpā nr.2-13. 2024. g. foto

Visas šī laika posma krāsnis, visticamāk, bija aprīkotas ar firmas “Metālists” ražotnē izgatavotu furnitūru, kāda vienā no krāsnīm arī saglabājusies.

Rūpniecības un tirdzniecības akciju sabiedrības metālapstrādes un čuguna lietuve "Metālists" izgatavotas krāsns durtiņas krāsnij telpā nr.2-19. 2024.g. foto

Ēkā saglabājušās arī no neglazētiem, krāsotiem podiņiem būvētas apkures ietaises, daļa no kurām var būt iebūvēta arī padomju periodā.

Neglazētu podiņu plīts ar sidmūrīti, kā arī krāsns aizmugure telpā nr.1-xx. 2025.g. foto

Neglazētu podiņu krāsns telpā nr.1-xx. 2025.g. foto

Lai arī neviena no šīm apkures ierīcēm šobrīd netiek izmantota telpu apsildei, tās būtu jā saglabā un iespējami kvalitatīvi jārestaurē, jo pat jaunākās no šīm apkures ietaisēm jau kļuvušas par pilntiesīgiem muzeja eksponātiem.

Par apkure ierīci jāuzskata arī 20. gs. 70. gados vienā no ēkas pagraba telpās iemūrēto neapmesto ķieģeļu kamīnu, kas labi raksturo tā laika tendenci pagrabus pārvērst par saviesīgu pasākumu telpām, kā arī priekšstatu par to, kā tolaik bija pieņemts aprīkot šādiem atpūtas pasākumiem pielāgotās telpas.

No neapmestiem ķieģeļiem būvētais kamīns pagrabstāva 2025.g. foto

Secinājumi

Rezumējot inventarizācijas gaitā iegūto informāciju, jāsecina, ka:

1. Ēka Kalna ielā 6 ir vērtīga vēsturiska celtnē, kas saglabājusi daudz autentisku konstruktīvo un apdares elementu, un tā ir nozīmīga Bauskas vecpilsētas sastāvdaļa.
2. Novērtējos celtnes atrašanās vietu, tās izteiksmīgo apjomu un fasāžu dekoratīvo apdari, jāsecina, ka tā ir viena no vecpilsētas ēkām, kuras ar pilnām tiesībām var uzskatīt par 19. gs. beigās - 20. gs. sākuma Bauskas pilsētas kvalitatīvākās apbūves daļu.
3. Ēkai ir saglabājušies vairāki datēti 20. gadsimta sākuma pārbūvju un papildinājumu projekti, kā arī līdz pat 20. gadsimta trešajam ceturksnim pastāvējušās pagalma apbūves projekts, kas datēts un parakstīts. Tā autors ir Bauskas mūrniekmeistars Vilhelms Kohs, un tas datēts ar 1887. gada 19. augustu.
4. Ēkas īpašnieki 19. gadsimta beigās – 20. gadsimta sākumā bija uzņēmēju, alus rūpnieku Lodingu ģimene. Teodora Lodinga (1841–1910) izveidotais uzņēmums bija viena no lielākajām alusdarītavām reģionā, bet viņa dēls Bruno Lodings (1880–1946) bija ievēlēts Bauskas pilsētas pagaidu domē (1918) un īslaicīgi pildīja pilsētas galvas amatu (1919). Viņš aktīvi piedalījās vietējās vācu kopienas sabiedriskajā un politiskajā dzīvē, un 20. gs. 20. gados atkārtoti tika ievēlēts Bauskas pilsētas domē. Ēkas saistība ar minētajām personībām to padara to jo nozīmīgāku Bauskas pilsētas vēstures kontekstā.
5. Vairāk nekā 130 gadus ilgajā pastāvēšanas laikā ēkas fasādes saglabājušas sākotnējo veidolu un ir zaudējušas tikai daļu to autentisko elementu.
6. Ēku iespējams ļoti kvalitatīvi renovēt, pilnībā atjaunot tās sākotnējo fasāžu apdari, kā arī šobrīd zudušo lukarnu dekoratīvo apdari. Pēc vēsturiskiem foto un analogijām iespējams izgatavot arī autentiskajiem slēgiem pilnībā identiskus logu slēģus. Ēka vēsturiski bijusi polihromi krāsota – ar gaišākām plaknēm un ar tumšāku krāsu akcentētām dekoratīvajām detaļām, un ēkas renovācijas laikā iespējams atjaunot arī šo sākotnējo krāsojuma sistēmu.

Konceptuāls priekšlikums ēkas fasādes renovācijai

7. Tā kā celtni ir ļoti būtiska Bauskas vecpilsētas sastāvdaļa, tās atjaunošana svarīga ne vien ēkas lietotājam – Bauskas muzejam –, bet visai pilsētas sabiedrībai kopumā. Šī iemesla dēļ būtu lietderīgi veikt kvalitatīvu, pamatotu ēkas fasādēs un interjerā vēl palikušo autentisko būvdetaļu restaurāciju, saglabājot to oriģinālo veidolu. Ne mazāk svarīgi kvalitatīvi un precīzi atjaunot arī daudzās zudušās detaļas. Rezultātā renovētā ēka būtu nozīmīgs pienesums ne tikai Bauskas vecpilsētas, bet visas Bauskas dzīves telpas kvalitātes uzlabošanā un estētiskākas vides veidošanā.

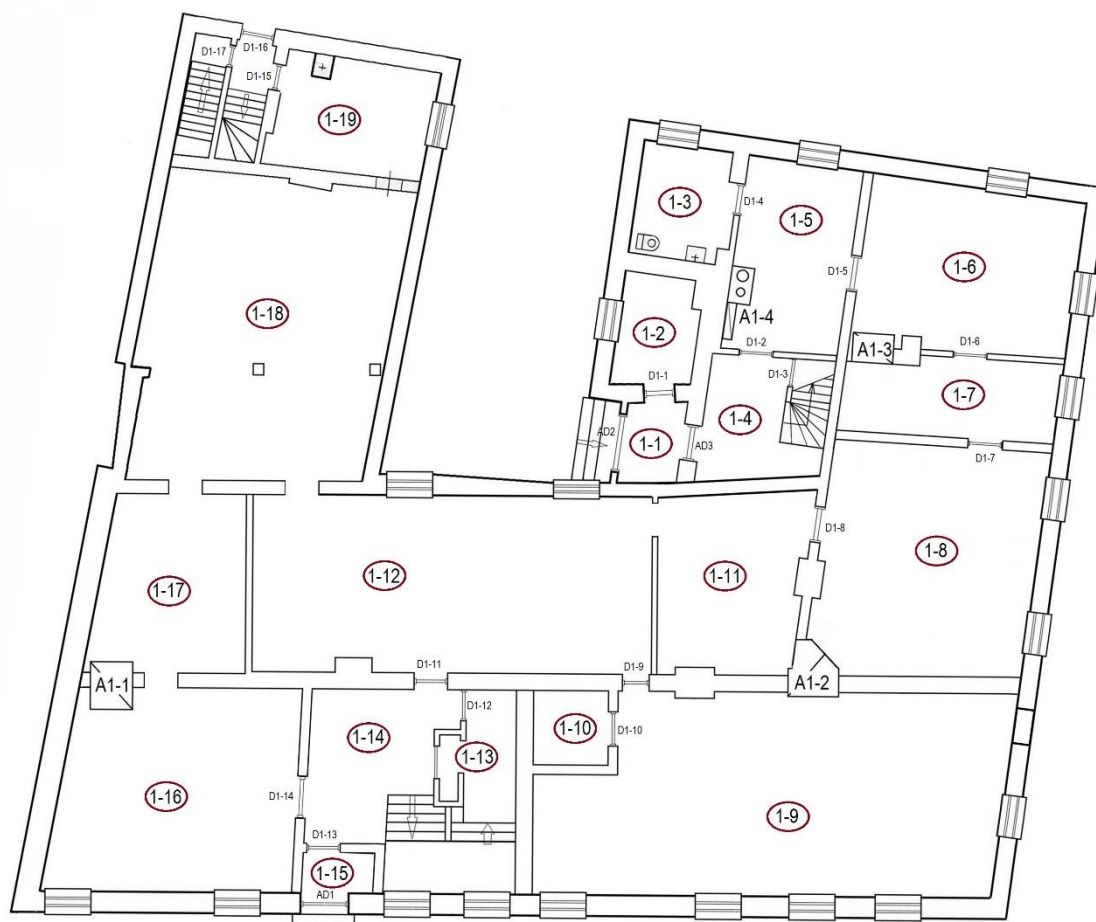
Rekomendācijas

Attiecībā uz ēkas Bauskā, Kalna ielā 6 vizuālo tēlu būtu jāievēro sekojoši nosacījumi:

1. Veicot ēkas virspamatu remontu, jāveic to attīrīšana no laika gaitā uzstrādātajiem apmetuma labojumiem, kuros izmantots neatbilstošais materiāls – cementa java. Apmetumu jāatjauno, izmantojot kaļķu javu, kurai pievienoti 5 līdz 10 % baltā cementa.
2. Ēkas fasādēs jāsaglabā un jārestaurē tās sākotnējā apdare – logailu ārējās palodzes, sandriki, starpdzegas, dzegas, lukarnu koka apdare (atbilstoša platuma dēļi, lizēnu apdare), izmantojot tās celtniecības laikam atbilstošus materiālus (kaļķa java, kvalitatīvi kokmateriāli, utt.). Zudušās fasāžu apdares detaļas (piemēram, logu sandrikus, zudušās profillīstes, robdēļus) jāizgatavo, kā paraugu izmantojot ēkā esošos oriģinālus. Jaunās detaļas jāizgatavo precīzi identiskas oriģinālajām. Fasādes krāsošanu jāveic ar kaļķa vai silikāta krāsām. Fasādes un dekoratīvo detaļu krāsas toni jāprecizē remontdarbu gaitā, kad pie fasādēm būs uzstādītas sastatnes.
3. Ēkai jāsaglabā esošais holandiešu tipa māla dakstiņu jumta segums. Vēsturiskā jumta konstrukcija saglabājama, situācijās, kur tas nepieciešams, to protezējot un remontējot. Neatgriezenisku bojājumu gadījumā jāizgatavo jaunas detaļas, identiskas ar demontētajām. Obligāti jāsaglabā ēkas vēsturiskā dzega.
4. Ēka aprīkojama ar pusapaļa profila skārda tekņēm un notekcaurulēm, kādas redzamas ēkas vēsturiskajos fotoattēlos. Vēlams tās stiprināt atbilstoši vēsturiskiem paraugiem. Cik tas iespējams, jāsaglabā arī autentiskās skārda detaļas – lāseņi, notekrenes, savācējkārbas, notekcauruļu vēsturiskie stiprinājumi.
5. Skursteņus virs jumta kores vēlams plāni apmest un balsināt.
7. Ēkas fasādēs ieteicams saglabāt jau esošos logus. Lai padarītu logus līdzīgākus vēsturiskajiem, to koka daļas vēlams nokrāsot norādītajā krāsā.
8. Tā kā ēkas sākotnējās ārdurvis nav saglabājušās, vēlams izgatavot jaunas ārdurvis, kā paraugu to projektēšanai izmantojot vēsturiskos fotoattēlus un stilistiski un hronoloģiski piemērotas 19. gs. pēdējā ceturkšņa durvju vērtnes no Bauskas vecpilsētas. Durvju vērtnes krāsojamas ar tonētu dabīgās lineļlas krāsu (tonis saskaņojams darba gaitā). Vēlams durvis aprīkot ar tām stilistiski atbilstošu rokturi, slēdzeni, virām un citiem furnitūras elementiem.

9. Kā ēku bagātinošu un pilsētas apstākļos pietiekoši funkcionālu detaļu vēlams atjaunot arī logu slēgus ēkas pirmā stāva logiem. Kā paraugs slēgu projektēšanai izmantojami vēsturiskos fotoattēlos redzami rāmja-pildīņa konstrukcijas slēgi, kas aprīkojami ar atbilstošu furnitūru – virām, atsperes tipa slēdzējmehānismu un fiksatoriem. Kā furnitūras prototipi izmantojami paraugi no Bauskas vecpilsētas. Slēgi krāsojami ar lineļlas krāsu, tonis saskaņojams darba gaitā.

10. Ēkas iekšienē vēl šobrīd esošās autentiskās kāpnes, krāsnis, durvju vērtnes, grīdas u. c. saglabājamās un atjaunojamās. To iznīcināšana vai likvidēšana nav pieļaujama. Vēsturisko interjera detaļu nomaina pieļaujama tikai izņēmuma situācijās, un tādā gadījumā demontētās autentiskās detaļas nododamas muzejam saglabāšanai.

Pirmā stāva plāns - shēma ar telpu, durvju un apkures ierīču numerāciju

Otrā stāva plāns - shēma ar telpu, durvju un apkures ierīču numerāciju

Trešā stāva plāns – shēma ar telpu un durvju numerāciju

1880. gadu ēkas A fasādes hipotētisks rekonstrukcija

Konceptuāls priekšlikums A fasādes rekonstrukcijai

Ap 1910. gadu
A. Kitnera izdevniecības
Bauskā
Valta Lindes kolekcija

20. gadsimta sākums
L. Upenieka izdevniecība
Bauskā
Valta Lindes kolekcija

Presē atrodamas ziņas:
L. Upenieka apgāds pastāv no
1907. gada, kā grāmatas
tirgotājs minēts kopš 1904.
gada

1920. gadi
Valta Lindes kolekcija

1920. gadi
Valta Lindes kolekcija

1928. gads
Bauskas muzejs,
inv. nr. BNM - 112271

1920./30. gadi
Māra Bērziņa kolekcija

1930. gadi
Bauskas muzejs,
inv. nr. BNM 20337

1930. gadi
Valta Lindes kolekcija

1932. gads
Valta Lindes kolekcija

1931. gads
Bauskas muzejs,
inv. nr. BNM-21775

1932. gads
Bauskas muzejs,
inv. nr.

1934. gads
Bauskas muzejs,
inv. nr. BNM 28094

1930. gadi
Bauskas muzejs,
inv. nr. BNM-26514

1936. gada 10. maijs
Jāņa Bites kolekcija

1939. gads
LNA LVVA

1946. gads
Bauskas muzejs,
inv. nr. BNM- 4154

1947. gads
Bauskas muzejs,
inv. nr. BNM- 6431

1951. gads
Privātkolekcija

1950. gadu sākums
Bauskas muzejs,
inv. nr. BNM 22213

1950. gadi
Bauskas muzejs, inv. nr.
BNM 6424

1952. gads
Paula Stradiņa Medicīnas
vēstures muzejs,
inv. nr. MVM_F_29271_1

1956. gads
Bauskas muzejs

1957. gads
Bauskas muzejs

1962. gads
Bauskas muzejs,
inv. nr. BNM 18442

1965. gads
Privātkolekcija

1985. gada maijs

1985. gada maijs

Avoti

Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīvs
 Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Pieminekļu dokumentācijas centrs, Bauskas
 vecpilsētas lietas
 Bauskas muzeja krājums
 Bauskas novada Būvvaldes arhīvs
 Rundāles pils muzeja Zinātniskais arhīvs
 Latvijas Nacionālā bibliotēka

LNA LVVA

97. fonds, 1. apraksts, 770. lieta
 235. fonds, 2. apraksts, 278. lieta. Bauskas Vācu draudzes 1837.-1893. gada laulāto reģistrs ar
 alfabētisko rādītāju
 235. fonds, 2. apraksts, 280. lieta. Bauskas Sv. Gara baznīcas Vācu draudze. 1906-1939. gadā
 mirušie.
 554. fonds, 1. apraksts, 7976. lieta
 630. fonds, 2. apraksts, 70. lieta. Bauskas māju Nr.1–155 un rātsnama; latviešu zvaniķa mājas;
 tiesas fogta dienesta telpu; kapelāna mājas; ēkas pie kapelas u.c. ēku iedzīvotāju saraksti
 630. fonds, 2. apraksts, 95. lieta. Kurzemes revīziju saraksti. Bauskas amatiem piederīgo
 iedzīvotāju – nodokļu maksātāju 1857.–1858. gada revīzijas saraksts un tā papildinājumi
 751. fonds, 2. apraksts, 274. lieta
 751. fonds, 2. apraksts, 287. lieta
 1679. fonds, 156. apraksts, 111. lieta
 1679. fonds, 156. apraksts, 106. lieta
 6828. fonds, 2. apraksts, 454. lieta

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Letonikas un Baltijas centrs, A. Apīņa Reto grāmatu un rokrakstu lasītava, inv. nr. RKtL-2/63

Publikācijas

1839.12.09
Allgemeines
kurländisches
Amts- und
Intelligenzblatt

Gerichtlicher Verkauf.

Auf Befehl Seiner Kaiserlichen Maje-
stät, des Selbstherrschers aller Reussen etc. etc.,
werden hiermit von Einem Bauskeschen Stadt-
Magistrate — nachdem von selbigem auf cura-
torischen Antrag das in Concurs befangene, all-
hier in **Bauske** am Markte sub No. 18 belegene
Wohnhaus des Schmiedemeisters und Stadt-
Ältesten J. F. Stabusch, zufolge Verfügung
vom 27sten November d. J., auf ein Jahr, Be-
hufs der öffentlichen Versteigerung, sub hasta
gestellt, und der Torg-Termin auf den 1ten De-
cember des zu erlebenden 1840sten Jahres an-
beraumt worden — Alle und Jede, welche vor-
benanntes Grundstück durch Meistbot käuflich zu
acquiriren geneigt sind, dahin aufgesordert und
vorgeladen, daß sie an dem bezeichneten Torg-
Termine in Person oder gnüglicher Vollmacht
auf dem Rathhause allhier zur gewöhnlichen
Sitzungszeit erscheinen, den öffentlichen Ausbot
des mehrbesagten Grundstückes nach den beizu-
bringenden Verkaufs-Bedingungen anhören, und
hierauf Bot und Ueberbot verlautbaren, sodann
aber gewärtigen mögen, daß dieses Grundstück
unter den ad acta gebrachten Bedingungen dem
Pluslicitanten gerichtlich zugeschlagen und adju-
dicirt werden soll. **Bauske** Rathhaus, den 27sten
November 1839. 3

Consensu spectabilis Magistratus subscripsit.
(L. S. J.) Ed. Lauenstein,
Jud. Civit. Bausc. Secrs. >

Bauske. Der Rathsherr des bauskeschen Stadt-
magistrates, Friedr. **Blankenstein**, ist auf seine
Bitte vom Amte entlassen und der an seine Stelle
zum Rathsherrn gewählte Stadtälteste Friedrich
Zelchert in diesem Amte bestätigt worden; ferner
sind in ihren Aemtern bestätigt worden: die provi-
sorischen Rathsherren Dannemann und Rose
und der provisorische Gerichtsvogt Haensell.
(R. G. J.)

Rigasche
Zeitung, Nr.51
(04.03.1871)

Auf Befehl Sr. Kaiserlichen Majestät,
 des Selbstherrschers aller Rußen etc. etc.,
 ergeht aus dem bauskischen Stadtmagistrate,
 auf geziemendes Ansuchen des bauskischen Haus-
 besizers und Schlossermeisters Friedrich Blanken-
 stein, nachstehendes

Mortificationsproclam:
 wornach alle diejenigen, welche nachstehende,
 bereits getilgte, die Hypothek des dem Schlosser-
 meister Friedrich Blankenstein gehörigen, in der
 Stadt Bauske sub № 67 belegenen Grund-
 stücks, aber annoch belastende Documente, und
 zwar:

- 1) Constitutorium des bauskischen Kreisgerichts
 für den Stadtältesten Stabusch als Vor-
 mund der Emilie Juliane Müller, corr.
 den 15. April 1831;
- 2) Constitutorium des bauskischen Kreisgerichts
 für den Stadtältesten Stabusch als Mit-
 vormund der Hausmannschen Minorennen,
 corroborirt den 17. December 1834, und
- 3) Constitutorium des bauskischen Stadtmagistrats vom 29. Juli 1853 № 1208 an
 den Schmiedemeister Friedrich Blankenstein,
 als prov. Curator des Schlossermeister
 Fabian Fabiansohnschen Nachlasses, corro-
 borirt den 8. August 1853, —

besitzen oder aus selbigen irgend welche An-
 sprüche formiren zu können vermeinen sollten,
 oder gegen die Mortification Einreden erheben
 wollten, — hierdurch geladen resp. angewiesen
 werden, in termino unico ac peremptorio den
 7. November 1874 die vorbezeichneten Docu-
 mente bei diesem Stadtmagistrate vorzuweisen,
 ihre etwaigen Ansprüche und Einwendungen zu
 verlaublichen, und sodann das weitere Rechtliche
 zu gewärtigen, bei der Commination, daß be-
 sagte Documente, wenn dieselben in termino
 praefixo weder vorgewiesen, noch daraus An-
 sprüche oder Einwendungen verlaublich werden,
 für ungiltig erklärt, mortificirt und aus den
 Gerichtsbüchern werden delirt werden.

B. R. B.

Bauske Rathhaus, den 5. Juli 1874.

(№ 1734.)

[1363—1]

1877.12.21
 Курляндские
 губернские
 ведомости =
 Kurländische
 Gouvernements
 Zeitung

Stadt-Hypothekenvereins um Beleihung nach-
 stehender Besitzlichkeiten mit Pfandbriefen ersucht
 worden ist, und zwar:

- 1) des N. v. Rossakowsky sub Hyp.-№ 54 B
 im IV. Quart. in Mitau;
- 2) des Mathias Blumenau sub Hyp.-№ 27
 nebst Koppel in Biltten;
- 3) des Julius **Blankenstein** und der Caroline
 Lahme, geb. Blankenstein, sub Hyp.-№ 67
 in **Bauske**;
- 4) des Gemmach Halle und Israel Sachs sub
 Hyp.-№ 24 a in **Bauske**;
- 5) der Louise Krastina, geb. Schetler, sub
 Hyp.-№ 51 d in **Bauske**;

Officieller Theil.
 1877.12.21
 Курляндские
 губернские
 ведомости =
 Kurländische
 Gouvernements
 Zeitung

Nachdem die Direction des kurländischen
 Stadt-Hypothekenvereins um Beleihung nach-
 stehender Besitzlichkeiten mit Pfandbriefen ersucht
 worden ist, und zwar:

- 1) des N. v. Rossakowsky sub Hyp.-№ 54 B
 im IV. Quart. in Mitau;
- 2) des Mathias Blumenau sub Hyp.-№ 27
 nebst Koppel in Biltten;
- 3) des Julius **Blankenstein** und der Caroline
Lahme, geb. Blankenstein, sub Hyp.-№ 67
 in **Bauske**;

Latviešu Avizes,
 Nr.39
 (27.09.1878)

Sina
preeksch Bauskas un apgabala!
 Zeen. publikai zaur scho it pašemigi siņoju, ka es
 no 10. August f. g. šeit pec tirgus-platscha, **Blan-**
tensteina f. jaunbuhvetajā mahjā,
drehbin, tuhku un
andeklu-magasini
 esmu eeritējis un tadeh, ka wišas prezes teesham
 no fabrikahm dabunu, waru par wislehtakahm
 zenahm pahrdoht. 1
 Luhdsu manu magasini laipnigi apmekleht.
 Nr zeenischann
Serman Kahn's.

Latviešu Avizes,
 Nr.21
 (21.05.1880)

Baufkâ,
Sirsch Judelowiza fga namâ, pre-
 tim **Blankensteina fga namam,** pahrdoht
 maš bruhketu
Dreimana-benki
 ar peederigahm amata-leetahm. **M. Pahze.**

Baltijas Zemkopis,
Nr.25
(18.06.1880)

Sludinajums.
Zeen. publikai zaur ūcho ūinamu daru,
ta pee manim **Bauſkā**, kopmana **Blancken-
ſteina** ūga namā, pee tirgus platſhā, wer
gatawus ūngu un dāmu ūahbafus par
mehrenahm ūenahm dabut; ari apſtellejumus
preſſiſh ūhi darba pernemu un ahtri iſpildu.
M. Blumfeld,
turpneefs.

Latviešu Avizes,
Nr.8 (19.02.1880)

Zaur ūcho daru ūinamu, ta es no **G.
Striſky** ūga bruhsſhā, **Rihgā**,
bairiſchu
lehger=alus
pahrdohſhanu
preſſiſh **Bauſkas** un apgabala
eſmu uſahmees; alus ir 9 mehneſhi no-
lehgerehts. Bauſkā ūcho alu war dabuht:
Urbana, **Lahme**, **Schmidtſhena**, **Bergmana**,
Frey un **Kubli** ūngu gaſtuſchōs un pee
Abzifa. Katra butele ir aplipinata ar **G.
Striſky** ūga etiketi. Ja daſchā weetā pah-
dohtu ūlittatu alu manās butelēs, tad luhdsu
man to uſrahdiht. **J. Rifelowiſ,**
(**Jaunais Riſtus**).

Baltijas Zemkopis,
Nr.25
(18.06.1880)

Sludinajums.
Zeen. publikai zaur ūcho ūinamu daru,
ta pee manim **Bauſkā**, kopmana **Blancken-
ſteina** ūga namā, pee tirgus platſhā, wer
gatawus ūngu un dāmu ūahbafus par
mehrenahm ūenahm dabut; ari apſtellejumus
preſſiſh ūhi darba pernemu un ahtri iſpildu.
M. Blumfeld,
turpneefs.

Officieller Theil.
1881.12.12
Kurländskie
губернские
ведомости =
Kurländische
Gouvernements
Zeitung

Курляндскимъ губ. правленіемъ разрѣшенъ
ратсгеру баускаго городского магистрата Юлію
Бланкенштейну двухмѣсячный отпускъ.
Von der kurländischen Gouv.-Regierung ist
dem Rathsherrn des bauskeschen Stadtmagistrats
Julius **Blanckenstein** ein zweimonatlicher Ur-
laub bewilligt worden.

1881.07.15
Курляндские
губернские
ведомости =
Kurländische
Gouvernements
Zeitung

Судебныя продажи.
erichtliche Verkäufe.
dem bauskischen Stadtmagistrate wird
zur öffentlichen Kenntniß gebracht, daß
ig des Herrn Oberhofgerichts-Advocaten
in das dem Rathsherrn Julius **Blanken-**
der Frau Caroline Rahme gehörige, all-
Marktplatz sub Hypotheken-№ 67 belegene
ck nebst Zubehör am 25. August 1881,
in termino zu verlesenden, bis dahin
ohl in der Kanzellei dieser Behörde, als
dem Herrn Oberhofgerichts-Advocaten
in in Mitau einzusehenden Bedingungen,
und meistbietlich verkauft werden wird.
zeitig werden alle diejenigen, welche For-
an das in Rede stehende Immobil haben
hierdurch geladen, daß sie dieselben in
licitationis geltend machen mögen, wi-
s sie bei der Subhastation und Berthei-
plusliciti nicht werden berücksichtigt
Bauske Rathhaus, den 6. Juli 1881.

1886.02.19
Курляндские
губернские
ведомости =
Kurländische
Gouvernements
Zeitung

Von dem bauskischen Stadtmagistrate
wird hierdurch zur öffentlichen Kenntniß
gebracht, daß das dem Benjamin Thal-
rose und der Frau **Caroline Rahme** ge-
hörige, allhier am Markte sub Hyp.-№ 67
belegene Grundstück nebst Zubehör am
31. Januar 1886 zum Besten einer
Obligationsforderung der Heinrich Ernst
Baron v. Korffschen Nachlaßmasse unter
den in termino zu verlesenden, bis
dahin aber in der Kanzellei dieser Be-
hörde einzusehenden Bedingungen vor
dem foro dieses Stadtmagistrats öffentlich
und meistbietlich verkauft werden wird.
Bauske Rathhaus, den 11. December
1885. № 4182. 3

Baltijas Zemkopis,
Nr.23
(09.06.1882)

Latviešu Avizes,
Nr.34
(25.08.1882)

Baufkas pilstehtas magistrata rahtskungs **Julijs Blau-**
fensteins us pašā luhgumu atlaistis no amata.

Preekšč Baufkas apgabala.
Mana
drahnu = pahrdohtawa,
tura lihds šchim bij **Blaukensteina** namā,
tagad atrohdahs bijušchā **Brandenburga**
namā, blakam Drengera bohdei, pec turgus-
platščā.
Ar augstzeenibu
Sermann Rahn,
Baufkā.

Balss, Nr.24
(15.06.1883)

Gubernante,
tas leelo elšamu nolikuše un muzikalista, teel
mekleta preekšč 4 behrneem us lauteem. Peeteit-
ščanahs ar šaidrahm pagchreichanahm jaeējūta
sem burteem **N. S. Bauškā, Lahma** weesnizā.

Latviešu Avizes,
Nr. 49
(04.12.1885)

Wehl no Bauškas. 17. Nowembera nakti bija blehschi zaur
pagrabu eelausufchees **Lahmas** tga bodē, uslausufchi wišas šchuhplah-
des un no tahm isnehmuschi tur atrašdamos šihku naudu, lihds 20
rubkeem, un turpat blakam atrašdamā weesnizā zaur pulstēs uslau-
ščanu isnehmuschi 46 rubkus. Tāpat ari no bodes aisnesufchi da-
ščas prezes. — Tai pašchā nakti ari aprinka kunga, barona D.,
pagrabu bija nakts wasanki apmeklejuschi, un no ta dasčas buteles
wihna un zitas ehdamahs leetas aisnesufchi. **J. R.**

1885.12.18
Курляндские
губернские
ведомости =
Kurländische
Gouvernements
Zeitung

ОФИЦИАЛЬНАЯ
ЧАСТЬ
1886.02.19
Курляндские
губернские
ведомости =
Kurländische
Gouvernements
Zeitung

Von dem bauskeſchen Stadtmagistrate
wird, mit Bezugnahme auf die Publi-
cation in der „Kurländiſchen Gouver-
nements-Zeitung“ sub № 102 a. p.,
hierdurch zur öffentlichen Kenntniß ge-
bracht, daß ein neuer Ausbotstermin
für das dem Benjamin Thalroſe und
der Frau Caroline Lahme gehörige,
allhier sub Hyp.-№ 67 belegene Grund-
ſtück dieſesgerichtlich auf den 13. März
1886 anberaumt worden.
Bauske Rathhaus, den 4. Februar
1886. № 505. 2

Balss, Nr. 3.
(21.01.1887)

Labi eefoptas, deſmit lauku ſaimneezibā
ſtrahdajamas mahjas, ar labu kweeſchu
un aħbolina ſemi, 8 werſtes no Bauskas,
Salatu leelzeta malā, top ſawadu atgadi-
jumu deħt no Jurgeem 1887. gadā uſ
wairak gadeem iſrentetas. Tuvakas ſi-
nas paſneedſ Bauska tirgotajs Lahma lgs
ſawā weefnizā pee tirguſ platscha Nr. 67.

Balss, Nr. 39
(28.09.1888)

Sautri bſejoliſchti no Dobelneeta.
Malsā 20 lap.
Lad attal no jauna dabonami:
Gewehrojami Latweeſchti.
Stiķes un atjereſumi no Adolfa Allunana.
Ma ſā 40 lap.
Augſchejās graħmatas dabonams: Riga pee P.
Behrſina, Suworowa eelā Nr 7, Bauskā pee
Lahmes lga weefnizā (Latw. beedribā), Lutumā
pee Baumana, Lielde Latw. beedribā, Zehlab-
ſtatē, pee Kraħtina, Jelgavā, pee S. Allunana
un ſewiſchti pee D. Allunana kundſes (Jelgavā
Katoku eelā Nr. 48). Šchāi peħdejā weetā nem
preti apſteļeſumus pa paſti (attalpaħrdewejeem pee
ſlatbras ſamakſas 25% pelnas), nem naudas weetā
paſmarlas un iſfuħta pa paſti apſtelletos eſſem-
plarus ari pa weenam.

Rigasche Zeitung,
Nr.141
(22.06.1888)

Balva komerciālajā, rūpnieciskajā jomā un lauksaimniecības izstāde, Mitau
1888. gads.

37. Johann Kronberg, Bauske. Für
landwirthſchaftliche Maſchinen.

Balss, Nr. 4.
(25.01.1889)

Bauskas Labdar. Beedriba
Beedreem top ſinams barils, ka beedru ſahr-
tes naħlamam beedribas gadam dabujamas pee
beedru ſinataja J. Lahme lga.
Preeſchneeziba.

Dienas Lapa (Rīga,
Petrograda),
Nr.272
(02.12.1903)

No Bauktas. Mūhfu masajā pilsētiņā
ir dažas dihvainas parādības, kuras pat leel-
pilsētniekiem būtu grūti saprotamas. Tā mēhs
leelu laiku nēwarejām saprast, kapeh mums ja-
matfā albara Lodes alias **Lodinga** weefnizā
12 kap. par pudeli „pilsenera“, kamehr fāšas
pasčas alus daritawas „pilseneri“ waram dsert
Selgawā un Rīgā par 10 kap. pudelē. Te fā-
ruden atwehra tirgotajš Drengers weefnizu un
tur ari pahrdewa **Lodinga** „pilseneri“ par 10 kap.
pudelē un nu no fā laika „krita ženas“ ari
Lodinga weefnizā: tagad ari te waram dsert
pudeli „pilsenera“ par 10 kap. Tā ir konkurenze!
Dihwaina parādība ari ir tā, ka weetejā „Amat-
neeku beedribā“ naw neweena laikraksta, kuseh at-
teektos uš kaut kahdu amatu. Leelpilsētnieki
faka, tas nahtot no tam, ka „Amatneeku beedribas“
wadoni esot nespehjiigi beedribas likteni tahlat
wadit. Bet kas wineem to tizēs?! Mēhs ne,
ne! Tomehr leelpilsētniekiem tiz.
Martinsch Hallo!

Baltijas Vēstnesis,
Nr.53
(05.03.1904)

wižām rihlošchanām šini leetā. Starp žitu
weetejš diletantu pulziņš 29. februara wakarā
šarihloja **Lodinga** namā teatri ar dsihwām bildem
Sartanam Kruštam par labu, un ari pee šhi is-
rihlojuma šarihlošchanas Brandenburgā kungs
dsihwi peedalijs. Un panahkumi bija, kahdus
tikai wareja wehletees. Sahlē wižas weetas bija
ispahrdotas, tā ka škaidru atlikumu rehkinaja uš
150 rubleem. Tas šmulatais pee tam bija, ka

1910.10.20
Rigasche Neueste
Nachrichten :
Organ für liberales
Deutschtum

Totenliste.
Oskar Jacoby, 16. Okt. in Petersburg.
Reinhold Lütke, 15. Okt. in Petersburg.
Alexander Fedoroff, 17. Okt. in Petersburg.
Andreas Thorey, 3. Okt. in Seefeld bei Berlin.
Karl Märzin, 72 J. alt, 15. Okt. in Dorpat.
Hildegard v. Francken, geb. Strale af Etna, 87 J. alt, 15. (28.
in Stockholm.
Theodor Lohding, 68 J. alt, 16. Oktober in Bauste.

Dzimtenes
Vēstnesis, Nr.53
(05.03.1913)

Bauska. Senata spriedums wa-
lodaš leetā. Bauskas policija bija ap-
suhdējuse weetejās Berlīnes restorācijas ihpajch-
neefu Bruno Lodinu pee weetejā meerteesnescha
uj meerteesneschu joda litumu 29. Š pamata ta-
dehl, ta apsuhdjetais jau wairat tā 15 gadus
jauwā restoracijā turejis par atbildigo komiju
tahdu Jehlabu Kalnīnu, tas freeru walodu ne-
praidams jarunajās jawās amata darijchanās ar
policiju, atzījes walbi, teesu eestahdem un ar
weenigi freeru walodu protojchu publisku titai
gaur iultu, tant gan Kurfemes gubernatora iz-
doto obligatorisko nosazījumu 27. Š no atbildi-
geem komijem praja pamatigu freeru walodas
prajchanu. Meerteesnesis ujlifa Lodinam par
freeru walodu neprotjcha komija turejchanu 25
rbi. joda un noteejaja uj freeru walodu proto-
jcha komija peeremjchanu Kalnina weetā. Scho
no Lodina pahrsuhdseto spreedumu apstiprinaja
neween Jelgawas meerteesneschu sapulze, bet ta-
gad ari waldojchais jenats. „Dj.“

Bauskas
Vēstnesis, Nr.1
(20.07.1923)

Bauskā,
Kurfemes weefnizā
Kalna celā Nr. 3, pee turgus.
Peedamā par mehrenām zenam:
Siltus, aukstus eebenus, dārdha-
das wihtus un liferūs un pirmsta-
hgu alu. Glīhtas ištabas eebraunjeem.
Kaiņa aptalposchana.
Augstacemibā:
A. Müller.

Latvijas Biškopsis,
Nr.6 (01.06.1923)

Pie ka un kur kursī notureti		Kursu laiks.
Pie Vecsaules Lauks. b-bas, Vecsaules muižā	29. janv.—1. febr.	
„ Bauskas un apk. b. b-bas, Bauskā, Kurfemes viesnīcā	29. janv.—5. febr.	
„ Vilkenes un apk. b. b-bas, Vilkenes pag. namā	19.—21. februar	
„ Baltijas Lauks. b-bas, Valmierā, Baltijas Lauks. b-bas namā	24.—26.	
„ Gīpkas Izglītības b-bas, Gīpkas pamatskolā	5.—7. martam	

Bauskas
Vēstnesis, Nr.32
(15.08.1924)

 Kuize,
angļu ponter
fugas, labi nowesta, lehti
pahrdodama, peeprastit pee
Müller lga Kurfemes
weefnizā. 184

Balss
1925.03.25

Bauskas Patērētāju Biedrības valde
uzaicina biedrus ierasties **14. apr. š. g.**,
pikst. 10 rītā, **Bauskā, Kurzemes viesnīcā**
uz
pilnu biedru sapulci.

Bauskas
Vēstnesis, Nr.5
(05.02.1926)

†
Piektdien 29. janvārī šķ. g., pikst. 12.30, sēdējais no mums stingri mīļotais vīrs un mūsu mīļais andeķis
bēdus, bēdulis, otkals un zvaigzne
Aleksanders Eischens Mullers,
dzimis 12. oktobrī 1888. g.
Drogo aizgājušu ievadu no sēdru mājās uz **Bauskā** kapotim sēdēt, 6. februārī, pulksten 3 pēc pusē.
Uz klusu pavadīšanu lūdz
dsili sehojoschee peederigee.

Bauskas
Vēstnesis, Nr.6
(12.02.1926)

Ģirsnīgu pateizību īstāfu wīseem,
kaš nehma līkšdabībn mana wīhra
Aleksandra Müllera
iļwadišānā uš pēhdejo dušn, 6. februārī šķ. g.
Otilija Müller.
375

Bauskas
Vēstnesis, Nr.48
(28.11.1930)

Cehdi attīlāhi domeš preetšschē-
detajš U. Kahrllīnšch Molāfa pagahju-
schās sehdes protokolu. Vee protokola
zel eebildumus Warenais un Wihlšne,
jo ešot eeprotokoletš nepareiši taš, ka
dome īsdewuši D. **Müllera** īdsei 1. šchē-
raš trašteeri un beedribas bušeti, kaut
gan fawā luhgumā ta luhguši un dome
attīlahwuši tīfat 1. šchēraš trašteeri. Se-
protokolejumu tomehr negrofa. Bīl-w-

Bauskas
Vēstnesis, Nr. 32
(09.08.1930)

LAUKSAIMNIEKU IEVĒRĪBAI!
— Pērkam —
bastarda un āboliņa
sēklas
Maksājam zolidas cenas
J. Arenštams un Co.
Kalna ielā Nr 6 („Kurzemes“ viesnīcas sētā).

Bauskas Avīze,
Nr.2 (16.01.1931)

Pahrzeļšmees garā uz Bausku. Te
atvehrta jauna 1. šķēras weefniza, kas
fauzas tā:
„Kurzemes weefniza“
„Hotel Müller.“
Kā redsat, tad arī te nekas nav ša-
protams. Weefnizas hotels, wof **hoteles**
weefniza, jeb warbniht **hoteles** **hotele** —
to finās weens patš Müllera kungs!

Bauskas
Vēstnesis, Nr.27
(03.07.1931)

Pusdienas (2 ēdieni) Ls 1,
kā arī ēdieni à la carte
katrā laikā.
Telpas viesiem atvērtas
kā darbdienās, tā arī svē-
tdienās līdz plkst. 2 nakti.

Vakaros
muzika.
**KURZEMES
VIESNICA
BAUSKA**

Lētas pusdienas
ir daudz vietās, bet
lētas un labas tikai
KURZEMES VIESNICĀ
No plkst. 12—17
pusdienas 60 snt.
(3 ēdieni)
No plkst. 18—21
vakariņas 50 snt.

**KURZEMES
VIESNICA
BAUSKA**

Bauskas
Vēstnesis, Nr.8
(19.02.1932)

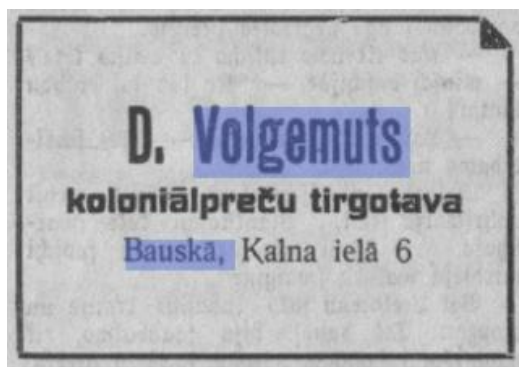
Bauskas Avīze, Nr.
45
(30.12.1932)

D. Bērmans
Iebraucamā vieta „Pie Mārtiņa“
(Kurzemes viesnīcas sētā.)
Katrā laikā dabonami
zirgi par lētām cenām

Bauskas
Vēstnesis, Nr.7
(17.02.1933)

Taube un Joselewskis
manufaktūras un gatavju drehbju weifals
Bauskā, Kalna celā Nr. 6
inwenturas ispaбрdoshana
par wehl nebijuschi lehtām zenam
no 15. februara līhbj 1 martam
Stihda audumi,
Wilnas drehbes,
Modes prezes,
Kurpes
Kestēs par puszenam.
Lūhbj nahlī pahreeznatees!

Bauskas Avīze,
Nr.15
(12.04.1933)

Valdības
Vēstnesis, Nr.285
(15.12.1934)

Jelgavas apgabaltiesas tirdzniecības reģistra tiesnesis, pamatojoties uz tirdzniecības reģ. not. 39. p., paziņo, ka ar viņa 1934. gada 11. decembra lēmumu Jelgavas apgabaltiesas tirdzniecības reģistra „A” daļā (reģ.144. num. ir ierakstīts: Firma „Kurzemes viesnīca, īpašniece Otilija Millers”. Tirgotāja Otilija Millers (Müller) dzimusi Misas pagastā 1884. g. 23. janvārī un dzīvo Bauskā, Kalna ielā 6. Uzņēmums – I šķiras traktieris un viesnīca – atrodas Bauskā, Kalna ielā 6, un tā darbība atklāta 1931. gada 1. janvārī. Jelgavā, 1934. g. 11. decembrī. L. 1957 27153
Tiesnesis G. Voitkus, sekretāra v. i. Ed. Zvirgzds.

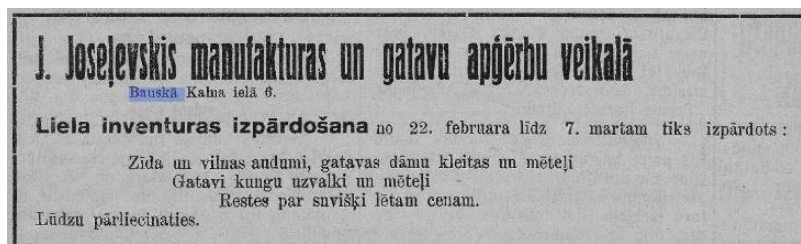
Valdības
Vēstnesis, Nr.278
(07.12.1934)

Valdības Vēstnesis, Nr.278 (07.12.1934)
Jelgavas apgabalt. Reģistrācijas nodaļa, pamatodamās uz 1923. g. 18. jūlija lik. par biedrībām, savienībām un politiskām organizācijām 17. p., paziņo, ka minētā tiesa civilnodaļas 1934. g. 15. novembrī atklātā sēdē nolēma: reģistrēt Biedrību „Bauskas-Rundāles” muzejs, ierakstot viņu to biedrību reģistra pirmajā daļā, kurām nav peļņas iegūšanas mērķa. Biedrības valdes sēdeklis atrodas Bauskā. Jelgavā, 1934. g. 24. novembrī.
L. 138/34 24706x, Reģ. nod. pārz. G. Voitkus., Sekretāra v. V. Stūris

Rīts, Nr. 94
(04.04.1935)

Bauskas
Vēstnesis, Nr.8
(22.02.1935)

Zemgales Balss,
Nr. 187
(20.08.1936)

Ar silķu sālījumu trotuāra mala gar „Kurzemes” viesnīcas sētu pie Jelgavas-Bauskas autobusu pietātnes nolietā gaŗa strīpa ar silķu sālījumu, kas izplata riebīgu smaku.

Ilustrētā Tehnika.
Motors un sports,
Nr.4 (01.04.1937)

BAUSKĀ:

KURZEMES VIESNĪCA — Bauskā
Aizsargu ielā 6. Tālr. 112.
Silti un auksti ēdieni. Mērenas cenas. Jaunremontētas telpas.
Auto novietošana.

Viesnīcai glītas, plašas telpas un ēdamzāle ar radio mūziku. 1. šķ. rest. atvērts no 9 r. — 2 naktī. 15 istabas, kas gaumīgi jaunremontētas. Maksa no Ls 2 — Ls 5. Apkalpe runā bez valsts valodas vēl arī vācu, krievu un angļu valodās.

Valdības
Vēstnesis, Nr.3
(05.01.1938)

Rīgas apr. 1. iec. mīertiesnesis, pamatojoties uz Lik. par Civillik. spēkā stāšanās laiku un pārejas laika noteikumiem 1. p. 2. d. un 6. p. un Civillik. 143. p., paziņo, ka 1937. g. 29. decembrī laulāto mantisko attiecību reģ. 58. lapā ierakstīts, ka starp laulātiem Hermani (Hermann) Kānu (Kahn), dzim. 1886. g. 13. jūnijā Jaunjelgavā, un Feigu Kāns (Kahn), dzim. Frenkelis, dzim. 1897. g. Vilkomirā, Lietuvā, no 1928. g. 5. janv. Pastāv visas mantas šķirtība (Civillik. 117. p. un turpm. p.), kas nodibināta ar 1928. g. 4. notāra M. Čulkova katrfori ar aktu grām. 1. num. noslēgto līgumu. 1937. g. 29. decembrī.

Valdības
Vēstnesis, Nr.213
(20.09.1938)

Jelgavas apgabaltiesas tirdzniec. reģ. nod., pamatojoties uz Tirdzniec. reg. not. 39. p., paziņo, ka saskaņā ar tirdzniec. reg. tiesneša 1938. g. 16. sept. lēmumu (1938. g. 187. žurn. num.), Jelgavas apgabaltiesas tirdzniecības reģistra „A” daļas 937. reg. num. ir ierakstīta firma „Davids Volgemuts”. Dāvids Volgemuts piedzimis 1890. g. 4. oktobrī Bauskā un dzīvo Bauskā, Pils ielā 6. Uzņēmums dažāda veida jauktu preču tirgotava atrodas Bauskā, Aizsargu ielā 6, un tā darbība atklāta 1924. gada 1. janvārī. Jelgavā, 1938. g. 16. sept. „A” 937. 1. 17550e
Tirdzn. reg. tiesn. J. Grinbušs., sekret. v. i. E d g, Z v i r g z d s.

Aizsargs, Nr.10
(15.10.1938)

Kolonial-, velosipēdu un ieroču veikals
D. Volgemuts
Bauskā, Aizsargu ielā 6.
Tālr. 98.

Rīts, Nr.207
(29.07.1938)

Nams muzeja vajadzībām
Bauskas pilsētas valde noslēgusi līgumu ar namsaimnieku Balto par viņa nama Uzvaras ielā 4 iegūšanu pilsētas īpašumā. Namā pēc tā pārbūves paredzēts iekārtot Bauskas muzeju.

Bauskas
Vēstnesis, Nr.33
(19.08.1938)

Mūžībā aizgājis namsaimnieks.

Pag. svētdien Bauskas pilsētas kapos apbedīja Bauskas namsaimnieku Jāni Balto(12.03.1866. – 14.08.1938.), kura namu apm. mēnesi atpakaļ ieguva pilsētas valde pret mūža alimentiem. Sakarā ar nelaiķa drīzo nāvi, pirkums iegūst dāvinājuma nozīmi, kā to nelaiķis savā laikā bija vēlējies. Slimnīcu un apbedīšanas izdevumus sedza pilsētas valde.

Valdības
Vēstnesis, Nr.35
(11.02.1939)

Jelgavas apgabalt. Bauskas
apr. tiesu izpildītājs paziņo, ka
„Vald. Vēstneša“ 1938. g. 9. dec.
280. num. izsludinātā izsole par
Bruno-Ādolfam **Lodingam** pie-
derošā **Bauskas** pilsētas imo-
bila ar zemes grāmatu reģ. 67.
num., pārdošana š. g. 15. feb-
ruarī — atcelta.
Bauskā, 1939. g. 7. februārī.
254. l. 34763g
Tiesu izpild. A. Vīgants

Bauskas
Vēstnesis, Nr.5
(03.02.1939)

Lielā sezonas izpārdošanā
piedāvāju par ļoti lētām cenām
dažādus dāmu, kungu un bērnu apģērbus,
kakla saites, dāmu zeķes, dāmu un kungu
lakatus.
Izpārdošana ilgs līdz 15. februārim.
J. Joselevskis,
Bauskā, Aizsargu ielā 6.

Valdības
Vēstnesis, Nr.279
(08.12.1939)

Jelgavas apgabaltiesas tirdzn.reģ. nod., pamatojoties uz tirdzniec. reģ. riot. 39. p., paziņo, ka, saskaņā ar tirdzniec. reģ. tiesneša 1939. g. 5. decembra lēmumu (1939. g. 447. žurn. num.), Jelgavas apgabaltiesas tirdzn. reģistra ~A" daļas 1091. reģ. numurā ir ierakstīta firma "Judels Joseļevskis". Judels Joseļevskis dzimis 1890. gadā 28. janvārī Minskas gub. (Krievijā) un dzīvo Bauskā, Vienības ielā 42. Uzņēmums manufaktūras, gatavu drēbju un veļas tirgotava atrodas Bauskā, Aizsargu ielā 6, un tā darbība atklāta 1935. gadā.

Jelgavā, 1939. g. 5. decembrī. „A" 1091. 1. 25831 v
Tirdzniec. reģ. Tiesnesis V. Kleinbergs.

Bauskas
Vēstnesis, Nr. 36
(08.09.1939)

Par velosipeda zādzību — cie-
tumā. **Bauskā**, Kurzemes viesnīcas
iebraucamā vietā, Konstantīns Dimbelis
uzglabāšanai nodevis savu velosipedu.
Pēc neilga laika iebrucamās vietas
turētāja Marija **Izaka** pamanijsi, ka
velosipeds nozagts. Viņa izgājusi uz
ielas un ieraudzījusi, ka velosipedu pa-
ņēmis Roberts Adāmais no Islices pag.,
kurš iebrucamā vietā pirms tam izgu-
lējis dzērumu. Par velosipeda zādzību
Bauskas apriņķa 1. iecirkņa mīrtiesnesis
Adamaiti sodīja ar 4 mēnešiem cie-
tumā.

Valdības
Vēstnesis, Nr.259
(14.11.1939)

PERSONU SARAĶSTS,kuras 5.b repatriācijas iecirknī, saskaņā ar 1939. g. līgumu par vācu tautības Latvijas pilsoņu repatriāciju, š. g. 13. novembrī atlaistas no Latvijas pavalstniecības.

56. Hedda-Marie Lodiņš (Lohding), dzim. 1917. g. 27. X Bauskā, dzīvo Bauskā, Vienības ielā 39.
 57. Marta (Martha) Lodiņš (Lohding), dzim. 1879. g. 28. XI Bauskā, dzīvo Bauskā, Sudmalu ielā 39.
 58. Zelma (Selma)-Helene Lodiņš (Lohding), dzim. Drenger, dzim. 1883. g. 14. XI Bauskā, dzīvo Bauskā, Sudmalu ielā 39.
 59. Bruno Lodiņš (Lohding), dzim. 1880. g. 27. XI Bauskā, dzīvo Bauskā, Sudmalu ielā 39.
 60. Aleksandrs (Alexander) Lodiņš (Lohding), dzim. 1883. g. 10. X Bauskā, dzīvo Bauskā, Sudmalu ielā 39.

Bauskas
 Vēstnesis, Nr.49
 (08.12.1939)

Atver otru veikalu.
 Bauskas patērētāju biedrība savu patērētāju labākai apkalpošanai šīs dienas bij. D. Volgemuta veikala telpās atver savu otru veikalu, kurā specialu uzmanību pievēršis »Bekona eksporta« gaļas ražojumu izstrādājumiem, kā: visāda veida desām, žāvētai gaļai, gaļas konserviem u. c. Tāpat veikalā ierādīs plašāku vietu saldumu rūpniecības izstrādājumiem un augļiem. Jauno veikalu vadīs A. Grundmanis.
 Bauskas patērētāju biedrība savā darbības laikā ieguvusi Bauskas un apkārtnes patērētāju uzmanību un atzinību, ko sabiedrība neliegs arī jaunajam pasākumam.

Valdības
 Vēstnesis,
 Nr.56
 (08.03.1940)

Tiesu izpild. A. V i g a n t s.

Jelgavas apgabaltiesas Bauskas apriņķa tiesu izpildītājs, kura kanceleja ir Bauskā, Pils ielā 48, pamatojoties uz Civilproc. Mk. 1280-1306. p., paziņo, ka:

- 1) Latvijas hipotēku bankas prasības par Ls 33.459 ar proc. un izdev. piedzišanai 1940. g. 29. maijā, plkst. 10, Jelgavas apgabaltiesas sēžu zālē pārdos 1. publiskā izsolē Bruno Lodinga nekustamo īpašumu, kas atrodas Bauskā, Aizsargu ielā 6, ierakstīts zemes grāmatu reģistri ar 67. num. un sastāv no gruntsgabala ar 2 divstāvu mūra namiem uz tā;
- 2) nekustamā īpašuma izsoles vērtība Ls 33300,00;
- 3) tam ir hipotēku parādi Ls 70000,00 ;
- 4) solītājiem jāiemaksā Ls 3309,00 drošības naudas novērtējuma desmitā daļa un jāuzrāda tieslietu ministra atļauja pārdodamā nekustama īpašuma iegūšanai tajos gadījumos, kad šāda atļauja ir vajadzīga pēc likuma.
- 5) nekustama īpašuma zemes grāmatu ved Jelgavas-Bauskas zemes grāmatu nodaļu.

Līdz izsoles dienai jāpieteic tiesības, kas novērš nekustama īpašuma pārdošanu. Pārdodamā nekustama īpašuma dokumentos, kas ir tiesu izpildītāja rīcībā, var ieskatīties viņa kanceleja, bet 2 nedēļas pirms izsoles dienas Jelgavas apgabaltiesas civilnodaļas kancelejā.

Bauskā, 1940. g. 29. februārī.

Valdības
Vēstnesis, Nr.192
(24.08.1940)

Īpašums nostiprināts uz Latvijas Kreditbankas vārda

Bauskā:		
1435.	Upes ielā 7	Angelika Brandis Bauska — 9
1436.	" " 11	" — 11
1437.	" " 1	" — 20
1438.	Vienības ielā 41	" — 26
1439.	" " 39	" — 27
1440.	" " 9	" — 44
1441.	" " 5	" — 46
1442.	" " 3	" — 47
1443.	Aizsargu ielā 6	" — 67
1444.	Tirgus laukumā 22	" — 88
1445.	Saules ielā 4	" — 92-b
1446.	Pasta ielā 7	" — 94
1447.	Pils ielā 29	" — 108-a
1448.	" " 56	" — 134
1449.	Saules ielā 6	" — 139-a
1450.	" " 8	" — 144
1451.	Pils ielā 6	" — 165
1452.	Rūpniecības ielā 9	" — 169
1453.	Dārza ielā 4	" — 190
1454.	Aizsargu ielā 26	" — 205 un 206
1455.	Rīgas ielā 4	" — 215
1456.	Salatu ielā 20	" — 228
1457.	Baznīcas ielā 4	" — 315
1458.	" " 1	" — 390
1459.	Imantas ielā 1	" — 416
1460.	Pils ielā 54a	" — 466
		" — 466

Zemgales
Komunisti
(Jelgava), Nr.72
(01.11.1940)

Bauskas notāre Herta Varenais
Vienības ielā 28,
pamatojoties uz Līguma par tirdzniecības uzņēmumu pāreju,
paziņo,
ka, saskaņā ar viņas kantori 1940. gada 30. oktobrī ar reģ. 1593 num. apliecināto pirkuma līgumu Jūdels Joselevskis, dzīvojošs Bauskā, Vienības ielā Nr. 42, pārdeva Bauskas Patērētāju biedrībai pārdevējam piederošo Bauskā, Padomju ielā 6 atrodos manufaktūras, gatavu drēbju un veļas tirgotavu ar firmu «Jūdels Joselevskis», ar visu iekārtu, precēm un visu aktīvu un pasīvu par pirkuma maksu Ls 35.932,80, kuru pircēja sedz, uzņemoties mīn. tirgotavas parādus Ls 8263 apmērā, bet pārējo samaksājot pārdevējam pirms līguma parakstīšanas.
Notāre: H. Varenais.

Bauskas
Vēstnesis, Nr.8
(25.02.1944)

**Grāmatvedis-destdzi-
gi vajadzīgs** Kurzemes
viesnīcai Bauskā. Darbs
1—2 stundām dienā
(varbūt kā blakus no-
darbošanās). Pieteikties
pie viesnīcas īpašnieces
vai pārvaldnieka, tāl-
runis 112.

Tēvija, Nr.192
(16.08.1944)

Meklē Kurzemes viesn. īpašnieci
OTILIJU MILLERI un
EMMU GALVINU
no Bauskas, Aizsargu ielā 6 un
VILI STRAZDINU
ar ģimeni no Codes Rūķīšiem.
A. Drusts Rīgā, V. f. Pletenberga
(Elizabetes) g. 14, T/N. Pauls Ro-
mans veikalā.

Bauskas Darbs,
Nr.12
(08.03.1945)

Bauskā pārdēvētas ielas

1. Aizsargu iela par Padomju ielu, 2. Plūdoņa iela par Andrēja Upīša ielu, 3. L. Baznīcas iela par Sarkanarmijas ielu, 4. Katolu iela par Grigāna ielu, 5. M. Baznīcas iela par Strautnieka ielu, 6. Iman-
tas iela par Lauku ielu, 7. Vienības iela par Rīgas ielu, 8. Pulkv. Kal-
paka iela par 14. septembra ielu, 9. Pulkv. Brieža iela par Pionieru ielu, 10. Tirgus laukums par Ok-
tobra laukumu.

Bauskas Darbs,
Nr.49
(28.07.1945)

Gleznotāja
Teodora Karašas
gleznu izstāde Bauskā, kultūras
namā (bij. Kurzemes viesnīcas telpās)
atvērta sākot ar 21. VII—30. VII 45. g.
katru dienu no pl. 10—18.

Bauskas Darbs,
Nr.54
(26.05.1946)

Visi interesenti var pieteikties
pie Bauskas kultūras nama vadītāja
b. Bušmaņa Padomju ielā 6.
J. K.

Bauskas Darbs,
Nr.24
(14.03.1946)

Bauskas Darbs,
Nr.92
(28.08.1946)

Aizrādījumi
Visu iestāžu, arī baznīcu un
slimnīcu, vadītājiem viņu rīcībā
esošās bibliotēkas un grāmatu
fondi obligāti jāreģistrē līdz 20.
martam Bauskas apr. Kultūr-
izglītības iestāžu nodaļā, Bauskā,
Padomju ielā 6.
Bauskas apr. Kultūrizglītības
nodaļas vadītājs

Visi radio īsviļņu interesenti var
ieteikties Bauskas apriņķa kultūras
namā Padomju ielā Nr. 6, kur
notiks praktiskas un teorētiskas mācī-
bas.
* * *
Sākot ar šā gada 8. augustu,
sāk darboties aviācijas sekcija.
Visi interesenti var pieteikties
Bauskas apriņķa kultūras namā
Padomju ielā Nr. 6.

Bauskas Darbs,
Nr.79
(28.07.1946)

Bauskas bibliotēkas darbs vērsas plašumā

Lai darba laudis varētu savas zināšanas visās nozarēs papildināt, Padomju Savienībā ir noorganizēts plašs bibliotēku tīkls. Arī Bauskā aprīnķa bibliotēkas darbs vērsas arvien plašumā, un salīdzinot ar 1940. gadu, trīskārtīgi ir audzis lasītāju un grāmatu skaits.

Bibliotēka ir pārgājusi uz jaunām plašākām telpām Padomju ielā Nr. 6, kur Bauskā iedzīvotāji var ne tikai saņemt grāmatas lasīšanai mājās, bet arī savu brīvo laiku pavadīt lasītavā, lasot centrālos PSRS un Latvijas PSR žurnālus un avīzes.

Bibliotēkas darbinieki strādā pie četrtās piegādes materiālu sako-
pošanas, zīmējot diagramas, izga-
tavojojot tematisko avīžu izgriezumus
albumus, sastādot fotomontažu.

Regulāri katru mēnesi iznāk
sienas avīze, kura, piedaloties bib-
liotēkas aktivam, top arvien gan
ilustrāciju, gan satura ziņā bagā-
tāka.

M. Eglīte

Bibliotēkas vadītāja

Padomju
Jaunatne, Nr.164
(21.08.1947)

Tāpat sabiedrisko telpu veidā re-
montē arī pārējos Bauskā aprīnķa
tautas namus un bibliotēkas. Šoru-
den daļēji atjaunos arī bijušā Baus-
kā pilsētas kultūras nama telpas.
Tur pagaidām tiekārtos aprīnķa bib-
liotēku un novada pētīšanas muzeju.

E. Laipnieks

Bauskas Darbs,
Nr.43
(17.04.1947)

Bauskā atvērts Novada pētīšanas muzejs

Saskaņā ar Latvijas PSR Minis-
tru Padomes lēmumu Valsts
Vēsturiskais muzejs Pilsrundālē
tiek pārveidots par Novada pē-
tīšanas muzeju un pārcelts uz
Bausku.

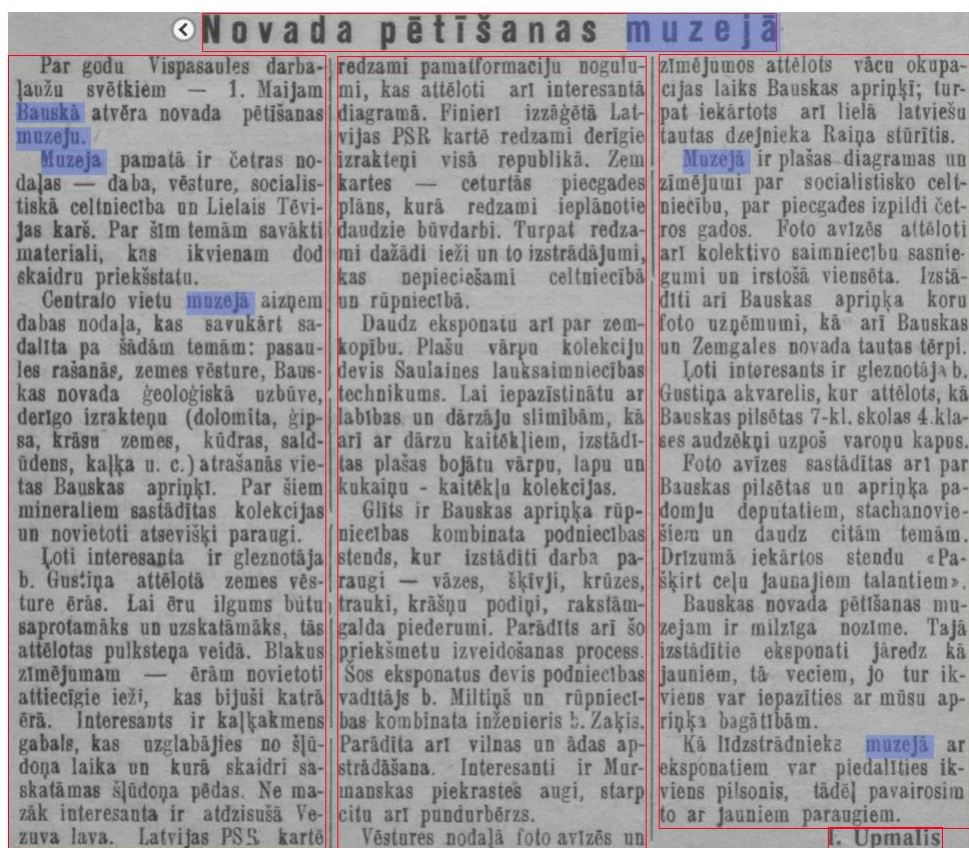
Novada pētīšanas muzejs vāc,
uzglabā un pēti vēsturiskus
dokumentus, mākslas objektus,
dabas bagātības, ziņas un infor-
māciju, kas raksturo novada
dabu, vēsturi un pašreizējo
dzīvi.

Lai šo plašo darbu veiktu,
muzejs aicina sadarboties visas
iestādes, kuru darbība saistīta ar
novada pētīšanu. Muzejs aicina
līdzdarboties padomju un zināt-
niskos darbiniekus, pilsētas un
lauku inteliģenci, pieredzes ba-
gātus darba praktiķus, skolu jau-
natni un visus interesentus.

Muzejs lūdz dāvināt vai pār-
dot vēsturiskus materiālus (do-
kumentus, fotoattēlus u. c.), ko-
lekcijas, mākslas un etnografis-
kus priekšmetus.

Piedāvājumus pieņem un infor-
māciju sniedz otrdienās un
piektdienās no plkst. 12 — 14,
citās darba dienās no plkst.
17 — 19 Bauskā, Rīgas ielā
Nr. 6. Muzeja vadība

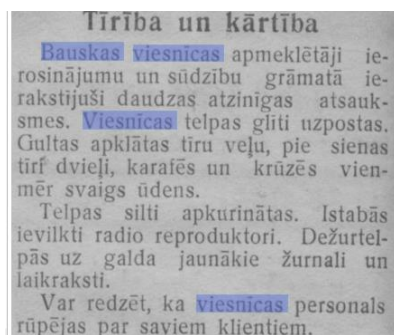
Bauskas Darbs
1948.05.12

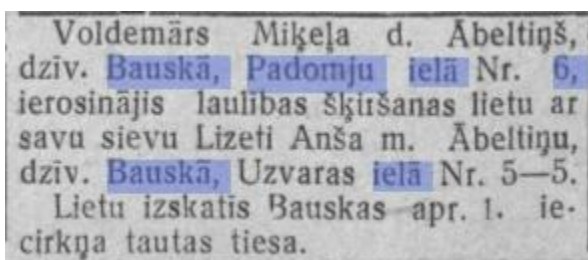
Bauskas Darbs
07.05.1948

Jāizmanto arī jaunatvērtā novada pētīšanas muzeja materiāli Bauskas kulturas namā. Arī bibliotēkas darbs jāpārskatī, lai tās pirmā kārtā apkalpotu skolu audzēkņus, izsniedzot tiem vajadzīgo palīgliteratūru.

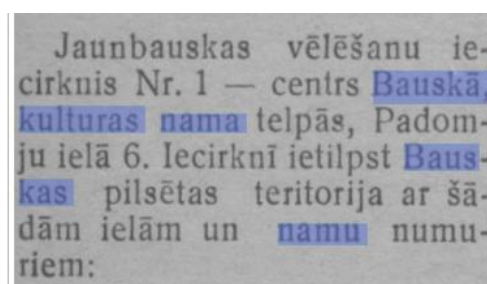
Bauskas Darbs,
Nr.13
(30.01.1949)

Bauskas Darbs,
Nr.44
(13.04.1949)

Bauskas Darbs,
Nr.8 (18.01.1950)

Bauskas Darbs,
Nr.78
(30.06.1950)

Kultūras nama atjaunotāji sacensās

Visa rajona darbaļaudis vē-
rīgi seko **Bauskas kultūras**
nama celtnieku darbam. Līdz
Padomju Latvijas 10. gada-
dienai — 21. jūlijam atlicis
īss laiks, bet **kultūras nama**
atjaunotāji tomēr nolēmuši
šajā dienā krāšņo celtni no-
dot lietošanā un pašizliedzīgi
arī strādā, lai doto solījumu
izpildītu.

Klaudz namdaru cirvji,
elektromontieri kaļ sienās va-
dus, koši mirdz jau nokrāso-
tie zāles griesti. Pēdējos
iekšdarbus beidz apmetēji.
Visu celtnieku kolektīvu vieno
doma—ātrāk nobeigt darbus,
izdarīt tos labāk.

Socialistiskās sacensības
priekšgalā izvīrziņusies namda-
ru brigade. Namdari b. b.
Bergholcs un Zemītis apņē-
mušies visus darbus nobeigt
12 dienās, bet strādā tādiem
tempiem, kas nodrošina darbu
daudz ātrāku veikšanu.

Godam savu solījumu tura
elektromontieri. Pēc socialis-
tiskās sacensības saistībām
viņiem katru dienu jāveic 6
procenti no vēl atlikušo dar-
bu apjoma, bet 27. un 28.
jūnijā elektromontieri padari-
ja gandrīz otrīk.

Par 160—170 procentiem
dienā paaugstinātas darba
normas izpilda mūrnieki —
apmetēji. 70 gadus vecais
mūrnieks b. Vitkovskis un
viņa darba biedri Atvars,
Skangaļūns un Birznieks var
lepoties nevien tikai ar ātro
darbu, bet, galvenais, arī ar
teicamo darba kvalitāti. Tei-
cami strādā arī pārējie amat-
nieki.

Biedri **kultūras nama** cel-
tnieki! Augstāk socialistiskās
sacensības karogu! Atjaunoto
ēku jānodod ekspluatācijā
paredzētā termiņā—tā ir jūsu
goda lieta!

Bauskas Darbs,
Nr.87-88
(21.07.1950)

Faunā kultūras pils

Atkāpjoties zem Padomju
Armijas trieciena, vācu fašistu
barbari savā postītārkā izni-
cināja tiltus pār Mēmeles un
Mūsas upēm un visas lielākās
celtnes **Bauskā**, tai skaitā arī
kultūras namu.

Padomju ļaudis pašizlie-
dzīgā darbā dziedēja dzimtai
pilsētai cirstās brūces. 1949.
gada jūlijā tautas talkas veidā
stājās arī pie **kultūras nama**
atjaunošanas. Valrāk kā tūks-
toš darba stundas pilsētas uz-
ņēmumu un iestāžu darbinie-
kiem bija jānostrādā pie dru-
pu novākšanas, lai amatnieki
varētu uzsākt darbu.

Isajā laikā iemūrēja 40
tūkstoš ķieģeļu, apmetā 2000
kvadrātmētru apmetumu, no-
klāja 1500 kv. jumta, ielika
600 kv. grīdu un veica pla-
šus skārdnieku, kanalizācijas,
elektriskās instalācijas, krāso-
šanas un citus darbus.

Un, lūk, šodien mūsu re-
publikas lielajos svētkos ēka
atjaunota!

Kā spogulis spīd parkets
plašajā zālē. Te ir 400 sēd-
vietu. Glītas ir aktieru istabas,
loažē telpas, vestibils. Visur
vēl smaržo pēc grīdu vaska
un svaigā krāsojuma. Gries-
tus un sienas grezno Rīgas
17. mākslas amatnieku stu-
das audzēkņu ģipsa veidoje-
mi.

Pašizliedzīgi, laika un pū-
les nežēlojot, ir strādājis viss
celtnieku kolektīvs. Tie ir:
mūrnieki J. Vitkovskis, A.
Krampuls, K. Atvars, J. Skan-
gaļūns, R. Birznieks; namdari
A. Bergholcs, V. Zemītis, J.
Laivenieks; krāsotāji M. Ma-
zurs, A. Laiks, A. Šidla;
elektriķi V. Bankovskis, P.
Barņiks; skārdnieks un jum-
nieks R. Turķis, santehniķi J.
Kazeļūns un E. Odris; strād-
nieki J. Dobelis, R. Baris, J.
Roga, R. Liskops, S. Sudņiks.

Prasmīgi būvdarbus vadījis
inženieris Raimonds Kārklītis.
Bauskas darbaļaudis ir sa-
ņēmuši krāšņu svētku velti.

Bauskas Darbs
Nr.149
(13.12.1950)

149 (837) Trešdien, 1950. g. 13. decembrī

MUMS RAKSTA

Novadpētniecības muzeju apskatot

Mūsu rajona novadpētniecības muzejs ir pārvietojies jaunās un ērtās telpās, līdz ar ko eksponātu izvietojums ir kļuvis ērts un pārskatāms. Tomēr ir daži ievērojami si-
kumi, kas daudzos **muzeja** apmeklētājus neapmierina. Trūkums ir tas, ka daudziem **muzeja** izstādītajiem eksponātiem nav pievienoti pas-
skaidrojoši uzraksti.

Lūk, **Bauskas** rūpniecības kombināta podniecības izstrā-
dājumi, starp kuriem redza-
mi daudzi mākslinieciski da-
rināti priekšmeti. Daudzi **mu-
zeja** apmeklētāji vēlētos zi-
nāt meistara vārdu, kura
veiklās rokas šos priekšmetus
darinājušas, bet tas par nožē-
lošanu nekur nav minēts.

Ējam tālāk... Vitrinā iz-
stādīti dažādi rokdarbi: cimdi,
dažādas seģenes un glīti tau-
tas tērpi. Turpat blakus glīti
un izteiksmīgi kokgriezumi,
bet atkal nav zināms, kāda
mākslinieka roka to visu da-
rinājusi. Sevišķi **muzeja** ap-
meklētājus neapmierina put-
nu, zivju un dažādo sīko
dzīvnieku kolekcijas, kur
no vairākiem desmitiem ek-
sponātu tikai pie dažiem ir
uzraksti ar šo dzīvnieku no-
saukumiem.

Daudzi plakati un fotouz-
ņēmumi attēlo mūsu rajona
rūpniecības attīstību, kolchozu
un sabiedrisko dzīvi. Tomēr
arī šeit ir daži trūkumi. **Mu-
zeja** apmeklētāji vēlētos red-
zēt materiālus par tik ievē-
rojamu parādību kolchozu
dzīvē kā kolchozu apvieno-
šanos, kā arī par gatavo-
šanos vietējo darbaļaužu de-
putātu padomju vēlēšanām.

Muzeja iekārtojums visumā
ir glīts, un tas labi atspoguļo
mūsu rajona sabiedrisko dzīvi,
saimniecību un dabas bagā-
tības. Cerēsim, ka **muzeja** va-
dība šos apmeklētāju aizrā-
dījumus ievēros un līdz ar to
muzejs kļūs vēl pilnvērtīgāks
un interesantāks.

Muzeja apmeklētājs

Bauskas Darbs
Nr.62
(25.05.1951)

Daudzi mūsu pilsētas un
rajona darbaļaudis, ejot gar
jauno Oktobra parku, būs ie-
vērojuši pie agrākā kultūras
nama durvīm izkārtņi ar uz-
rakstu — **Bauskas** rajona no-
vada pētīšanas **muzejs**. Bet
tikai tie, kas tajā iegriezu-
šies, zina, ka te visīsākā lai-
kā ļoti uzskatāmi var iepazīt
Bauskas pilsētas un novada
tālāko un tuvāko pagātņi. **Mu-**

1952. 19.02

Lūdz piešķirt muzejam istabu Padomju ielā 6 – 7, atsaka dzīvokļu trūkuma
dēļ. Prasīts 24. Janvārī

Bauskas Darbs,
Nr.134
(12.11.1957)

Atklāta piemiņas plāksne pie nama Padomju ielā 6

Sestā novembra pēcpusdienā daudzi bausķinieki un lau-
ku darbaļaudis pulcējās uz
mitiņu, lai pie nama **Padom-
ju ielā Nr. 6**, kur 1919. gadā
tika nodibināta Bauskas re-
volucionārā komiteja, atklātu
piemiņas plāksni.

Mitiņu atklāja partijas ra-
jona komitejas propagandas
un agitācijas nodaļas vadītājs
b. Kastīņš. Viņš pastāstīja,
kā cīnījušies strādnieki un
zemnieki, lai mūsu zemē gāz-
tu kapitalistu un muižnieku
varu, par to, kā augusi, vei-
dojusies mūsu socialistiskā
Dzimtene.

Skanot PSRS un Latvijas
PSR himnām, b. Kastīņš no
plāksnes noņem audekla pār-
klāju, kur var izlasīt uz pe-
lēkā marmora iekaltos zeltī-
tos vārdus: „Šai namā 1919.
gada martā atradās revo-
lucionārā komiteja“.

Pēc tam par revolucionā-
rajiem notikumiem Bauskā
pastāstīja vecā komuniste b.
Tauriņa.

Mitiņa noslēgumā klāteso-
šie devās uz kritušo cīnītāju
kapiem, nolika vainagus un
krāšņus rudens ziedus.

Z. Salna

Kas tie tādi, kas dziedāja? VAI NEDAUDZ PAR MŪSU VIESNĪCU

... Pār pilsētu nolaižas vakara krēsla. Visur iemirgojas ugunis. Pienāk pēdējie autobusi, un pamazām ielās norimst dienas trokšņi, pēdējo gājēju soļi.

Pie kādas ēkas pilsētas centrā uz mīklā trotuara atspīd apgaismotā izkārtne „Viesnīca”. Cilvēks ievēro durvju rokturi un jau iztēlojas sen gaidīto atpūtu ērtā un mājīgā viesnīcas istabīgā. Tad pēkšņi kaut kur no augšas virs šīs izkārtnes atskan spēcīga dziedāšana. Nē, to nevar nosaukt par dziedāšanu. Tur dzērumā aizlūzušām balsīm auro vairāki vīri. No trešā stāva pāri pilsētas laukumam, sajaucoties ar reproduktora skaņām, aizplūst šīs dzērāju kļaiņas. Cilvēks vēlreiz neticīgi pamet skatu uz gaišo izkārtni. Vai nebūs kļūdījies? ... Nē, mīļais cilvēk, Jūs neklūdaties, tā ir viesnīca, un trokšnis nāk tieši no turienes. No tās pašas iestādes, kuras sūdzību un ierosinājumu grāmatā varam lasīt lielāko tiesu tikai pateicības un labas atsauksmes par teicamo viesu uzņemšanu, kārtību un tīrību.

Pilsētas vadība ik gadus viesnīcas labiekārtošanai izmanto daudz līdzekļu. Istabas kļūst arvien mājīgākas, ērtākas. Vienkāršos, plānos matračus un dzelza gultņas nomaina glītas gultas, labi atspēru matračī. Arvien vairāk jaunu mēbeļu un daudz kā cita, kas mūsu pilsētas viesiem sagādā labāku atpūtu. Šogad viesnīcas labiekārtošanai izlietoji ap 60 tūkstoši rubļu.

Visā visumā viesnīca savu uzdevumu attaisno. Viesi tajā var justies labi. Taču ne vienmēr. Viesu miers un atpūta nodrošināta tikai tad, ja dežurē Jevdokija Kucharenko vai kāda cita dežurante, bet ne Berta Kaškele. Viņas darba

laikā atskanēja arī jau minētā dziedāšana. Tā nāca no kādas viesnīcas istabas, kurā trīs vīri „cinījās” ar apmēram tikpat daudz pusstapiem. Kas viņi tādi? No tālāka ceļa bija ieradies tikai Alfreds Pocius, bet viņa pudeles draugi Stasīslavs Indrišins un „lebraucis” tepat no Bauskas ciema, trešais — vēl tuvāk — kāds rūp-kombināta skroderis. Dežurante b. Kaškele izteicās, ka to trešo viņa nezina, un steidzīgi piebilda:

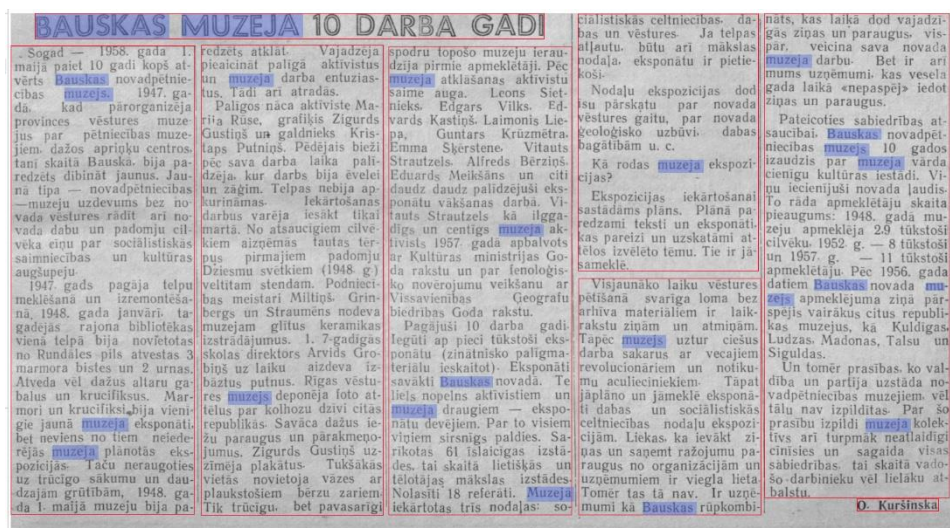
— Nu, bet tas jau nav svarīgi, līdz divpadsmitiem viesnīcā var uzturēties kas grib.

Ak tā gan? Var nākt kas grib un dežurantei par to nav nekādas daļas? Iznāk, ka pēc bufešu slēgšanas pļēguri vēl neko nav zaudējuši. Pagrābj dzeramo līdzī un aiziet uz viesnīcu. Ja dežurē b. Kaškele un tuvumā nav viesnīcas vadītājas b. Smedenas, kas, protams, tādas nebūšanas necieš, tad viesnīcā atradīsies „nabaga dzērājiņiem” droša vietīņa. Viņai, cik redzams, šāda „jautrība” patīk. Ir bijuši arī tādi gadījumi, kad viņa pati nav jutusies droša uz kājām un pie sevis pukojusies, ka viesnīcas dežuristabas grīda ligojas kā kuģa klājs.

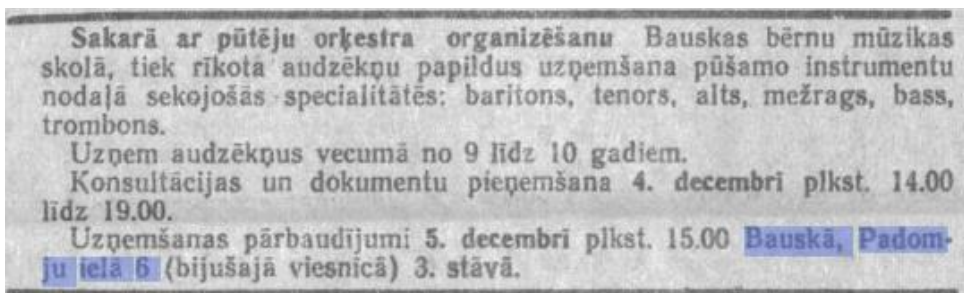
Tā tas turpināties nevar. Pilsētas izpildu komitejas komunālās nodaļas vadībai un tāpat arī viesnīcas vadībai nopietni jāpadomā ne tikai par viesnīcas labiekārtošanu, kārtību un tīrību, bet arī par tās iekšējās dzīves kultūru. Jānovērš tādi gadījumi, kad tiek pārkāpti viesnīcu noteikumi un viesnīcā uzturas ļaudis, kas traucē mieru pārējiem viesiem un dažreiz pat bojā inventāru. Jāatbrīvojas no tādiem viesnīcas darbiniekiem, kas nevis sarga, bet grauj šīs iestādes labo slavu.

A. Zars

Bauskas Darbs
Nr.7 (16.01.1958)

Komunisma Ceļš
(Bauska), Nr.144
(04.12.1986)

Par Rūdolfu Heinrihu Manteli (12.11.1853.– 07.04.1924.).

R. H. Mantels

15. 04. 1924. Latvijas Inženieru un Tehniku Kongresa Biroja Žurnāls

7. aprīlī nomira viens no vecākiem Rīgas rūpniekiem, bijušais konzuls, R. H. Mantels dzimis 12. novembrī 1853. gadā, Vinterturā (Šveicē).

Mantelis pēc studijām Cirikes Politehnikumā (1872. —75.) strādā kā asistents, (1876. —78.)

Rīgas politechnikumā. 1879. gadā Mantels nodarbojās kā inženiers Lesnera fabrikā Pēterpilī.

Tanī pašā gadā tas atgriezās Rīgā un nodibina mašīnu fabriku „Mantel un Salathē", kura šā gada

simteņa sākumā pārvēršas akciju biedrībā „Mašīnu būvju sab. R. H. Mantel”. Beidzamā Mantels ir disponējošais direktors. Kara laikā Mantela fabrika tiek evakuēta uz Krieviju un netiek vairs atjaunota. Latvijā Mantels nodarbojās kā rūpnieks vadīdams savas divas papes fabrikas. Bez tam Mantels nodarbojas kā Šveices konzuls no 1897.–1923. gadam.

Mantels, uzaudzis pilnīgi ar Rīgas rūpniecību saprata vislabāk tās vajadzības un redzēja visas kļūdas, kādas tika rūpniecības atjaunošanā darītas. Būdams ļoti atklāts, noteiktas dabas un nenogurstošs darbīgs, sastopam Manteli visās apspriedēs un komisijās par rūpniecības atjaunošanu. Ievērojot viņa domu noteiktību un lietišķumu, bez kādas personīga piekāršanas, Mantela vārdiem uzklausa, viņa padomiem seko un pēc tiem rīkojas.

ievērojamu lomu Mantels spēlē arī Latv. inženieru un tehniķu kongresa biroja nodibināšanā, vēlāk nem vēlāku dalību biroja darbībā, saistot pie biroja viņam tuvu stāvošas tehniskas

organizācijas, strādājot aktīvi birojā pie dažu jautājumu iztirzāšanas. Mantels ņēma dzīvu dalību 11. inženieru un tehniķu kongresa sarīkošanā, palīdzot izstrādāt kongresa programmu, kā arī piedaloties ar 2 referātiem par mūsu rūpniecības atjaunošanas jautājumiem. Visā savā darbībā Mantels bija stingri objektīvs, tālu nost no personību kulta, mīļš kolēģis un padoma devējs

saviem jaunākiem kolēģiem. Mantels bija visu inženieru un tehniķu kopdarbības idejas dedzīgs aizstāvis un uzstājās pret jebkādiem šķelšanas mēģinājumiem. Te ir zīmīgi Mantela vārdi vēl īsi pirms viņa miršanas: „*ich verstehe nicht, dass die Ingenieur Lettlands doch so wenig Gemeinsinn haben*” (Es nesaprotu, kāpēc Latvijas inženieri ir tik maz sabiedriski noskaņoti). Šī samierināšanās autoritātes vairs nav, nav vairs vīra pret kura taisno un noteikto garu sašķīda visas personīgas intrigas.

Beigšu ar priekšsēdētāja Cipstes atvadīšanā vārdiem pie Mantela kapa: „Novēlu visu inženieru un tehniķu vārdā viņam, kā mūsu zemes dēlam, viņa otrā dzimtenē viegļas smiltis”.

Kato.

Citi avoti:

Mantels pēc studijām Cīrihes Politehnikumā (1872.—1875., Šveice) strādāja kā asistents, (1876.—1878.) Rīgas politehnikumā (Latvija) kā inženierzinātņu pasniedzējs, 1879. gadā viņš Lesnera fabrikā Sanktpēterburgā (Krievijā) strādāja par inženieri.

1879. gadā Rudolfs Heinrihs Mantels kopā ar Ričarda Poļa “R. Phole” čuguna lietuves un mašīnu fabrikas inženieri M. Salathe nodibināja mašīnu rūpniecības fabriku un lietuvi, fabrika tika nosaukta „Mantel un Salathe” vārdā. Vēlāk tā pārtapa par mašīnbūvju sabiedrību “R.H. Mantel”, bet laika gaitā tika pārsaukta par Lauksaimniecības mašīnu rūpnīcu. Pirmā pasaules kara laikā Mantela fabrikas darbība tika pārcelta uz Krieviju un vairs tā netika atjaunota.